STRATEGIA ROZWOJU GMINY MIASTO OZORKÓW NA LATA 2025 – 2032

Ozorków, kwiecień 2025

Zespół autorski

Jakub Pyrzanowski

Marta Głosek

Zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Miasto Ozorków na lata 2025-2032 powołany Zarządzeniem nr 120/2024 Burmistrza Miasta Ozorków z dnia 28 października 2024 roku w składzie:

- Magdalena Błaszczyk – Sekretarz Miasta Ozorkowa – przewodniczący
- Justyna Malec – Naczelnik Wydziału Współpracy Europejskiej i Rozwoju Gospodarczego - zastępca przewodniczącego
- Agata Kaźmierczak – Naczelnik Wydziału Organizacyjno-Administracyjnego
- Karolina Florczak – Naczelnik Wydziału Finansowego
- Joanna Jelonek – Naczelnik Wydziału Gospodarowania Majątkiem Komunalnym
- Magdalena Błaszczyk – p.o. Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich
- Dominika Bakalarz – Naczelnik Wydziału Oświaty, Sportu i Spraw Społecznych
- Dariusz Pieniak – Naczelnik Wydziały Polityki Przestrzennej
- Mariusz Lewandowski – Dyrektor Centrum Sportu i Rekreacji ,,Wodnik'' w Ozorkowie
- Ewa Kruszyńska – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Kultury w Ozorkowie
- Aleksandra Kalinowska – Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Ozorkowie
- Magdalena Wąsiołek – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
- Tomasz Klauze – Dyrektor Młodzieżowego Domu Kultury w Ozorkowie

Opracowanie

Wsparcie biura Jakub Pyrzanowski
jakub.pyrzanowski@gmail.com
+ 48 502 600 671

Spis treści

1. Wprowadzenie 6
2. Wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej 8
2.1. Podstawowe informacje o mieście 8
2.2. Wnioski z diagnozy – wymiar społeczny 10
2.2.1. Sytuacja demograficzna 10
2.2.2. Edukacja i wychowanie 11
2.2.3. Kultura 12
2.2.4. Sport i rekreacja 13
2.2.5. Zdrowie 14
2.2.6. Pomoc społeczna 15
2.2.7. Bezpieczeństwo 16
2.2.8. Aktywność społeczna i obywatelska 17
2.2.9. Wyzwania w obszarze społecznym 18
2.2.10. Analiza SWOT 20
2.3. Wnioski z diagnozy – wymiar gospodarczy 21
2.3.1. Podmioty gospodarcze i rynek pracy 21
2.3.2. Tereny inwestycyjne 22
2.3.3. Rolnictwo 23
2.3.4. Wyzwania w obszarze gospodarczym 23
2.3.5. Analiza SWOT 25
2.4. Wnioski z diagnozy – wymiar przestrzenno-środowiskowy 26
2.4.1. Środowisko 26
2.4.2. Transport i mobilność 28
2.4.3. Zagospodarowanie przestrzenne 29
2.4.4. Wyzwania w obszarze środowiskowo-przestrzennym 32
2.4.5. Analiza SWOT 34
2.5. Wyzwania strategiczne dla Miasta Ozorków 35
3. Wizja i misja rozwoju oraz cele i kierunki działań 37
3.1. Wizja rozwoju Ozorkowa 37
3.2. Misja rozwoju Ozorkowa 38
3.3. Cele i kierunki działań oraz rezultaty i wskaźniki 39
3.3.1. Cel strategiczny I: Ozorków – miasto wysokiej jakości życia 42

3.3.2. Cel strategiczny II: Ozorków – rozwój biznesu i lokalnej przedsiębiorczości 51
3.3.3. Cel strategiczny III: Ozorków – przyjazna i zielono-niebieska przestrzeń 54
3.3.4. Cel strategiczny IV: Ozorków – sprawne zarządzanie 60
4. Polityka przestrzenna 62
4.1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej 62
4.1.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek funkcjonalnych 65
4.1.2. System powiązań przyrodniczych 70
4.1.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych 76
4.1.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej 81
4.1.5. Podsumowanie 88
4.2. Planowanie przestrzenne w Ozorkowie 91
4.3. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej 92
4.3.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu 93
4.3.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej 95
4.3.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej 96
4.3.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym 98
4.3.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego 99
4.3.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej 100
4.3.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW 101
4.3.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko 102
4.3.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej 103
4.3.10 Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji 103
4.3.11. Podsumowanie 104
4.4. Obszary strategicznej interwencji 105
4.4.1. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa 105
4.4.2. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy 106
5. System realizacji strategii 107
5.1. Realizacja Strategii Rozwoju 108
5.2. System monitoringu, ewaluacji i aktualizacji Strategii 111

5.2.1. Ewaluacja ex-ante 112
5.2.2. Ewaluacja on-going 113
5.2.3. Ewaluacja ex-post 113
5.2.4. Aktualizacja strategii 114
5.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych 114
6. Ramy finansowe i źródła finansowania 118
6.1. Ramy finansowe 118
6.2. Źródła finansowania 120
7. Spis tabel 122
8. Spis rycin 123

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Miasta Ozorków na lata 2025-2032 stanowi kluczowy dokument planistyczny, który wyznacza kierunki i cele rozwoju miasta na najbliższe lata, uwzględniając jego lokalną specyfikę oraz uwarunkowania regionalne i krajowe. Dokument ten jest efektem szeroko zakrojonych analiz społecznych, gospodarczych i przestrzennych oraz konsultacji z interesariuszami, co pozwala na określenie najbardziej efektywnych działań odpowiadających na potrzeby mieszkańców i wyzwania rozwojowe miasta.

Opracowanie strategii wynika z potrzeby zapewnienia zrównoważonego i długofalowego rozwoju miasta, który uwzględnia nie tylko obecną sytuację, ale także prognozy i trendy demograficzne, ekonomiczne oraz urbanistyczne. Ozorków stoi przed szeregiem wyzwań, takich jak depopulacja, konieczność modernizacji infrastruktury technicznej, potrzeba dywersyfikacji lokalnej gospodarki oraz podniesienie jakości przestrzeni publicznej. Wzmacnianie potencjału Ozorkowa w tych obszarach jest kluczowe dla utrzymania jego funkcji społeczno-gospodarczych oraz zwiększenia atrakcyjności jako miejsca do życia, pracy i inwestycji.

Dokument strategii powstaje w odpowiedzi na wnioski płynące z Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta Ozorków, wskazującej kluczowe obszary wymagające interwencji oraz potencjały, które mogą być wykorzystane do dalszego rozwoju. Wskazana diagnoza dostarczyła cennych danych i analiz, dzięki którym możliwe było zidentyfikowanie zarówno zagrożeń, jak i szans rozwojowych miasta. W szczególności wskazała na kwestie takie, jak potrzeba poprawy dostępności transportowej, wsparcie dla lokalnych przedsiębiorstw, rozwój usług publicznych, w tym edukacji i opieki zdrowotnej, a także zwiększenie działań na rzecz ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu.

Strategia Rozwoju Miasta Ozorków na lata 2025-2032 ma również charakter operacyjny – nie tylko określa ogólne kierunki rozwoju, ale także wskazuje konkretne działania i mechanizmy ich realizacji. Kluczowym celem strategii jest zwiększenie konkurencyjności miasta poprzez tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju gospodarki, poprawę jakości życia mieszkańców oraz efektywne wykorzystanie lokalnych zasobów i potencjału. Dokument uwzględnia ponadto integrację działań miasta z polityką regionalną i krajową oraz możliwości pozyskiwania funduszy zewnętrznych na realizację kluczowych projektów.

Strategia nie jest jedynie dokumentem administracyjnym – ma być realnym narzędziem wspierającym rozwój miasta, opartym na rzetelnej diagnozie i uwzględniającym głos lokalnej społeczności. Jej realizacja przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej Ozorkowa oraz wzmocnienia jego pozycji w układzie osadniczym województwa łódzkiego.

Opracowanie strategii rozwoju gminy jest obowiązkiem wynikającym z przepisów prawa, a jej treść i zakres są określone w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Strategia Rozwoju Miasta Ozorków na lata 2025-2032 obejmuje kompleksowe kierunki działań, mające na celu rozwój miasta w kluczowych obszarach.

Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324 i 862), przygotowanej na potrzeby tej strategii, oraz określa w szczególności:

1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym;
2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
4) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, w tym:
    a. strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,
    b. system powiązań przyrodniczych,
    c. główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,
    d. główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej;
5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczące:
    a. zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu,
    b. zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
    c. kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej,
    d. zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130),
    e. zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego,
    f. kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej,
    g. zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW,
    h. zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
    i. zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
    j. zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
6) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 566), wraz z zakresem planowanych działań;
7) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
9) ramy finansowe i źródła finansowania.

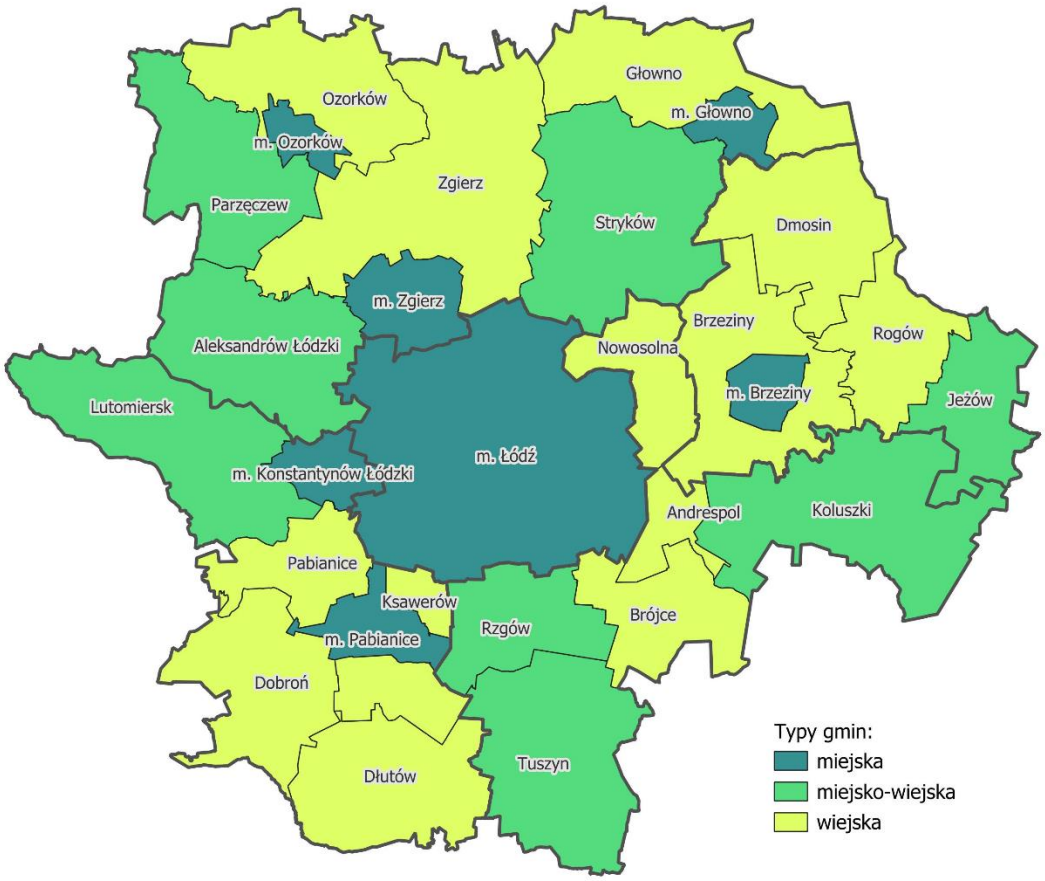
Strategię rozwoju gminy sporządza się w formie tekstowej oraz graficznej zawierającej zobrazowanie treści.

2. Wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej

2.1. Podstawowe informacje o mieście

Miasto Ozorków, położone w centralnej części Polski, należy do województwa łódzkiego i znajduje się w granicach powiatu zgierskiego. Jego powierzchnia wynosi 15,47 km², co stanowi około 1,22% całkowitej powierzchni powiatu (1 266 km²). Miasto leży na wysokości od 122 do 156 m n.p.m., w dolinie rzeki Bzury, będącej lewobrzeżnym dopływem Wisły. Średnia gęstość zaludnienia wynosi około 1 168 mieszkańców na km².

Ryc. 1 Łódzki Obszar Metropolitarny

Źródło: opracowanie własne

Pod względem administracyjnym Ozorków graniczy na północy i północnym wschodzie z gminą wiejską Ozorków, na południu z gminą wiejską Zgierz, a na zachodzie z gminą Parzęczew. Dogodna lokalizacja zapewnia miastu dostęp do istotnych szlaków transportowych. W odległości około 7 km od Ozorkowa znajduje się węzeł „Emilia” na autostradzie A2, łączącej wschodnią i zachodnią część kraju, a

przez miasto przebiega droga krajowa nr 91, łącząca południowe regiony Polski z wybrzeżem Bałtyku. W niedalekiej odległości na południowy wschód od miasta przebiega również droga ekspresowa S14, stanowiąca zachodnią obwodnicę aglomeracji łódzkiej i zapewniająca szybki dostęp do Łodzi.

Ozorków znajduje się około 25 km od Łodzi i 135 km od Warszawy, a funkcjonujące połączenia kolejowe i autobusowe dodatkowo zwiększają jego dostępność komunikacyjną. Dzięki korzystnemu położeniu Ozorków ma zapewniony stosunkowo szybki dostęp do największych miast regionu – podróż do Łodzi zajmuje około 30 minut, a do Warszawy – nieco ponad godzinę. Bliskość tych centrów miejskich umożliwia mieszkańcom korzystanie z ich potencjału edukacyjnego, kulturalnego oraz gospodarczego.

Ozorków charakteryzuje się znacznymi walorami przyrodniczymi. W granicach miasta znajduje się sztuczny zbiornik wodny Zalew miejski na rzece Starówka, potocznie zwany „Zalewem Ozorkowskim" o powierzchni 12,2 ha, który pełni funkcję rekreacyjną i stanowi atrakcyjne miejsce do uprawiania wędkarstwa oraz sportów wodnych. Dodatkowo, Las Komunalny o powierzchni 99,96 ha oferuje mieszkańcom przestrzeń do spacerów i aktywnego wypoczynku. W pobliżu miasta znajdują się także duże kompleksy leśne w Grotnikach i Sokolnikach, które pełnią rolę istotnych terenów rekreacyjnych dla lokalnej społeczności.

Gospodarka Ozorkowa opiera się głównie na działalności małych i średnich przedsiębiorstw, które odgrywają kluczową rolę w lokalnym ekosystemie ekonomicznym. Miasto posiada również rozwiniętą infrastrukturę sportowo-rekreacyjną. Działalność kulturalna i edukacyjna koncentruje się wokół Miejskiego Ośrodka Kultury, Miejskiej Biblioteki Publicznej oraz Młodzieżowego Domu Kultury.

Według danych z końca 2023 roku, Ozorków zamieszkują 18 064 osoby. Kobiety, w liczbie 9 636, stanowią większą część mieszkańców, co przy liczbie mężczyzn 8 428 przekłada się na proporcję 53,34% do 46,66%. Na przestrzeni ostatniej dekady miasto zmaga się ze stopniowym spadkiem liczby ludności – dla porównania, w 2014 roku Ozorków liczył 20 068 mieszkańców.

Ozorków pełni funkcję średniego ośrodka miejskiego w strukturze funkcjonalno-przestrzennej województwa łódzkiego. Zgodnie z „Planem zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego", przyjętym uchwałą nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 roku, miasto jest istotnym punktem na mapie regionalnego systemu osadniczego.

Ponadto, Ozorków znajduje się w grupie miast wymienionych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) jako jednostka wymagająca szczególnego wsparcia w adaptacji do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych. Dokument ten wskazuje, że średnie miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze borykają się z takimi problemami jak odpływ ludności, spadek atrakcyjności inwestycyjnej oraz ograniczenie dostępu do usług publicznych. Ozorków, zmagając się z podobnymi wyzwaniami, wymaga ukierunkowanego wsparcia w celu zahamowania negatywnych trendów demograficznych i poprawy konkurencyjności gospodarczej.

Miasto jest również częścią Stowarzyszenia „Łódzki Obszar Metropolitalny" (ŁOM), który obejmuje 30 jednostek samorządu terytorialnego z pięciu powiatów: łódzkiego-wschodniego, brzezińskiego, pabianickiego, zgierskiego oraz miasta Łodzi. Członkostwo w tej strukturze daje Ozorkowowi możliwość korzystania z funduszy Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT), które wspierają m.in. modernizację infrastruktury, rozwój gospodarczy oraz rewitalizację przestrzeni miejskiej.

Historia Ozorkowa sięga XIV wieku – pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1344 roku. Początkowo była to niewielka osada należąca do rodu Szczawińskich, herbu Prawdzic. Znaczący rozwój

gospodarczy nastąpił na początku XIX wieku, kiedy ówczesny właściciel, Ignacy Starzyński, sprowadził do miasta sukienników i farbiarzy z Saksonii. W 1816 roku Ozorków uzyskał prawa miejskie, co przyczyniło się do dalszej industrializacji. Dynamiczny rozwój przemysłu tekstylnego zapoczątkowali bracia Schlösserowie, którzy w 1821 roku założyli nowoczesną przędzalnię wełny i bawełny, czyniąc z miasta jeden z głównych ośrodków włókienniczych w Polsce. W drugiej połowie XIX wieku Ozorków liczył ponad 10 tysięcy mieszkańców, będących przedstawicielami różnych społeczności – katolickiej, ewangelickiej, prawosławnej i żydowskiej. Po okresie stagnacji w drugiej połowie XIX wieku, wywołanej konkurencją ze strony Łodzi i Zgierza, miasto ponownie zaczęło się rozwijać w okresie międzywojennym. W 1922 roku uruchomiono połączenie tramwajowe ze Zgierzem i Łodzią, a w 1925 roku – kolejowe z Łodzią i Kutnem. Lata II wojny światowej przyniosły ogromne straty ludnościowe i gospodarcze, zwłaszcza wśród społeczności żydowskiej. Po zakończeniu wojny miasto musiało przejść proces odbudowy.

Dzięki swojemu położeniu, zasobom naturalnym oraz dziedzictwu przemysłowemu, Ozorków wciąż odgrywa istotną rolę w regionalnej strukturze osadniczej i dąży do wzmocnienia swojego potencjału społeczno-gospodarczego.

2.2. Wnioski z diagnozy – wymiar społeczny

2.2.1. Sytuacja demograficzna

Ozorków, podobnie jak wiele innych średnich miast w Polsce, zmaga się z procesem depopulacji i starzenia się społeczeństwa. W 2023 roku liczba mieszkańców wynosiła 18 064, co oznacza spadek o 10% w stosunku do 2014 roku, kiedy populacja liczyła 20 068 osób. Główne przyczyny tego zjawiska to migracja młodych ludzi, niski przyrost naturalny oraz wzrost odsetka osób starszych.

Demograficzne zmiany w strukturze mieszkańców są szczególnie widoczne w rosnącym udziale osób w wieku poprodukcyjnym. W 2014 roku seniorzy stanowili 20,6% populacji, natomiast w 2023 roku już 26,6%. Jednocześnie udział dzieci i młodzieży utrzymuje się na stabilnym poziomie 16,5%, co wskazuje na niski przyrost naturalny i brak znacznego napływu młodych rodzin. Wskaźnik przyrostu naturalnego w Ozorkowie od lat pozostaje ujemny – w 2023 roku wyniósł -7,98, co plasuje miasto wśród jednostek o najniższych wynikach w regionie.

Ujemne saldo migracji, utrzymujące się od 2016 roku, potwierdza odpływ mieszkańców. W 2023 roku wyniosło -2,81, co oznacza, że więcej osób opuszcza miasto, niż się w nim osiedla. Problem ten szczególnie dotyka młodych mieszkańców, którzy migrują do większych ośrodków w poszukiwaniu lepszych perspektyw zawodowych i edukacyjnych.

Struktura demograficzna Ozorkowa wskazuje również na znaczące obciążenie populacji osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ludności nieprodukcyjnej na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrósł z 124,9 w 2014 roku do 161,3 w 2023 roku, co oznacza wzrost liczby osób zależnych, w tym seniorów i dzieci, w stosunku do osób aktywnych zawodowo.

Wskaźnik feminizacji, wynoszący 114, wskazuje na znaczącą przewagę liczby kobiet, szczególnie wśród osób starszych. Jest to wartość wyższa od średniej krajowej (107) oraz wojewódzkiej (110), co odzwierciedla dłuższą średnią długość życia kobiet.

Na tle kraju Ozorków mierzy się z większym obciążeniem demograficznym. Wskaźnik ludności w wieku 65+ osiągnął 22,8%, przewyższając średnią krajową wynoszącą 20,1%. Podobnie wskaźnik

obciążenia demograficznego dla miasta (161,3) jest znacznie wyższy niż krajowy (128,0), co wskazuje na rosnące wyzwania w zakresie opieki nad osobami starszymi oraz konieczność dostosowania polityki społecznej i rynku pracy do zmieniającej się struktury ludności.

Tabela 1 Wnioski – sytuacja demograficzna

WNIOSKI	
Nasilająca się depopulacja miasta	Ozorków od lat zmaga się z ujemnym przyrostem naturalnym oraz odpływem mieszkańców do większych ośrodków miejskich. W ciągu dziewięciu lat populacja miasta zmniejszyła się o 10%, a saldo migracji pozostaje ujemne, co wskazuje na utrzymujący się trend odpływu ludności. Spadek liczby mieszkańców może negatywnie wpłynąć na lokalny rynek pracy, dochody miasta oraz dostępność usług publicznych, takich jak edukacja czy opieka zdrowotna.
Zaawansowany proces starzenia się społeczeństwa	Udział osób w wieku produkcyjnym w Ozorkowie systematycznie spada, podczas gdy liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wzrasta. Wskaźnik obciążenia demograficznego wzrósł do 161,3, co oznacza, że na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypada coraz więcej seniorów. Zjawisko to generuje rosnącą presję na system opieki społecznej i zdrowotnej oraz zmniejsza potencjał rozwojowy miasta.
Niewielki napływ młodych rodzin i zmniejszająca się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	Liczba dzieci i młodzieży (0–19 lat) utrzymuje się na stabilnym, ale niskim poziomie (16,5%), co świadczy o niewielkim napływie młodych rodzin do Ozorkowa. Proces ten, w połączeniu z ujemnym przyrostem naturalnym, wskazuje na trudności w zatrzymaniu młodego pokolenia w mieście i może prowadzić do dalszego osłabienia dynamiki rozwoju lokalnej społeczności.

Źródło: Opracowanie własne

2.2.2. Edukacja i wychowanie

System edukacyjny w Ozorkowie charakteryzuje się dobrze rozwiniętą infrastrukturą oraz wysoką dostępnością placówek oświatowych, co przekłada się na wysoki odsetek dzieci objętych edukacją przedszkolną i szkolną. W 2023 roku wskaźnik wychowania przedszkolnego wyniósł 121,1%, znacznie przewyższając średnią krajową (96,1%) oraz wojewódzką (96,5%). Oznacza to, że do przedszkoli w Ozorkowie uczęszczają nie tylko dzieci zamieszkałe w mieście, ale także spoza jego granic, z jednej strony świadczyć może o atrakcyjności oferty edukacyjnej oraz dobrej organizacji przedszkoli, z drugiej zaś, przy istniejących ujemnych wskaźnikach migracji, może wskazywać na przeprowadzanie się do miejscowości wiejskich wokół Ozorkowa przy jednoczesnym ciągłym korzystaniu z usług społecznych zlokalizowanych w granicach miasta.

Podobnie wysoki wynik osiągnięto w zakresie edukacji podstawowej – współczynnik skolaryzacji netto w 2023 roku wyniósł 103,5%, co potwierdza, że ozorkowskie szkoły przyciągają uczniów z sąsiednich miejscowości. Wartość ta przewyższa zarówno średnią krajową (92,0%), jak i wojewódzką (92,5%), plasując miasto w czołówce pod względem dostępności edukacji podstawowej. Na dzień 30 września 2023 roku w placówkach oświatowych Ozorkowa uczyło się 2204 uczniów, z czego 1450 uczęszczało do szkół podstawowych (w tym 49 obywateli Ukrainy), a 635 do przedszkoli publicznych (w tym 8 obywateli Ukrainy).

Pomimo wysokiego poziomu dostępności edukacji, wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku były niższe od średnich powiatowych i wojewódzkich. Uczniowie Ozorkowa uzyskali średnie wyniki na

poziomie 55,9% z języka polskiego, 45,81% z matematyki i 62,6% z języka angielskiego. Szczególnie w matematyce różnica w stosunku do średnich wojewódzkich była znacząca, co wskazuje na konieczność wzmocnienia jakości nauczania w tym obszarze oraz wdrożenia działań wspierających uczniów w nauce przedmiotów ścisłych.

Ważnym elementem oferty edukacyjno-kulturalnej miasta jest Młodzieżowy Dom Kultury (MDK) im. Małego Księcia, który prowadzi szeroki wachlarz zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Wśród nich znajdują się warsztaty muzyczne, plastyczne, teatralne, zajęcia fitness, koła szachowe i turystyczne. MDK aktywnie angażuje społeczność lokalną, organizując koncerty, rajdy, dni seniora i inne wydarzenia integracyjne, które wzbogacają życie kulturalne mieszkańców.

Tabela 2 Wnioski – edukacja i oświata

WNIOSKI	
Wysoka dostępność edukacji przedszkolnej i podstawowej	Wysoki wskaźnik wychowania przedszkolnego oraz współczynnik skolaryzacji netto wskazują na dobrze rozwiniętą infrastrukturę edukacyjną Ozorkowa, z której korzystają także dzieci spoza miasta. Zjawisko to może być efektem postępującej suburbanizacji – rozwój okolicznych gmin sprawia, że ich mieszkańcy naturalnie wybierają ozorkowskie placówki oświatowe jako najbliższe i najlepiej dostępne centrum edukacyjne.
Niskie wyniki egzaminu ósmoklasisty	Pomimo dobrej dostępności edukacji, wyniki egzaminacyjne uczniów szkół podstawowych w 2024 roku były niższe od średnich powiatowych i wojewódzkich, szczególnie w matematyce (45,81%). Wskazuje to na konieczność wdrożenia działań wspierających uczniów, takich jak dodatkowe zajęcia czy zmiana metod nauczania w celu poprawy ich kompetencji.
Działalność Młodzieżowego Domu Kultury wspiera integrację i aktywność społeczną mieszkańców	Młodzieżowy Dom Kultury im. Małego Księcia, oferując szeroką gamę zajęć edukacyjnych, sportowych i kulturalnych, przyczynia się do budowania więzi społecznych oraz rozwijania zainteresowań mieszkańców w różnych grupach wiekowych. Organizowane wydarzenia, takie jak koncerty, rajdy i dni seniora, dodatkowo sprzyjają integracji lokalnej społeczności.

Źródło: Opracowanie własne

2.2.3. Kultura

Działalność kulturalną w Ozorkowie prowadzą Miejski Ośrodek Kultury (MOK) oraz Miejska Biblioteka Publiczna im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, które stanowią główne ośrodki organizujące wydarzenia i inicjatywy kulturalne. Pomimo ich aktywności, dane wskazują na ograniczoną dostępność i zainteresowanie kulturą wśród mieszkańców.

Liczba mieszkańców przypadających na jedną placówkę biblioteczną wynosi 9 032, co jest wartością znacznie wyższą niż średnia krajowa i wojewódzka. Może to sugerować ograniczoną dostępność usług bibliotecznych i potrzebę dalszego rozwoju sieci bibliotek lub wzmocnienia ich oferty. Ponadto wskaźnik czytelników w Ozorkowie wynosi 76 na 1 000 mieszkańców, co pozostaje wyraźnie poniżej średniej krajowej (141) i wojewódzkiej (152), wskazując na konieczność intensyfikacji działań promujących czytelnictwo wśród mieszkańców.

Podobne tendencje widoczne są w uczestnictwie w wydarzeniach kulturalnych. Wskaźnik uczestnictwa w wydarzeniach organizowanych przez instytucje kultury wynosi 283 na 1 000 mieszkańców,

co jest wartością znacznie niższą niż średnia krajowa (1 521). Również frekwencja na imprezach masowych w Ozorkowie jest niska – wynosi 110 na 1 000 mieszkańców, plasując miasto poniżej średnich regionalnych. Może to wskazywać na ograniczoną liczbę organizowanych wydarzeń lub niewystarczające zainteresowanie mieszkańców ofertą kulturalną.

Pomimo tych wyzwań, w latach 2018–2022 Ozorków znacząco zwiększył nakłady na kulturę i dziedzictwo narodowe. Wydatki w przeliczeniu na mieszkańca wzrosły ponad pięciokrotnie, osiągając w 2022 roku 208,4 zł na osobę, co jest wartością zbliżoną do średniej w grupie porównawczej. To wyraźna poprawa w zakresie finansowania kultury, dająca perspektywę na lepszą ofertę kulturalną i stopniowe zwiększenie zainteresowania mieszkańców udziałem w wydarzeniach kulturalnych.

Podsumowując, Ozorków posiada potencjał do rozwoju w obszarze kultury, jednak kluczowe wyzwania to poprawa dostępności usług bibliotecznych, promocja czytelnictwa oraz zwiększenie zaangażowania mieszkańców w wydarzenia kulturalne. Wzrost finansowania kultury stwarza możliwości dalszego rozwoju, ale jego efektywność będzie zależała od skuteczności działań promujących uczestnictwo w życiu kulturalnym miasta.

Tabela 3 Wnioski – kultura

WNIOSKI	
Stosunkowo niska dostępność usług bibliotecznych	Liczba mieszkańców przypadających na jedną bibliotekę w Ozorkowie jest znacznie wyższa niż średnia krajowa i wojewódzka, co wskazuje na ograniczoną dostępność tych placówek. Dodatkowo niski wskaźnik czytelników potwierdza potrzebę intensyfikacji działań na rzecz promocji czytelnictwa oraz rozwoju oferty bibliotecznej, np. poprzez organizację wydarzeń literackich czy lepszą dostępność książek i multimediów.
Ograniczona liczba wydarzeń kulturalnych / niskie zainteresowanie kulturą wśród mieszkańców	Wskaźnik uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych w Ozorkowie jest znacznie niższy niż średnia krajowa, a uczestnictwo w imprezach masowych również pozostaje na niskim poziomie w porównaniu do regionu. Może to sugerować niedostateczną liczbę atrakcyjnych wydarzeń kulturalnych lub niewystarczającą promocję i dostosowanie oferty do potrzeb mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne

2.2.4. Sport i rekreacja

Ozorków dysponuje dobrze rozwiniętą infrastrukturą sportową i rekreacyjną, której kluczowym operatorem jest Centrum Sportu i Rekreacji "Wodnik". Instytucja zarządza szeregiem obiektów, takich jak Pływalnia "Wodnik", hala sportowa, zalew retencyjno-rekreacyjny, a także liczne boiska sportowe, zapewniając mieszkańcom szerokie możliwości aktywnego spędzania czasu. Obiekty te stanowią ważne zaplecze dla rozwoju sportu w mieście i sprzyjają popularyzacji aktywnego trybu życia.

Dane wskazują, że Ozorków wyróżnia się wysoką aktywnością sportową na tle innych miast w regionie i kraju. Wskaźnik liczby klubów sportowych na 10 tys. mieszkańców wynosi 5,5, co jest wynikiem znacznie lepszym niż średnia krajowa (3,8) oraz wojewódzka (3,7). Pod względem liczby osób ćwiczących w klubach sportowych Ozorków również osiąga znakomite wyniki – na 1 000 mieszkańców przypada 57,8 aktywnych uczestników zajęć sportowych, co przewyższa zarówno średnią krajową (29,4), jak i wojewódzką (25,5), plasując miasto na pozycji lidera wśród porównywalnych miejscowości.

Najbardziej imponujący wynik dotyczy udziału dzieci i młodzieży w aktywności sportowej – w Ozorkowie na 1 000 osób w wieku do 18 lat przypada aż 272 młodych ćwiczących w klubach sportowych. To wartość zdecydowanie wyższa niż średnia krajowa (108) i wojewódzka (100), co wskazuje na silnie rozwiniętą ofertę sportową skierowaną do najmłodszych oraz efektywne działania na rzecz promocji sportu wśród dzieci i młodzieży.

Szeroka gama działających w Ozorkowie klubów i stowarzyszeń sportowych umożliwia mieszkańcom rozwój zainteresowań w różnych dyscyplinach. W mieście funkcjonują m.in. Miejski Klub Sportowy „BZURA", Uczniowski Klub Sportowy „BZURA Ozorków", Uczniowski Klub Sportowy „UKS" Ozorków, Klub Piłkarski KOTAN, Ozorkowski Klub Karate, UKS Olimpijczyk, a także kluby związane z kolarstwem, sportami wodnymi i sztukami walki. Różnorodność oferty sportowej sprawia, że zarówno dzieci, młodzież, jak i dorośli mogą znaleźć aktywność dostosowaną do swoich preferencji, co przyczynia się do wysokiego poziomu uczestnictwa w zajęciach sportowych.

Tabela 4 Wnioski - sport i rekreacja

WNIOSKI	
Ozorków wyróżnia się wysokim poziomem aktywności sportowej mieszkańców	Miasto osiąga wskaźnik osób ćwiczących w klubach sportowych na 1000 mieszkańców na poziomie znacznie wyższym od średniej krajowej i wojewódzkiej. Szczególnie wysoką aktywność wykazują dzieci i młodzież. Dane te potwierdzają skuteczność działań promujących aktywność fizyczną i dobrą dostępność zajęć sportowych.
Miasto posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę sportową i rekreacyjną	Działalność Centrum Sportu i Rekreacji „Wodnik" oraz licznych obiektów sportowych, takich jak pływalnia, hale sportowe, boiska piłkarskie czy zalew rekreacyjny, stwarza mieszkańcom szerokie możliwości aktywnego spędzania czasu. Dobra jakość infrastruktury sprzyja rozwojowi klubów sportowych oraz popularyzacji sportu wśród mieszkańców.
Liczba klubów sportowych na mieszkańca przewyższa średnie krajowe i regionalne	Ozorków posiada wskaźnik liczby klubów sportowych na 10 tys. mieszkańców, co jest wynikiem lepszym niż średnia krajowa i wojewódzka. Miasto wyprzedza w tej kategorii takie ośrodki jak Kutno czy Głowno, co wskazuje na dobrze rozwiniętą sieć organizacji sportowych oraz ich istotną rolę w życiu społecznym Ozorkowa.

Źródło: Opracowanie własne

2.2.5. Zdrowie

Miejska Przychodnia Zdrowia (MPZ) w Ozorkowie pełni kluczową rolę w zapewnianiu mieszkańcom miasta i gminy dostępu do szerokiego zakresu usług zdrowotnych. Oferuje zarówno podstawową i specjalistyczną opiekę zdrowotną, jak i fizjoterapię, leczenie uzależnień oraz medycynę szkolną. Na koniec 2023 roku liczba zarejestrowanych pacjentów wynosiła 6 093, co oznacza spadek w porównaniu do roku poprzedniego.

Od 2023 roku MPZ w Ozorkowie prowadzi nocną i świąteczną opiekę zdrowotną. Działalność tej formy opieki jest współfinansowana przez Miasto i Gminę Ozorków, co wskazuje na wspólny wysiłek lokalnych samorządów w zapewnieniu mieszkańcom dostępu do podstawowych usług medycznych poza standardowymi godzinami pracy.

Placówka zatrudniała 32 osoby na 26,63 etatu, w tym lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), psychiatrę, pielęgniarki oraz techników medycznych. Pomimo przychodu na poziomie 6,81 mln zł,

przychodnia odnotowała niewielką stratę finansową w wysokości 13 298,10 zł, co może być wynikiem rosnących kosztów utrzymania oraz świadczeń zdrowotnych.

Dane dotyczące korzystania z usług podstawowej opieki zdrowotnej wskazują na ponadprzeciętny poziom zapotrzebowania na świadczenia medyczne w Ozorkowie. Wskaźnik liczby porad POZ na 1 mieszkańca wynosił 6,64, co znacznie przewyższa zarówno średnią krajową (4,81), jak i wojewódzką (5,31). Może to świadczyć o wysokim poziomie dostępności usług POZ, ale także o większym zapotrzebowaniu na opiekę zdrowotną wśród mieszkańców.

Pod względem dostępności farmaceutyków, sytuacja Ozorkowa jest umiarkowana. Na jedną aptekę przypadało 2 581 mieszkańców, co oznacza lepszy wynik niż średnia krajowa (3 280) oraz wojewódzka (3 041), ale gorszy niż w innych miastach regionu, takich jak Łęczyca (1 633 mieszkańców na aptekę) czy Sierpc (1 412). Może to wskazywać na konieczność poprawy dostępności usług farmaceutycznych w Ozorkowie.

Tabela 5 Wnioski - zdrowie

WNIOSKI	
Wysokie obciążenie placówek Podstawowej Opieki Zdrowotnej	Ozorków odnotowuje wysoki wskaźnik liczby porad POZ na 1 mieszkańca. Świadczy to o dużym zapotrzebowaniu na usługi medyczne oraz znacznym obciążeniu lokalnej przychodni. Może to wskazywać na konieczność zwiększenia liczby personelu medycznego lub rozwinięcia dodatkowych punktów świadczenia usług zdrowotnych.
Ograniczona dostępność aptek	Choć Ozorków wypada lepiej niż średnia krajowa i wojewódzka pod względem liczby mieszkańców przypadających na jedną aptekę, to na tle miast porównawczych jego wynik jest mniej korzystny. Miasta takie jak Łęczyca czy Sierpc oferują lepszą dostępność usług farmaceutycznych.

Źródło: Opracowanie własne

2.2.6. Pomoc społeczna

W ostatnich latach Ozorków odnotował wyraźny spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej, co wpisuje się w ogólnopolskie tendencje. Zjawisko to wynika z kilku czynników, w tym poprawy sytuacji gospodarczej, zmian w kryteriach przyznawania świadczeń oraz wzrostu efektywności programów aktywizacyjnych. W 2014 roku wskaźnik beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców wynosił 940, podczas gdy na koniec 2023 roku spadł do 189. Tak istotna zmiana wskazuje na poprawę sytuacji społecznej w mieście oraz zmniejszenie liczby osób wymagających wsparcia instytucjonalnego.

Podobną tendencję można zauważyć w analizie okresu 2018–2022, kiedy liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców spadła z 44,5 do 19,9. Oznacza to zmniejszenie liczby beneficjentów o ponad połowę, co świadczy o stabilizującej się sytuacji społecznej Ozorkowa. Wartości te wypadają korzystniej niż średnia dla grupy porównawczej, wynosząca w 2022 roku 39,9, oraz jej mediana, która również pozostaje na wyższym poziomie niż wartości osiągane przez Ozorków.

Pomimo pozytywnej dynamiki, istotne jest dalsze monitorowanie grup najbardziej narażonych na wykluczenie społeczne, takich jak osoby starsze, niepełnosprawne oraz długotrwale bezrobotne. Wskaźnik korzystania z pomocy społecznej w Ozorkowie utrzymuje się na przeciętnym poziomie

względem średnich krajowych i wojewódzkich, co oznacza, że dotychczasowe działania są adekwatne do skali potrzeb, ale mogą wymagać dalszej optymalizacji. Szczególnie istotne staje się wspieranie osób wychodzących z trudnych sytuacji życiowych oraz rozwój programów aktywizacyjnych, które pozwolą na skuteczną reintegrację społeczną i zawodową.

Tabela 6 Wnioski - pomoc społeczna

WNIOSKI	
Znaczący spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej wskazuje na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w Ozorkowie systematycznie maleje – od 2014 roku wskaźnik spadł z 940 do 189 na 10 tys. mieszkańców, a w latach 2018–2022 zmniejszył się o ponad połowę. Tendencja ta świadczy o poprawie warunków życia mieszkańców, lepszej sytuacji na rynku pracy oraz skuteczności programów aktywizacyjnych.
Pomimo pozytywnej tendencji, konieczne jest dalsze wsparcie dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	Choć ogólna liczba beneficjentów pomocy społecznej spada, w dalszym ciągu kluczowe jest monitorowanie sytuacji osób starszych, niepełnosprawnych oraz długotrwale bezrobotnych, które mogą wymagać dodatkowych form wsparcia. W szczególności warto rozwijać programy reintegracji społecznej i zawodowej, aby umożliwić tym grupom większą samodzielność i poprawę jakości życia.

Źródło: Opracowanie własne

2.2.7. Bezpieczeństwo

W Ozorkowie znajduje się Komisariat Policji, który pełni kluczową rolę w zapewnianiu bezpieczeństwa mieszkańcom miasta i okolicznych miejscowości. Placówka ta prowadzi szeroko zakrojone działania prewencyjne, operacyjne oraz śledcze, koncentrując się na zapobieganiu przestępczości, ochronie porządku publicznego i szybkim reagowaniu na zgłoszenia obywateli. Policja lokalna współpracuje także z innymi służbami, dbając o bezpieczeństwo mieszkańców w różnych obszarach życia społecznego.

W zakresie bezpieczeństwa pożarowego Ozorków charakteryzuje się umiarkowanym poziomem zagrożeń, plasując się na poziomie zbliżonym do średniej krajowej i wojewódzkiej. W 2022 roku liczba zdarzeń wymagających interwencji jednostek ochrony przeciwpożarowej wyniosła 12 na 1000 mieszkańców, co jest porównywalne ze średnią krajową (13) oraz wojewódzką (11). Liczba pożarów na 1000 mieszkańców wyniosła 2, co odpowiada wartościom odnotowanym w takich miastach jak Łowicz, Głowno czy Koło, i jest niższa od średniej wojewódzkiej i krajowej (3).

Jeśli chodzi o inne miejscowe zagrożenia, takie jak wypadki drogowe czy zdarzenia związane z klęskami żywiołowymi, ich liczba w Ozorkowie wyniosła 7 na 1000 mieszkańców, co plasuje miasto na poziomie porównywalnym z wieloma gminami regionu i poniżej średniej krajowej, wynoszącej 9 na 1000 mieszkańców.

Tabela 7 Wnioski - bezpieczeństwo

WNIOSKI	
Ozorków charakteryzuje się stabilnym poziomem bezpieczeństwa publicznego	Działalność Komisariatu Policji oraz skuteczna realizacja działań prewencyjnych i operacyjnych zapewniają mieszkańcom miasta wysoki poziom bezpieczeństwa. Liczba zdarzeń wymagających interwencji straży pożarnej i innych służb ratowniczych utrzymuje się na poziomie zbliżonym do średnich krajowych i wojewódzkich, co wskazuje na efektywne funkcjonowanie lokalnych struktur bezpieczeństwa.
Miejscowe zagrożenia w Ozorkowie występują rzadziej niż średnio w Polsce	Zdarzenia takie jak wypadki drogowe i klęski żywiołowe występowały z częstotliwością 7 na 1000 mieszkańców, co jest wartością niższą od średniej krajowej. Wskazuje to na względnie dobrą sytuację w zakresie zarządzania kryzysowego i bezpieczeństwa transportowego w mieście, choć dalsza profilaktyka i inwestycje w infrastrukturę mogą jeszcze bardziej poprawić ten wskaźnik.

Źródło: Opracowanie własne

2.2.8. Aktywność społeczna i obywatelska

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego (JST) na dotacje bieżące dla organizacji pożytku publicznego w Ozorkowie w latach 2018–2022 systematycznie rosły, osiągając poziom 23 979 zł na 1000 mieszkańców w 2022 roku. Mimo tej pozytywnej tendencji, miasto nadal pozostaje znacząco poniżej średniej w grupie porównawczej (40 684,8 zł) oraz mediany. Wskazuje to na relatywnie niskie wsparcie finansowe dla organizacji społecznych, co może ograniczać ich możliwości działania i rozwijania lokalnych inicjatyw.

Poziom aktywności społecznej mieszkańców Ozorkowa jest niższy niż w wielu innych jednostkach porównawczych. Wskaźnik zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców wzrósł w ciągu ostatniej dekady z 1,88 w 2013 roku do 2,38 w 2023 roku, co świadczy o stopniowej, choć powolnej poprawie. Niemniej jednak wynik ten pozostaje niższy niż w wielu porównywalnych miejscowościach, co sugeruje, że aktywność obywatelska w Ozorkowie wciąż nie jest w pełni rozwinięta.

Zaangażowanie mieszkańców w procesy demokratyczne również pozostaje poniżej średniej regionalnej i krajowej. W wyborach samorządowych frekwencja w Ozorkowie wyniosła 50,14%, co było wynikiem niższym niż średnia powiatowa (52,46%) i wojewódzka (53,81%). Podobna sytuacja miała miejsce w wyborach parlamentarnych w 2023 roku, gdzie frekwencja osiągnęła 73,58%, co również ustępowało średniej powiatowej (77,85%) oraz wojewódzkiej (76,12%).

Tabela 8 Wnioski - aktywność społeczne i obywatelska

WNIOSKI	
Niski poziom wsparcia finansowego dla organizacji społecznych	Mimo systematycznego wzrostu wydatków na dotacje bieżące dla organizacji pożytku publicznego, Ozorków nadal pozostaje znacząco poniżej średniej grupy porównawczej. Może to ograniczać rozwój sektora organizacji pozarządowych i ich zdolność do realizacji inicjatyw społecznych.
Ograniczona aktywność społeczna	Wskaźnik zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Ozorkowie rośnie, jednak wciąż jest niższy niż w innych miastach regionu.

WNIOSKI	
	Wskazuje to na konieczność podejmowania działań promujących aktywność obywatelską i wzmacniających rozwój sektora NGO.
Niska frekwencja wyborcza jako wyzwanie dla zaangażowania obywatelskiego	Udział mieszkańców w wyborach samorządowych i parlamentarnych jest niższy niż średnia powiatowa i wojewódzka, co może świadczyć o ograniczonym zainteresowaniu sprawami publicznymi. Potrzebne są działania zwiększające świadomość mieszkańców na temat znaczenia udziału w procesach demokratycznych.

Źródło: Opracowanie własne

2.2.9. Wyzwania w obszarze społecznym

- Wdrożenie programów zachęcających młode rodziny do osiedlania się w Ozorkowie, w tym poprawa dostępności mieszkań, tworzenie miejsc pracy oraz rozwój infrastruktury usługowej i rekreacyjnej.
- Tworzenie nowoczesnych przestrzeni publicznych i ofert kulturalno-edukacyjnych, które przyciągną młodych mieszkańców i zatrzymają odpływ migracyjny.
- Rozwój usług opiekuńczych, zdrowotnych i społecznych dedykowanych seniorom, w tym aktywizacja społeczna tej grupy oraz poprawa dostępności infrastruktury dostosowanej do ich potrzeb.
- Wprowadzenie działań wspierających rodziny, takich jak zwiększenie dostępności żłobków, dopłaty do edukacji przedszkolnej czy programy prorodzinne promujące wielodzietność.
- Skupienie się na poprawie wyników z egzaminów ósmoklasisty, szczególnie z matematyki, poprzez organizację dodatkowych zajęć wyrównawczych, wsparcie nauczycieli oraz wprowadzenie innowacyjnych metod nauczania.
- Utrzymanie wysokiego poziomu infrastruktury przedszkolnej i szkolnej oraz dalsze inwestycje w placówki opiekuńczo-wychowawcze i oświatowe, aby sprostać potrzebom uczniów i rodzin z miasta i okolic.
- Rozszerzenie oferty Młodzieżowego Domu Kultury, w szczególności o programy rozwijające kompetencje cyfrowe i zawodowe młodzieży.
- Intensyfikacja działań promocyjnych, dostosowanie oferty wydarzeń kulturalnych do potrzeb różnych grup wiekowych oraz aktywizacja mieszkańców poprzez konsultacje społeczne dotyczące oferty kulturalnej.
- Rozwój cyfrowych form dostępu do zasobów bibliotecznych.
- Organizacja kampanii promujących czytanie, konkursów literackich oraz współpracy z lokalnymi autorami i wydawcami.
- Kontynuacja inwestycji w modernizację obiektów sportowych oraz dostosowanie ich do potrzeb różnych grup społecznych, w tym seniorów, dzieci i młodzieży.
- Zwiększenie dotacji oraz stworzenie programów promujących aktywność fizyczną, aby utrzymać wysoki poziom uczestnictwa mieszkańców w sportach drużynowych i indywidualnych.
- Organizacja większej liczby wydarzeń sportowych, obozów i programów szkoleniowych skierowanych do młodych mieszkańców.
- Zwiększenie liczby poradni specjalistycznych oraz usprawnienie dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej, szczególnie w zakresie opieki długoterminowej i psychiatrycznej.

- Kampanie edukacyjne dotyczące profilaktyki zdrowotnej oraz organizacja programów wspierających aktywność fizyczną i zdrowe odżywianie.
- Rozwój programów integracyjnych i aktywizacyjnych dla osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale bezrobotnych, takich jak warsztaty zawodowe czy działania wspierające samodzielność.
- Regularne badania sytuacji społecznej mieszkańców, pozwalające efektywnie reagować na zmieniające się wyzwania.
- Poszerzenie zakresu usług wspierających, w tym opieki dziennej i środowiskowej, dostosowanych do potrzeb osób wymagających wsparcia.
- Organizacja programów edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa wśród mieszkańców oraz wzmocnienie współpracy między Komisariatem Policji a społecznością lokalną.
- Doposażenie lokalnych jednostek straży pożarnej i zwiększenie liczby szkoleń dotyczących reagowania na zagrożenia.
- Promowanie aktywności obywatelskiej poprzez organizację debat, konsultacji społecznych i kampanii informacyjnych dotyczących znaczenia wyborów lokalnych.
- Zwiększenie poziomu dotacji dla NGO oraz wprowadzenie programów wspierających ich rozwój organizacyjny i merytoryczny.
- Tworzenie inicjatyw zachęcających mieszkańców do zaangażowania w działania społeczne, takie jak lokalne akcje charytatywne czy projekty integracyjne.

2.2.10. Analiza SWOT

Tabela 9 Analiza SWOT w wymiarze społecznym

Silne strony	Słabe strony
• Wysoka dostępność edukacji przedszkolnej i podstawowej świadcząca o dobrze rozwiniętej infrastrukturze oświatowej. • Rozbudowana infrastruktura sportowa i rekreacyjna, sprzyjająca aktywnemu trybowi życia mieszkańców. • Wzrost nakładów na kulturę i dziedzictwo narodowe, dający szansę na stopniową poprawę oferty kulturalnej. • Silna aktywność organizacji społecznych i instytucji publicznych wspierających integrację międzypokoleniową i rozwój talentów mieszkańców. • Stosunkowo wysoka jakość usług zdrowotnych, dobra dostępność podstawowej opieki zdrowotnej.	• Proces depopulacji i starzenia się społeczeństwa, prowadzący do zwiększonego obciążenia demograficznego i spadku liczby ludności. • Ujemne saldo migracji oraz niski przyrost naturalny, grożący dalszą utratą mieszkańców. • Ograniczona oferta kulturalna, niska frekwencja w wydarzeniach. • Niskie wyniki egzaminu ósmoklasisty, szczególnie w matematyce, wskazujące na konieczność poprawy jakości nauczania. • Stosunkowo niskie zaangażowanie społeczne i obywatelskie, widoczne w ograniczonym udziale mieszkańców w wyborach i działalności NGO.
Szanse	**Zagrożenia**
• Pozyskiwanie środków zewnętrznych i współpraca międzysektorowa. • Dostosowanie kształcenia do rynku pracy. • Wzrost znaczenia zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej. • Napływ nowych mieszkańców i wzrost tożsamości lokalnej. • Rozwój ekonomii społecznej i społecznej odpowiedzialności biznesu. • Cyfryzacja usług publicznych i rozwój opieki senioralne.	• Dalsza depopulacja i emigracja młodych ludzi do większych ośrodków miejskich. • Wzrost kosztów utrzymania infrastruktury społecznej w obliczu zmniejszającej się liczby mieszkańców. • Możliwe trudności w finansowaniu lokalnych usług zdrowotnych i społecznych, szczególnie w kontekście starzejącej się populacji. • Niski poziom aktywności społecznej i osłabienie sektora organizacji pozarządowych. • Ubożenie społeczeństwa i nierówności społeczne.

Źródło: opracowanie własne

2.3. Wnioski z diagnozy – wymiar gospodarczy

2.3.1. Podmioty gospodarcze i rynek pracy

W latach 2014–2023 liczba podmiotów gospodarki narodowej w Ozorkowie wzrosła z 1 444 do 1 600, co oznacza wzrost o 10,8%. Dominującą rolę w lokalnej gospodarce odgrywa sektor prywatny, obejmujący niemal wszystkie zarejestrowane działalności. Największy udział mają mikroprzedsiębiorstwa, jednak ich liczba na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym (1 493,2) pozostaje poniżej średniej krajowej i wojewódzkiej. Wpływa to na ograniczoną dynamikę przedsiębiorczości, wymagającą dodatkowego wsparcia dla nowych inicjatyw gospodarczych. Małe i średnie przedsiębiorstwa funkcjonują na poziomie zbliżonym do regionalnych średnich, stanowiąc potencjalny obszar wzrostu dla lokalnej gospodarki.

Handel (25,38%), budownictwo (14,63%) oraz przetwórstwo przemysłowe (10,19%) to trzy kluczowe sektory gospodarki Ozorkowa. Istotną rolę odgrywają również transport i działalność profesjonalna, co świadczy o zróżnicowaniu lokalnej struktury gospodarczej. Mimo tego w 2023 roku na 1000 mieszkańców przypadało 70 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, co jest wynikiem niższym niż średnia krajowa (97) oraz wojewódzka (89). Może to wskazywać na niską skłonność mieszkańców do zakładania własnych firm lub ograniczoną dostępność wsparcia dla nowych przedsiębiorców.

Dynamika rejestracji nowych firm w Ozorkowie wykazuje tendencję spadkową – liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców wynosiła w 2023 roku 58, podczas gdy w 2014 roku już tylko 71. Jest to wartość niższa niż w większości gmin porównawczych, co może wskazywać na ograniczoną atrakcyjność miasta dla nowych inwestorów i przedsiębiorców.

W latach 2014–2023 wskaźnik bezrobocia w Ozorkowie spadł z 10,2% do 5,8%, co jest pozytywną tendencją. Niemniej jednak nadal przewyższa średnią krajową (3,6%) i wojewódzką (4,2%), sugerując, że ograniczona liczba miejsc pracy w dynamicznych sektorach gospodarki może wpływać na utrzymujący się poziom bezrobocia.

Z perspektywy finansowej udział dochodów z CIT w budżecie miasta wzrósł o ponad 110% w latach 2014–2023, co wskazuje na rozwój sektora przedsiębiorstw i rosnącą aktywność gospodarczą. Natomiast dochody z PIT rosły do 2021 roku, po czym ustabilizowały się, a w 2023 roku odnotowano ich spadek, zgodny z tendencjami ogólnopolskimi.

Pomimo wzrostu dochodów z sektora przedsiębiorstw i dominacji stabilnych branż, Ozorków zmaga się z niską dynamiką przedsiębiorczości i ograniczoną aktywnością gospodarczą na tle regionu. Dodatkowym wyzwaniem jest brak przygotowanych terenów inwestycyjnych, które mogłyby przyciągnąć nowe podmioty gospodarcze zgodnie z preferowanymi kierunkami rozwoju miasta. Wsparcie dla przedsiębiorczości i stworzenie odpowiednich warunków dla inwestorów powinno stanowić kluczowy element działań strategicznych, mających na celu dalszy rozwój gospodarczy Ozorkowa.

Tabela 10 Wnioski - podmioty gospodarcze i rynek pracy

WNIOSKI	
Ograniczona dynamika przedsiębiorczości	Mimo wzrostu liczby podmiotów gospodarczych w Ozorkowie o 10,8% w latach 2014–2023, tempo rejestracji nowych firm spada, a wskaźnik aktywności gospodarczej mieszkańców jest niższy niż średnia krajowa i wojewódzka. Wskazuje to na konieczność intensyfikacji działań wspierających przedsiębiorców i zwiększenia atrakcyjności miasta dla nowych inwestycji.
Stosunkowo wysokie, ale malejące bezrobocie	Spadek bezrobocia do poziomu 5,8% świadczy o poprawie sytuacji na rynku pracy, jednak wskaźnik ten nadal pozostaje wyższy od średniej krajowej i wojewódzkiej. Ograniczona liczba miejsc pracy w dynamicznych sektorach może hamować rozwój lokalnej gospodarki i przyczyniać się do odpływu młodych mieszkańców.
Brak terenów inwestycyjnych jako bariera rozwoju	Brak przygotowanych terenów inwestycyjnych i polityki przyciągania inwestorów może stanowić istotną przeszkodę w dalszym rozwoju gospodarczym miasta. Wskazuje to na potrzebę działań strategicznych w zakresie planowania przestrzennego i polityki inwestycyjnej.

Źródło: Opracowanie własne

2.3.2. Tereny inwestycyjne

Podstrefa Ozorków, funkcjonująca w ramach Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (ŁSSE), odgrywa istotną rolę w rozwoju lokalnej gospodarki, stanowiąc jeden z głównych instrumentów przyciągania inwestycji i dywersyfikacji rynku pracy. Jej powstanie stało się gospodarczą alternatywą po upadku dużych zakładów przemysłowych, takich jak „Morfeo", przyczyniając się do stabilizacji rynku pracy i zwiększenia atrakcyjności miasta dla nowych inwestorów.

Włączenie Ozorkowa do ŁSSE umożliwiło przyciągnięcie kapitału z różnych sektorów gospodarki, wpływając na dywersyfikację lokalnej działalności przemysłowej i usługowej. Dzięki specjalnym ulgom podatkowym i wsparciu dla przedsiębiorców, podstrefa stała się katalizatorem rozwoju technologicznego i napływu nowoczesnych inwestycji, umacniając pozycję Ozorkowa jako ważnego ośrodka przemysłowego w regionie.

Dalsze działania związane z rozwojem Podstrefy Ozorków mogą przyczynić się do zwiększenia liczby miejsc pracy, poprawy konkurencyjności lokalnych firm oraz lepszego wykorzystania potencjału miasta jako atrakcyjnej lokalizacji dla nowych przedsięwzięć gospodarczych.

Tabela 11 Wnioski - tereny inwestycyjne

WNIOSKI	
Podstrefa Ozorków jako impuls dla lokalnej gospodarki	Włączenie miasta do Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej umożliwiło napływ inwestycji i dywersyfikację rynku pracy, co przyczyniło się do poprawy sytuacji gospodarczej po upadku dużych zakładów przemysłowych.
Korzyści podatkowe i wsparcie dla przedsiębiorców	Specjalne ulgi podatkowe, w szczególności dla firm działających na terenie ŁSSE oraz zachęty inwestycyjne stanowią istotny czynnik przyciągający nowe firmy, sprzyjając napływowi kapitału i nowoczesnych technologii, co umacnia Ozorków jako ośrodek przemysłowy.

Źródło: Opracowanie własne

2.3.3. Rolnictwo

Rolnictwo w Ozorkowie odgrywa marginalną rolę w lokalnej gospodarce, koncentrując się głównie na małoobszarowej produkcji roślinnej oraz hodowli zwierząt na potrzeby lokalnej społeczności. Ze względu na ograniczoną powierzchnię gruntów rolnych oraz rozwój innych sektorów gospodarki, działalność rolnicza nie stanowi kluczowego filaru ekonomicznego miasta.

Bliskość dużych ośrodków miejskich, takich jak Zgierz i Łódź, tworzy jednak dogodne warunki do sprzedaży produktów rolnych na większą skalę, umożliwiając lokalnym producentom dostęp do szerszego rynku zbytu. Może to stanowić szansę na rozwój gospodarstw specjalistycznych, ukierunkowanych na produkcję niszowych lub wysokiej jakości produktów rolnych.

Perspektywicznym kierunkiem rozwoju może być rolnictwo ekologiczne oraz agroturystyka, które mogą wzbogacić ofertę rekreacyjną Ozorkowa oraz wpisywać się w ideę zrównoważonego rozwoju. Inwestycje w te sektory mogłyby nie tylko zwiększyć atrakcyjność miasta jako miejsca odpoczynku dla mieszkańców regionu, ale także przyczynić się do dywersyfikacji lokalnej gospodarki.

Tabela 12 Wnioski - rolnictwo

WNIOSKI	
Marginalna rola rolnictwa w gospodarce miasta	Ze względu na ograniczoną powierzchnię gruntów rolnych oraz dominację innych sektorów gospodarki, rolnictwo w Ozorkowie ma niewielki wpływ na rozwój lokalnej gospodarki i skupia się głównie na produkcji na potrzeby własne oraz lokalny rynek.
Możliwości rozwoju rolnictwa ekologicznego i agroturystyki	Wykorzystanie potencjału ekologicznej produkcji rolnej oraz rozwój agroturystyki mogą stanowić przyszłościowy kierunek dywersyfikacji gospodarki Ozorkowa, przyczyniając się do wzrostu atrakcyjności miasta w zakresie turystyki i rekreacji.

Źródło: Opracowanie własne

2.3.4. Wyzwania w obszarze gospodarczym

- Wspieranie lokalnych firm w zakresie wdrażania nowoczesnych technologii, cyfryzacji i rozwiązań proekologicznych w celu zwiększenia konkurencyjności na rynku regionalnym i krajowym.
- Zwiększenie dostępności wsparcia finansowego, doradczego i administracyjnego dla przedsiębiorców, ze szczególnym uwzględnieniem sektora usług i produkcji przemysłowej.
- Zacieśnienie współpracy z lokalnymi przedsiębiorstwami w celu dopasowania programów edukacyjnych i kursów zawodowych do potrzeb kluczowych sektorów gospodarki, takich jak przetwórstwo przemysłowe, transport czy działalność profesjonalna.
- Prowadzenie działań promujących przedsiębiorczość, szczególnie wśród młodzieży i osób rozpoczynających działalność gospodarczą, poprzez organizację szkoleń, warsztatów oraz konkursów na innowacyjne pomysły biznesowe.
- Tworzenie kompleksowej oferty inwestycyjnej z dobrze skomunikowanymi terenami, atrakcyjnymi dla inwestorów z branż transportowej, budowlanej oraz nowoczesnych usług.
- Wspieranie rozwoju nowych sektorów gospodarki, takich jak działalność profesjonalna i techniczna, które mają potencjał do zwiększenia lokalnej aktywności gospodarczej i ograniczenia uzależnienia od tradycyjnych branż, takich jak handel czy budownictwo.

- Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej dla firm przetwórczych oraz wspieranie modernizacji istniejących zakładów, w celu zwiększenia ich efektywności i konkurencyjności.
- Tworzenie nowych miejsc pracy w dynamicznych sektorach gospodarki oraz wdrażanie programów aktywizacji zawodowej, skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych, młodzieży i kobiet.
- Opracowanie strategii marketingowej, promującej Ozorków jako miasto przyjazne przedsiębiorcom i inwestorom, podkreślając jego lokalizację, dostępność infrastrukturalną oraz rosnący potencjał gospodarczy.
- Inicjowanie współpracy między lokalnymi przedsiębiorstwami, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami edukacyjnymi i badawczymi w celu tworzenia innowacyjnych rozwiązań i wspólnych projektów gospodarczych.
- Konieczne jest dalsze przyciąganie inwestorów, szczególnie w branżach innowacyjnych i wysoko zaawansowanych technologicznie.
- Dostosowanie lokalnej infrastruktury, takiej jak transport, media i komunikacja, do potrzeb nowych i istniejących przedsiębiorstw w podstrefie.
- Zachęcanie do rozwoju inwestycji w branżach innych niż przemysł ciężki, np. usługi, logistyka czy technologie ekologiczne.
- Promowanie współpracy między lokalnymi firmami a inwestorami w podstrefie w celu rozwoju nowych inicjatyw biznesowych.
- Wspieranie przejścia na rolnictwo ekologiczne oraz promowanie świeżych i wysokiej jakości produktów rolnych z okolicznych terenów.
- Rozbudowa lokalnych targowisk i promocja wydarzeń, takich jak jarmarki i festyny, w celu wzmacniania więzi między rolnikami a mieszkańcami oraz zwiększenia popytu na produkty lokalne.
- Wykorzystanie potencjału agroturystyki do przyciągania turystów i rozwijania działalności opartej na unikalnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych terenów rolniczych wokół Ozorkowa.
- Budowanie partnerstw z okolicznymi terenami wiejskimi w celu rozwijania zintegrowanych działań gospodarczych, obejmujących produkcję rolną, przetwórstwo i sprzedaż.
- Rozwój marki lokalnej, promującej Ozorków jako miejsce oferujące zdrową żywność i unikalne produkty regionalne, co może zwiększyć atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną miasta.

2.3.5. Analiza SWOT

Tabela 13 Analiza SWOT w wymiarze gospodarczym

Silne strony	Słabe strony
• Stabilny wzrost liczby podmiotów gospodarczych w ostatnich latach. • Silnie rozwinięty sektor handlu, budownictwa i przetwórstwa przemysłowego, zapewniający miejsca pracy. • Funkcjonowanie Podstrefy Ozorków w ramach Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, co przyciąga inwestorów. • Wzrost dochodów z CIT w budżecie miasta, wskazujący na rozwój lokalnej gospodarki. • Wysoka liczba klubów sportowych i silna oferta dla mieszkańców w zakresie sportu i rekreacji.	• Niska dynamika przedsiębiorczości i ograniczona liczba nowych rejestracji firm. • Wskaźnik osób prowadzących działalność gospodarczą niższy niż średnia krajowa i wojewódzka. • Ograniczona liczba terenów inwestycyjnych, co może hamować dalszy rozwój gospodarczy. • Bezrobocie wyższe od średniej krajowej, wskazujące na niewystarczającą liczbę miejsc pracy w dynamicznych sektorach gospodarki.
Szanse	**Zagrożenia**
• Możliwość rozwoju nowych sektorów gospodarki, np. nowoczesnych usług, transportu i technologii ekologicznych. • Wsparcie przedsiębiorczości poprzez programy dotacyjne i doradcze dla mikroprzedsiębiorstw i start-upów. • Możliwość pozyskania inwestorów dzięki korzystnym ulgom podatkowym w Łódzkiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. • Promocja gospodarcza i wzrost popytu na lokalne produkty oraz usługi. • Rozwój sektora logistycznego i spedycyjnego.	• Utrzymujące się wyższe niż przeciętne bezrobocie może prowadzić do dalszej emigracji mieszkańców. • Ograniczona liczba miejsc pracy w innowacyjnych sektorach. • Spowolnienie wzrostu gospodarczego i ograniczenie nowych inwestycji. • Wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej mogą osłabić konkurencyjność lokalnych przedsiębiorstw.

Źródło: opracowanie własne

2.4. Wnioski z diagnozy – wymiar przestrzenno-środowiskowy

2.4.1. Środowisko

Ozorków charakteryzuje się bardzo niską lesistością, wynoszącą jedynie 6,8%, co jest wartością znacząco odbiegającą od średniej krajowej (29,6%). Tereny leśne zajmują w mieście jedynie 105,38 ha, z czego niemal całość to las komunalny o powierzchni 99,96 ha. Tak niewielki udział lasów w powierzchni miasta sprawia, że Ozorków ma ograniczone możliwości w zakresie pochłaniania dwutlenku węgla, regulacji temperatury czy przeciwdziałania efektowi miejskiej wyspy ciepła. Zmniejszona zdolność do zatrzymywania wód opadowych oraz ograniczona retencja wodna mogą przyczyniać się do większego ryzyka powodzi błyskawicznych.

Mimo niewielkiej powierzchni lasy w Ozorkowie odgrywają istotną rolę ekologiczną, wpływając na poprawę jakości powietrza, redukcję hałasu oraz łagodzenie skutków zmian klimatycznych. Dodatkowym atutem terenów leśnych jest ich potencjał rekreacyjny – rozwój infrastruktury turystycznej, edukacyjnej i rekreacyjnej w obrębie terenów zielonych mógłby zwiększyć ich znaczenie dla mieszkańców i odwiedzających. Las komunalny oraz inne obszary zielone mogłyby stać się przestrzenią integracji społecznej, a także miejscem działań edukacyjnych z zakresu ochrony środowiska.

Zasoby wodne Ozorkowa obejmują zbiornik retencyjny na rzece Starówka o powierzchni 12,2 ha i pojemności 199,1 tys. m^3, pełniący podwójną funkcję – z jednej strony zapewniającą ochronę przed nadmiernym spływem wód opadowych, z drugiej jako przestrzeń rekreacyjna. Niestety, poważnym problemem pozostaje jakość wód w rzece Bzurze, która należy do najbardziej zanieczyszczonych cieków wodnych w województwie łódzkim. Zanieczyszczenie to wynika zarówno ze złego stanu chemicznego wody, jak i niskiego potencjału ekologicznego, co skutkuje ograniczoną zdolnością ekosystemu do regeneracji. Źródłem degradacji rzeki są zarówno zanieczyszczenia komunalne i przemysłowe, jak i rozproszone zanieczyszczenia obszarowe, obejmujące np. odpływy z pól uprawnych i obszarów zurbanizowanych.

Dodatkowym problemem jest niedostateczna liczba budynków podłączonych do kanalizacji zbiorczej, co prowadzi do niekontrolowanego przedostawania się ścieków do środowiska, wpływając negatywnie na jakość wód powierzchniowych. Modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej, zwiększenie liczby przyłączeń oraz lepsza kontrola nad nielegalnymi zrzutami ścieków powinny stać się priorytetem w zakresie ochrony zasobów wodnych Ozorkowa.

Istotnym elementem zielonej infrastruktury miasta są parki miejskie oraz starodrzew objęty ochroną jako pomniki przyrody. Tego rodzaju tereny zielone nie tylko pełnią funkcję estetyczną i rekreacyjną, ale również przyczyniają się do poprawy jakości powietrza, regulacji mikroklimatu oraz retencji wody. W południowo-wschodniej części miasta znajdują się łąki storczykowe, które stanowią unikalny ekosystem o dużej wartości przyrodniczej. Występowanie rzadkich gatunków storczyków czyni ten obszar wyjątkowym pod względem różnorodności biologicznej. Utworzenie "Ozorkowskiego Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego" mogłoby przyczynić się do ochrony tych terenów i zachowania ich naturalnego charakteru.

Wraz z postępującą urbanizacją oraz uszczelnianiem powierzchni zlewni, miasto boryka się z coraz większymi problemami związanymi z odpływem wód opadowych. Szybszy spływ wód oraz zmniejszona zdolność do ich retencji prowadzą do lokalnych podtopień i zwiększonego ryzyka suszy. Rozwój błękitnej

infrastruktury, obejmującej systemy retencji wody, może stanowić skuteczną odpowiedź na te wyzwania. Inwestycje w rozwiązania, takie jak ogrody deszczowe, zielone dachy czy zbiorniki retencyjne, mogłyby przyczynić się do lepszej regulacji gospodarki wodnej w mieście.

Podobnie, zwiększanie powierzchni terenów zielonych i ochrona istniejących zasobów przyrodniczych to kluczowe kierunki działań, które mogą poprawić lokalny mikroklimat i zdolności retencyjne gleby, redukując skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Ozorków, podobnie jak wiele miast w województwie łódzkim, zmaga się z problemem jakości powietrza, którego głównym źródłem zanieczyszczeń jest tzw. "niska emisja", wynikająca z ogrzewania budynków paliwami stałymi. Pomimo obserwowanej poprawy jakości powietrza w zakresie pyłów zawieszonych PM10 i PM2.5, wciąż w sezonie zimowym odnotowuje się przekroczenia norm informowania (100 µg/m³) oraz alarmowych (150 µg/m³).

W celu poprawy jakości powietrza niezbędne są dalsze działania w zakresie wymiany starych źródeł ciepła, promocji alternatywnych sposobów ogrzewania oraz zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

W kontekście gospodarki odpadami w latach 2019–2023 Ozorków odnotował wzrost ilości odpadów komunalnych produkowanych przez mieszkańców – z 362 kg do 395 kg na osobę, co wskazuje na rosnące potrzeby w zakresie efektywnego systemu ich zagospodarowania. Jednocześnie udział selektywnej zbiórki odpadów zwiększył się z 21,5% w 2017 roku do 37,4% w 2023 roku, co świadczy o stopniowym wzroście świadomości ekologicznej mieszkańców oraz skuteczności działań edukacyjnych.

Jednak w ostatnich latach poziom segregacji odpadów przestał rosnąć, co sugeruje, że system selektywnej zbiórki osiągnął pewne ograniczenia infrastrukturalne. Możliwe bariery to niedostateczna liczba punktów zbiórki, niewystarczająca edukacja mieszkańców lub brak skutecznych zachęt finansowych do segregowania odpadów. Wdrożenie nowych rozwiązań, takich jak systemy kaucyjne, lepsza logistyka odbioru czy programy edukacyjne, mogłoby pomóc w dalszym zwiększaniu efektywności gospodarki odpadami w Ozorkowie.

Tabela 14 Wnioski - środowisko

WNIOSKI	
Niska lesistość i jej wpływ na klimat miasta	Ozorków charakteryzuje się bardzo niską lesistością wynoszącą 6,8%, co znacznie odbiega od średniej krajowej. Ograniczona ilość terenów zielonych osłabia zdolność miasta do przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatycznych, takim jak efekt miejskiej wyspy ciepła czy ograniczona retencja wód opadowych. Konieczne jest zwiększenie powierzchni zielonych, zarówno poprzez nasadzenia drzew, jak i rozwój parków miejskich, które mogą pełnić funkcje ekologiczne i rekreacyjne.
Zanieczyszczenie rzeki Bzury i potrzeba rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej	Rzeka Bzura należy do najbardziej zanieczyszczonych cieków wodnych w województwie łódzkim, co wynika z jej złego stanu chemicznego oraz niskiego potencjału ekologicznego. Głównymi źródłami zanieczyszczeń są odpływy komunalne i przemysłowe, a także niewystarczająca liczba budynków podłączonych do kanalizacji zbiorczej. Poprawa jakości wód wymaga inwestycji w infrastrukturę kanalizacyjną oraz skuteczniejszej kontroli nad odprowadzaniem ścieków.

Zanieczyszczenie powietrza i konieczność walki z niską emisją	Ozorków zmaga się z problemem zanieczyszczenia powietrza, szczególnie w sezonie grzewczym, kiedy notowane są przekroczenia norm dla pyłów zawieszonych PM10 i PM2.5. Głównym źródłem emisji jest spalanie paliw stałych w indywidualnych źródłach ciepła. Dalsza realizacja programów modernizacji systemów grzewczych, rozbudowa sieci ciepłowniczej oraz rozwój odnawialnych źródeł energii mogą znacząco poprawić jakość powietrza w mieście.
Stagnacja poziomu selektywnej zbiórki odpadów	W Ozorkowie od 2017 do 2023 roku znacząco wzrosła selektywna zbiórka odpadów – z 21,5% do 37,4%. Jednak w ostatnich latach tempo poprawy uległo stagnacji, co może wynikać z ograniczeń infrastrukturalnych, niewystarczających działań edukacyjnych oraz niewielkiej liczby punktów zbiórki odpadów. Dalszy rozwój gospodarki odpadami powinien obejmować poprawę systemów recyklingu, ułatwienia dla mieszkańców w segregacji oraz lepszą promocję działań proekologicznych.
Urbanizacja i zagrożenia związane z gospodarką wodną	Postępująca urbanizacja i uszczelnianie powierzchni zlewni prowadzą do przyspieszonego odpływu wód opadowych, co zwiększa ryzyko powodzi błyskawicznych i ogranicza możliwości uzupełniania zasobów wód podziemnych. Wdrażanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, takich jak ogrody deszczowe, systemy retencyjne i zielone dachy, może skutecznie zmniejszyć zagrożenia powodziowe oraz poprawić mikroklimat miasta. Wzmacnianie tych działań jest kluczowe dla lepszego zarządzania wodami opadowymi i adaptacji Ozorkowa do zmian klimatu.

Źródło: Opracowanie własne

2.4.2. Transport i mobilność

Ozorków jest korzystnie zlokalizowany pod względem infrastruktury drogowej, co ułatwia zarówno codzienne dojazdy mieszkańców, jak i rozwój gospodarczy miasta. Przez jego obszar przebiega droga krajowa nr 91 (łącząca Gdańsk z Częstochową), a w bliskim sąsiedztwie znajduje się autostrada A2, zapewniająca szybkie połączenie z Warszawą i Poznaniem. Istotnym szlakiem jest również droga wojewódzka nr 708, łącząca Ozorków z Brzezinami i Strykowem, co dodatkowo wzmacnia regionalne powiązania komunikacyjne. W pobliżu miasta przebiega także droga ekspresowa S14, pełniąca funkcję zachodniej obwodnicy aglomeracji łódzkiej i zapewniająca szybki dojazd do Łodzi oraz włączenie w ogólnopolski system dróg szybkiego ruchu.

Kolej stanowi ważny element transportu publicznego w mieście – Ozorków posiada dwa przystanki kolejowe (Ozorków i Ozorków Nowe Miasto), zapewniające dogodne połączenia z Łodzią i Kutnem w ramach linii kolejowej nr 16. Regularne kursy pociągów umożliwiają mieszkańcom szybki dostęp do większych ośrodków miejskich, stanowiąc istotną alternatywę dla transportu drogowego.

Jednym z wyzwań transportowych Ozorkowa jest poprawa oferty komunikacji zbiorowej, szczególnie w kierunku Łodzi. Likwidacja tramwajowej linii nr 46 w 2018 roku, a następnie zastępczej linii autobusowej Z46 w 2022 roku, znacząco pogorszyła dostępność drogowego transportu publicznego do stolicy województwa. Obecnie trasę tę obsługuje linia autobusowa nr 10, jednak jej zasięg i częstotliwość kursów są ograniczone, co zmusza wielu mieszkańców do korzystania z transportu indywidualnego.

Dodatkowym wyzwaniem jest brak dobrze rozwiniętej infrastruktury rowerowej, która mogłaby stanowić alternatywę dla krótkodystansowych podróży. Niedobór ścieżek rowerowych w mieście i jego

okolicach ogranicza możliwości rozwoju ekologicznych form mobilności i integracji transportu rowerowego z innymi środkami komunikacji.

Analiza dostępności komunikacyjnej wykazuje, że transport publiczny w Ozorkowie nie zapewnia tak dużego zasięgu i elastyczności, jak transport samochodowy. W ciągu 45 minut mieszkańcy mogą dotrzeć do mniejszej liczby miejsc przy wykorzystaniu transportu zbiorowego niż samochodu osobowego. Wskazuje to na potrzebę zwiększenia częstotliwości kursów, lepszej koordynacji rozkładów jazdy oraz poprawy integracji różnych środków transportu, aby zwiększyć dostępność komunikacyjną Ozorkowa i poprawić komfort podróży jego mieszkańców.

Tabela 15 Wnioski - transport i mobilność

WNIOSKI	
Ograniczona dostępność transportu publicznego w relacji do Łodzi	Likwidacja linii tramwajowej nr 46 oraz zastępczej linii autobusowej Z46 spowodowała istotne pogorszenie dostępności komunikacyjnej Ozorkowa względem Łodzi. Obecna linia autobusowa nr 10 nie rekompensuje tych zmian ze względu na mniejszy zasięg i ograniczoną częstotliwość kursów. Brak efektywnego transportu publicznego w tym kierunku może negatywnie wpływać na mobilność mieszkańców, ograniczając ich możliwości zawodowe i edukacyjne.
Niewystarczająca infrastruktura rowerowa jako bariera dla transportu ekologicznego	Brak rozbudowanej sieci ścieżek rowerowych w Ozorkowie ogranicza możliwość korzystania z rowerów jako alternatywnego środka transportu, zwłaszcza na krótkich dystansach. Wprowadzenie spójnej i bezpiecznej infrastruktury rowerowej mogłoby poprawić mobilność mieszkańców oraz przyczynić się do zmniejszenia obciążenia transportu samochodowego.
Niska efektywność komunikacji publicznej w porównaniu do transportu indywidualnego	Analiza dostępności transportu publicznego wykazuje, że w ciągu 45 minut mieszkańcy Ozorkowa mogą dotrzeć do znacznie mniejszej liczby miejsc niż przy wykorzystaniu transportu indywidualnego. Wskazuje to na konieczność poprawy jakości komunikacji zbiorowej poprzez zwiększenie częstotliwości kursów, lepszą synchronizację rozkładów oraz rozwój alternatywnych form mobilności, takich jak transport rowerowy i systemy przesiadkowe.

Źródło: Opracowanie własne

2.4.3. Zagospodarowanie przestrzenne

Ozorków boryka się z problemem niskiego pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – jedynie 8,8% powierzchni miasta objęte jest takim planowaniem. Jest to jeden z najniższych wskaźników wśród porównywalnych gmin, co rodzi liczne konsekwencje dla rozwoju miasta. Brak kompleksowego planowania przestrzennego skutkuje koniecznością indywidualnego wydawania decyzji o warunkach zabudowy, co nie tylko wydłuża proces inwestycyjny, ale także prowadzi do niekontrolowanej i często chaotycznej urbanizacji. Brak jednolitych zasad zagospodarowania przestrzennego może negatywnie wpływać na jakość życia mieszkańców, dostępność infrastruktury oraz spójność architektoniczną miasta.

W efekcie inwestorzy napotykają na liczne trudności związane z realizacją projektów budowlanych, a miasto traci możliwość skutecznej kontroli nad kształtowaniem przestrzeni. Wprowadzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mogłoby znacząco poprawić efektywność zarządzania przestrzenią miejską, umożliwiając harmonijny rozwój oraz lepsze dostosowanie terenów inwestycyjnych do oczekiwanych kierunków rozwoju Ozorkowa.

Mimo że Ozorków odnotowuje dynamiczny wzrost liczby mieszkań, struktura komunalnego zasobu mieszkaniowego nadal pozostaje problematyczna. W latach 2018–2022 wskaźnik mieszkań na 1000 mieszkańców wzrósł o ponad 10%, osiągając poziom 446,4 mieszkań, co było wartością wyższą od średniej w grupie porównawczej (423,4). Dane te wskazują na intensywny rozwój sektora mieszkaniowego, co jest pozytywnym zjawiskiem, świadczącym o rosnącym zainteresowaniu inwestorów oraz poprawie warunków mieszkaniowych w mieście.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na strukturę wiekową budynków. Aż 65,58% zasobu komunalnego pochodzi sprzed 1919 roku, a kolejne 21,43% zostało wybudowane w okresie międzywojennym. Oznacza to, że niemal 87% zasobu mieszkaniowego w Ozorkowie to budynki przestarzałe, wymagające gruntownych modernizacji i remontów. Starsze budownictwo niesie ze sobą liczne wyzwania, takie jak problemy z instalacjami wodno-kanalizacyjnymi, brak odpowiedniej wentylacji, niska efektywność energetyczna czy ograniczone możliwości dostosowania mieszkań do współczesnych standardów komfortu.

Miasto powinno podjąć działania zmierzające do rewitalizacji najstarszych budynków, zwłaszcza w kontekście poprawy efektywności energetycznej, ograniczenia strat ciepła oraz dostosowania zasobów do potrzeb współczesnych mieszkańców. Możliwe jest również wdrożenie programów wsparcia dla właścicieli prywatnych nieruchomości w zakresie termomodernizacji oraz poprawy standardów sanitarnych.

Choć Ozorków posiada stosunkowo dobrze rozwiniętą infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, jej stan techniczny w starszych częściach miasta pozostawia wiele do życzenia. Na granicy wydajności jest również oczyszczalnia ścieków, która wymaga natychmiastowej inwestycji. Wiele budynków nadal boryka się z problemami związanymi z przestarzałymi instalacjami wodociągowymi oraz ograniczonym dostępem do nowoczesnych systemów kanalizacyjnych. W szczególności starsze budynki, które stanowią większość miejskiego zasobu mieszkaniowego, często nie posiadają odpowiednich systemów wentylacyjnych, a w części z nich wciąż występują problemy związane z brakiem samodzielnych łazienek czy dostępem do centralnego ogrzewania.

Dodatkowym problemem jest ograniczony dostęp do sieci gazowej. Niski odsetek mieszkańców korzystających z gazu ziemnego sugeruje konieczność dalszej rozbudowy tej infrastruktury, zwłaszcza w kontekście transformacji energetycznej i odchodzenia od indywidualnych systemów grzewczych opartych na paliwach stałych. Promowanie ekologicznych źródeł energii oraz wsparcie mieszkańców w wymianie przestarzałych systemów grzewczych mogłoby znacząco poprawić jakość powietrza w mieście i ograniczyć emisję szkodliwych substancji.

System ciepłowniczy w Ozorkowie cechuje się wysoką efektywnością i nowoczesnymi rozwiązaniami, które zapewniają mieszkańcom stabilne dostawy ciepła. Jednak, aby sprostać rosnącym wymaganiom ekologicznym oraz poprawić jakość życia mieszkańców, konieczne są dalsze inwestycje w odnawialne źródła energii. Wdrażanie rozwiązań takich jak pompy ciepła, instalacje fotowoltaiczne czy kogeneracja pozwoliłoby na ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz zmniejszenie kosztów ogrzewania dla mieszkańców.

W kontekście zmian klimatycznych oraz rosnących cen energii, inwestowanie w odnawialne źródła energii staje się priorytetem dla wielu samorządów. Ozorków powinien rozważyć strategię stopniowego przechodzenia na bardziej ekologiczne formy pozyskiwania energii cieplnej, co nie tylko

wpłynie pozytywnie na środowisko, ale również poprawi konkurencyjność miasta pod względem atrakcyjności inwestycyjnej i warunków życia.

Ozorków stoi przed wyzwaniem związanym z efektywnym zarządzaniem swoją przestrzenią miejską. Obecnie brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na znacznym obszarze miasta sprawia, że decyzje inwestycyjne podejmowane są na podstawie indywidualnych warunków zabudowy, co może prowadzić do niespójnej i chaotycznej zabudowy.

Dynamiczny rozwój sektora mieszkaniowego i infrastrukturalnego wymaga kompleksowego podejścia do planowania przestrzennego, w tym zwiększenia powierzchni objętej planami zagospodarowania. Miasto powinno także zadbać o dalszy rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz gazowej, by wspierać zarówno mieszkańców, jak i potencjalnych inwestorów.

Jednym z kluczowych kierunków rozwoju powinno być także wprowadzenie działań mających na celu modernizację przestarzałych zasobów mieszkaniowych, poprawę efektywności energetycznej budynków oraz wdrożenie programów wspierających mieszkańców w procesie termomodernizacji. Połączenie tych działań pozwoli Ozorkowowi na harmonijny rozwój i poprawę jakości życia jego mieszkańców, jednocześnie zwiększając atrakcyjność miasta jako miejsca do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Tabela 16 Wnioski - zagospodarowanie przestrzenne

WNIOSKI	
Niski stopień pokrycia miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	Zaledwie 8,8% powierzchni Ozorkowa jest objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co utrudnia efektywne zarządzanie przestrzenią miejską. Konieczność uzyskiwania indywidualnych decyzji o warunkach zabudowy wydłuża proces inwestycyjny i zwiększa ryzyko chaotycznej urbanizacji. Brak kompleksowego planowania może prowadzić do niekontrolowanego rozmieszczenia zabudowy i nieefektywnego wykorzystania dostępnych terenów.
Dynamiczny wzrost liczby mieszkań przy jednoczesnym starzeniu się zasobów mieszkaniowych	Wskaźnik mieszkań na 1000 mieszkańców w Ozorkowie wzrósł o ponad 10% w latach 2018–2022, co świadczy o intensywnym rozwoju sektora mieszkaniowego. Jednak dominująca część zasobów mieszkaniowych pochodzi sprzed 1919 roku (65,58%), a kolejne 21,43% budynków wybudowano przed 1945 rokiem. Przestarzała infrastruktura budynków wymaga pilnych inwestycji w modernizację, zwłaszcza w zakresie instalacji wodno-kanalizacyjnych, wentylacji oraz efektywności energetycznej.
Niewystarczająca infrastruktura wodno-kanalizacyjna i gazowa w starszych częściach miasta	Mimo dobrze rozwiniętej infrastruktury technicznej, starsze dzielnice Ozorkowa borykają się z problemami przestarzałych instalacji wodno-kanalizacyjnych, co utrudnia modernizację budynków. Oczyszczalnia ścieków jest na granicy swojej wydajności. Ponadto niski odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej sugeruje konieczność dalszej rozbudowy tej infrastruktury, co może pomóc w eliminacji indywidualnych źródeł ogrzewania opartych na paliwach stałych i poprawić jakość powietrza w mieście.
Nowoczesny system ciepłowniczy jako szansa na dalszą	Ozorków dysponuje efektywnym systemem ciepłowniczym, który zapewnia mieszkańcom stabilne dostawy ciepła. W kontekście rosnących cen energii i polityki klimatycznej dalsze inwestycje w odnawialne źródła energii, takie jak

transformację energetyczną	pompy ciepła i fotowoltaika, mogą przyczynić się do zmniejszenia kosztów ogrzewania oraz redukcji emisji zanieczyszczeń.
Potrzeba strategicznego podejścia do zarządzania przestrzenią miejską i modernizacji infrastruktury	Aby sprostać wyzwaniom związanym z rozwojem miasta, Ozorków powinien zwiększyć obszar obowiązywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zmodernizować przestarzałe budynki oraz rozbudować infrastrukturę wodno-kanalizacyjną i gazową. Kluczowe będzie również wspieranie mieszkańców w przeprowadzaniu termomodernizacji oraz wdrażanie rozwiązań poprawiających efektywność energetyczną.

Źródło: Opracowanie własne

2.4.4. Wyzwania w obszarze środowiskowo-przestrzennym

- Poprawa jakości powietrza i ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła, termomodernizację budynków, rozwój odnawialnych źródeł energii oraz promowanie ekologicznych środków transportu.
- Rozwój zielonej infrastruktury i zwiększenie powierzchni terenów zielonych w celu ograniczenia efektu miejskiej wyspy ciepła, poprawy mikroklimatu oraz zwiększenia zdolności retencyjnych gleby.
- Zwiększenie powierzchni obszarów leśnych oraz ochrona istniejących terenów zielonych, w tym lasu komunalnego, parków miejskich i łąk storczykowych, w celu wzmocnienia lokalnej bioróżnorodności oraz poprawy warunków klimatycznych w mieście.
- Zachowanie i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez ograniczenie zanieczyszczeń trafiających do rzeki Bzury i jej dopływów oraz modernizację systemu gospodarki wodno-ściekowej.
- Wzmocnienie systemu retencji wód i przeciwdziałanie skutkom suszy oraz powodzi poprzez rozwój „błękitnej infrastruktury", rozbudowę zbiorników retencyjnych i zwiększenie powierzchni terenów biologicznie czynnych.
- Zwiększenie udziału mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w celu ograniczenia zanieczyszczeń obszarowych oraz poprawy jakości życia mieszkańców.
- Redukcja ilości odpadów komunalnych oraz wzrost poziomu selektywnej zbiórki i recyklingu w celu dostosowania do wymogów krajowych i unijnych, a także zmniejszenia presji na środowisko.
- Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez edukację w zakresie gospodarki odpadami, ochrony zasobów wodnych i jakości powietrza, a także promowanie proekologicznych postaw.
- Zwiększenie obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju miasta, minimalizowania chaotycznej zabudowy oraz ochrony terenów zielonych i obszarów cennych przyrodniczo.
- Minimalizacja wpływu urbanizacji na środowisko poprzez ograniczenie uszczelniania powierzchni oraz wdrażanie rozwiązań wspierających naturalne procesy retencji i filtracji wód opadowych.
- Poprawa dostępności komunikacyjnej miasta w układzie regionalnym poprzez lepszą integrację z systemem transportu publicznego województwa łódzkiego oraz zwiększenie częstotliwości połączeń kolejowych i autobusowych.
- Rozwój ekologicznych form transportu, w tym rozbudowa infrastruktury rowerowej w celu ograniczenia emisji spalin oraz poprawy mobilności mieszkańców na krótkich dystansach.

- Lepsze skoordynowanie rozkładów jazdy autobusów i pociągów w celu skrócenia czasu podróży oraz zwiększenia efektywności przesiadek, zwłaszcza w relacji Ozorków – Łódź.
- Rozwój połączeń transportu zbiorowego po likwidacji tramwaju linii 46 i zastępczej linii autobusowej Z46, co wymaga analizy potrzeb mieszkańców i ewentualnej korekty oferty przewozowej.
- Optymalizacja infrastruktury drogowej poprzez modernizację dróg lokalnych oraz poprawę bezpieczeństwa ruchu, zwłaszcza w rejonach o dużym natężeniu ruchu.
- Zwiększenie znaczenia transportu zbiorowego w codziennych dojazdach do pracy, szkół i większych ośrodków miejskich, co może ograniczyć nadmierne uzależnienie mieszkańców od samochodów.
- Poprawa dostępu do autostrady A2 i kluczowych tras krajowych w celu zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej miasta oraz poprawy mobilności mieszkańców i przedsiębiorców.
- Modernizacja przestarzałego zasobu mieszkaniowego, w tym budynków pochodzących sprzed 1945 roku, poprzez inwestycje w poprawę infrastruktury technicznej i przystosowanie ich do współczesnych standardów.
- Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w starszych częściach miasta, co pozwoli na poprawę warunków życia mieszkańców oraz zwiększenie efektywności systemu.
- Zniwelowanie niedoborów jakościowych i ilościowych systemu oczyszczania ścieków komunalnych.
- Promowanie i rozbudowa infrastruktury gazowej, aby zwiększyć dostępność ekologicznych źródeł energii i ograniczyć emisję zanieczyszczeń.
- Kontynuacja inwestycji w nowoczesne systemy ciepłownicze, z naciskiem na wdrażanie odnawialnych źródeł energii, co przyczyni się do poprawy jakości powietrza i redukcji emisji gazów cieplarnianych.
- Wspieranie dynamicznego rozwoju sektora mieszkaniowego, z zachowaniem wysokiej jakości nowych inwestycji i uwzględnieniem potrzeb społeczności lokalnej.
- Poprawa efektywności energetycznej istniejących budynków poprzez termomodernizacje i wymianę systemów ogrzewania na bardziej ekologiczne.
- Zwiększenie liczby nowoczesnych mieszkań w odpowiedzi na rosnące potrzeby mieszkańców i intensywny rozwój Ozorkowa w porównaniu do grupy porównawczej.
- Zachowanie równowagi między rozwojem infrastruktury a dbałością o środowisko, poprzez promowanie rozwiązań zrównoważonych w zagospodarowaniu przestrzennym i inwestycjach miejskich.

2.4.5. Analiza SWOT

Tabela 17 Analiza SWOT w wymiarze środowiskowo-przestrzennym

Silne strony	Słabe strony
• Dogodne położenie miasta w pobliżu ważnych szlaków komunikacyjnych (droga krajowa nr 91, bliskość autostrady A2 i drogi ekspresowej S14). • Funkcjonowanie dwóch przystanków kolejowych, zapewniających połączenia z większymi ośrodkami miejskimi. • Istnienie zalewu retencyjno-rekreacyjnego oraz Lasu Komunalnego, co tworzy potencjał dla rozwoju rekreacji i turystyki.	• Niska lesistość miasta (6,8%), ograniczająca zdolność do przeciwdziałania zmianom klimatycznym i skutkom miejskiej wyspy ciepła. • Zanieczyszczenie rzeki Bzury, ograniczające jej potencjał rekreacyjny i ekologiczny. • Brak rozwiniętej sieci ścieżek rowerowych, wpływający na ograniczenie transportu ekologicznego. • Niski poziom pokrycia powierzchni miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (zaledwie 8,8%), co utrudnia efektywne planowanie przestrzenne. • Starzejąca się infrastruktura wodno-kanalizacyjna oraz wydajność oczyszczalni.
Szanse	**Zagrożenia**
• Wsparcie z budżetu państwa i innych środków zewnętrznych na transformację energetyczną. • Zmiana polityki w zakresie promowania ruchu pieszego oraz transportu publicznego w miastach. • Dalszy rozwój działalności specjalnych stref ekonomicznych w kraju • Zmiany w regulacjach prawnych sprzyjające ochronie środowiska i adaptacji do zmian klimatu	• Zmiany klimatyczne mogą zwiększyć ryzyko powodzi błyskawicznych i podtopień w obszarach o niskiej retencji wodnej. • Ograniczona liczba terenów inwestycyjnych i problemy z zagospodarowaniem przestrzennym mogą utrudniać rozwój miasta. • Wysokie koszty modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i energetycznej mogą stanowić barierę dla realizacji proekologicznych inwestycji. • Rosnąca ilość odpadów komunalnych i stagnacja w poziomie selektywnej zbiórki odpadów, mogąca prowadzić do problemów związanych z gospodarką odpadami.

Źródło: Opracowanie własne

2.5. Wyzwania strategiczne dla Miasta Ozorków

Proces identyfikacji kluczowych wyzwań rozwojowych dla Ozorkowa stanowił wynik kompleksowej analizy społecznej, gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej, przeprowadzonej w ramach diagnozy sytuacji miasta. Opracowanie to uwzględniało zarówno aktualne uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne, jak i prognozowane trendy rozwojowe. W szczególności poddano analizie dane demograficzne, strukturę rynku pracy, jakość edukacji i ochrony zdrowia, stan infrastruktury technicznej i transportowej, a także czynniki środowiskowe wpływające na jakość życia mieszkańców.

Na podstawie wyników tej diagnozy oraz przeprowadzonej analizy SWOT wyłoniono kluczowe wyzwania, które będą determinować kierunki rozwoju Ozorkowa w najbliższych latach. Obejmują one zarówno aspekty społeczne i gospodarcze, jak i przestrzenne oraz środowiskowe, a ich rozwiązanie będzie miało istotne znaczenie dla dalszego, zrównoważonego rozwoju miasta.

Poniżej przedstawiono zestaw wyzwań, które stanowią fundament dla opracowania strategicznych kierunków działań i inicjatyw na rzecz dynamicznego, zrównoważonego i konkurencyjnego Ozorkowa.

1. **Adaptacja miasta do wyzwań demograficznych i społecznych**

Ozorków, podobnie jak wiele średnich miast w Polsce, zmaga się z procesem depopulacji i starzenia się społeczeństwa. W ciągu ostatniej dekady liczba mieszkańców spadła o 10%, a odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł do 26,6%. Utrzymujący się ujemny przyrost naturalny oraz odpływ młodych ludzi do większych ośrodków miejskich wymagają wdrożenia działań, które zwiększą atrakcyjność miasta jako miejsca do życia i pracy. Konieczne są inwestycje w rozwój infrastruktury mieszkaniowej, poprawa dostępności usług publicznych oraz tworzenie warunków sprzyjających osiedlaniu się rodzin, takich jak nowe miejsca pracy, oferta edukacyjna i rekreacyjna. Ważnym elementem polityki społecznej będzie także rozwój usług skierowanych do seniorów, w tym lepsza dostępność opieki zdrowotnej, programy aktywizujące oraz poprawa dostosowania przestrzeni miejskiej do potrzeb osób starszych.

2. **Podnoszenie jakości edukacji, rozwój kultury i aktywizacja społeczna**

Ozorków wyróżnia się wysokim wskaźnikiem skolaryzacji w szkołach podstawowych i dużym odsetkiem dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, co potwierdza dobrą organizację lokalnej edukacji. Jednocześnie wyniki egzaminów ósmoklasistów wskazują na konieczność wzmocnienia jakości nauczania, szczególnie w obszarze matematyki. Rozwój kulturalny i aktywizacja społeczna mieszkańców wymagają poszerzenia oferty instytucji takich jak Miejski Ośrodek Kultury i Miejska Biblioteka Publiczna, a także zwiększenia atrakcyjności wydarzeń kulturalnych. Wsparcie dla Młodzieżowego Domu Kultury może stać się impulsem do rozwijania kompetencji cyfrowych i zawodowych młodych ludzi, co pomoże zatrzymać ich w mieście. Kluczowe będzie również promowanie czytelnictwa, rozwój przestrzeni publicznych sprzyjających integracji społecznej oraz angażowanie mieszkańców w tworzenie i współtworzenie oferty kulturalnej miasta.

3. **Wzmacnianie systemu ochrony zdrowia i rozwój usług społecznych**

Dostępność opieki zdrowotnej w Ozorkowie jest ograniczona, szczególnie w zakresie poradni specjalistycznych i opieki długoterminowej. Miejska Przychodnia Zdrowia obsługuje mieszkańców miasta

i gminy, jednak liczba pacjentów spada, a sama placówka boryka się z problemami finansowymi. Wzrost zachorowań na choroby cywilizacyjne, starzenie się społeczeństwa oraz rosnąca liczba osób wymagających wsparcia opiekuńczego wymagają rozwoju infrastruktury zdrowotnej oraz wzmocnienia współpracy z sektorem prywatnym i organizacjami pozarządowymi. Konieczne jest także zwiększenie dostępu do opieki psychologicznej i psychiatrycznej, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Kluczowe będzie również rozwijanie usług społecznych, w tym wsparcie dla osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale bezrobotnych, co może pomóc w integracji tych grup i zwiększeniu ich aktywności w życiu miasta.

4. **Kreowanie konkurencyjnej oferty inwestycyjnej i wspieranie przedsiębiorczości**

Ozorków odnotowuje wzrost liczby podmiotów gospodarczych, jednak dynamika tego procesu jest wolniejsza niż w wielu innych miastach regionu. Wsparcie dla przedsiębiorców w zakresie wdrażania nowoczesnych technologii, cyfryzacji i rozwiązań ekologicznych może zwiększyć konkurencyjność lokalnych firm. Kluczowe będzie również stworzenie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych, szczególnie w kontekście bliskości autostrady A2 oraz Podstrefy Ozorków w ramach Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Istotnym elementem strategii rozwoju gospodarczego powinno być także wspieranie start-upów i przedsiębiorczości młodych mieszkańców, np. poprzez programy doradcze i dostęp do preferencyjnych warunków najmu lokali użytkowych. Działania te pozwolą na dywersyfikację gospodarki miasta i zmniejszenie uzależnienia od tradycyjnych sektorów, takich jak handel czy budownictwo.

5. **Budowanie marki Ozorkowa jako dynamicznego ośrodka gospodarczego**

Ozorków, choć posiada silne atuty lokalizacyjne i infrastrukturę przemysłową, wymaga intensyfikacji działań promujących go jako atrakcyjne miejsce do inwestowania i rozwoju biznesu. Kluczowe będzie opracowanie skutecznej strategii marketingowej, która podkreśli potencjał gospodarczy miasta, jego położenie w pobliżu ważnych szlaków komunikacyjnych oraz rosnące znaczenie podstrefy ŁSSE. Istotne będzie także budowanie relacji z lokalnymi przedsiębiorcami oraz wzmocnienie współpracy między sektorem gospodarczym a edukacyjnym w celu dopasowania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy. Rozwój marki Ozorkowa jako ośrodka przyjaznego dla przedsiębiorców pozwoli na przyciągnięcie nowych inwestorów oraz poprawę konkurencyjności miasta w skali regionalnej.

6. **Dążenie do wysokich standardów środowiskowych i poprawy jakości powietrza**

Ozorków, podobnie jak wiele miast województwa łódzkiego, zmaga się z problemem niskiej emisji i sezonowych przekroczeń norm jakości powietrza. Kluczowe będzie kontynuowanie programów wymiany źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, inwestycje w termomodernizację budynków oraz rozwój odnawialnych źródeł energii. Niska lesistość miasta (6,8%) wymaga zwiększenia powierzchni terenów zielonych oraz rozwoju zielonej infrastruktury, co poprawi mikroklimat i ograniczy efekt miejskiej wyspy ciepła. Niezbędne jest również wdrożenie działań edukacyjnych promujących proekologiczne postawy wśród mieszkańców oraz rozwój transportu niskoemisyjnego, co pozwoli na stopniową poprawę jakości powietrza.

7. **Zrównoważone zarządzanie zasobami wodnymi i gospodarką odpadową**

Ozorków posiada stosunkowo dobrze rozwiniętą infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, jednak konieczne są dalsze inwestycje w starszych częściach miasta, doprowadzenie do zwiększenia liczby mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej oraz zwiększenie wydajności oczyszczalni ścieków.

Wzrost produkcji odpadów komunalnych oraz stagnacja w poziomie selektywnej zbiórki wymagają skuteczniejszych działań w zakresie gospodarki odpadami, w tym edukacji mieszkańców i rozbudowy infrastruktury recyklingowej. Zanieczyszczenie rzeki Bzury stanowi istotny problem środowiskowy, który wymaga poprawy systemu gospodarowania ściekami oraz działań ograniczających emisję zanieczyszczeń.

8. **Rozwój nowoczesnej infrastruktury transportowej i komunikacyjnej**

Ozorków jest dobrze skomunikowany drogowo, jednak ograniczona oferta transportu zbiorowego oraz brak rozbudowanej infrastruktury rowerowej stanowią wyzwanie w kontekście mobilności mieszkańców. W szczególności konieczne jest przywrócenie efektywnych połączeń z Łodzią po likwidacji tramwaju nr 46 oraz zastępczej linii autobusowej Z46. Ważne jest także skoordynowanie rozkładów jazdy transportu publicznego oraz modernizacja dróg lokalnych, co poprawi komfort i bezpieczeństwo podróży.

9. **Strategiczne zarządzanie przestrzenią dla harmonijnego rozwoju miasta**

Niski poziom pokrycia Ozorkowa miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (8,8%) utrudnia zrównoważone planowanie rozwoju miasta. Kluczowe będzie zwiększenie powierzchni objętej ustaleniami miejscowych planów, co pozwoli na lepsze zarządzanie przestrzenią i ograniczenie chaotycznej zabudowy. Dalszy rozwój miasta wymaga również rewitalizacji zdegradowanych obszarów oraz przemyślanej polityki inwestycyjnej uwzględniającej potrzeby mieszkańców.

3. Wizja i misja rozwoju oraz cele i kierunki działań

3.1. Wizja rozwoju Ozorkowa

Wizja rozwoju miasta to strategiczna koncepcja określająca docelowy stan, do którego dąży miasto w perspektywie długoterminowej. Jest to wyobrażenie przyszłości miasta, które uwzględnia jego potencjał społeczny, gospodarczy i środowiskowy, a także wartości oraz ambicje mieszkańców i władz samorządowych. Wizja nadaje kierunek rozwoju miasta, uwzględniając jego unikalne cechy, możliwości oraz wyzwania, jakie mogą pojawić się w kolejnych dekadach.

Wizja stanowi fundament dla polityki rozwoju, który przekłada się na konkretne działania i decyzje podejmowane w ramach strategii miasta, planowania przestrzennego oraz programów operacyjnych. Dobrze zdefiniowana wizja wyznacza długofalowy cel, do którego miasto dąży, i stanowi wspólną podstawę dla wszystkich interesariuszy zaangażowanych w jego rozwój – samorządu, przedsiębiorców, organizacji społecznych oraz mieszkańców.

Dzięki jasno określonej wizji miasto może skuteczniej pozyskiwać fundusze zewnętrzne, budować partnerskie relacje z sektorem prywatnym oraz angażować społeczność lokalną w działania na rzecz rozwoju. Wizja pełni również funkcję narzędzia komunikacyjnego, dzięki któremu mieszkańcy i przedsiębiorcy mogą lepiej rozumieć kierunki rozwoju oraz wpływać na procesy decyzyjne.

Ozorków to miasto położone w województwie łódzkim, stanowiące istotny ośrodek lokalny o rozwijających się funkcjach gospodarczych, społecznych i kulturowych. Pomimo wyzwań demograficznych i gospodarczych, Ozorków wykorzystuje swoje strategiczne położenie w pobliżu większych centrów, takich jak Łódź i Zgierz, a także kluczowych szlaków komunikacyjnych, aby umacniać swoją pozycję jako atrakcyjne miejsce do życia, pracy i inwestycji. Miasto, choć zaliczane do średnich

ośrodków tracących funkcje społeczno-gospodarcze, posiada istotne atuty, które mogą stanowić podstawę do zrównoważonego rozwoju i wzmacniania jego roli w regionie.

Kluczowym założeniem dla przyszłości Ozorkowa jest wzmacnianie jego lokalnych i ponadlokalnych funkcji, zarówno w obszarze gospodarczym, jak i społecznym. Miasto od lat rozwija swoją infrastrukturę edukacyjną i sportową, a także dąży do poprawy dostępności usług publicznych oraz jakości życia mieszkańców. Funkcjonujące tu placówki oświatowe i kulturalne, a także rozwój inicjatyw społecznych i sportowych, podkreślają aspiracje miasta do utrzymania wysokiego poziomu kapitału społecznego i budowania silnej tożsamości lokalnej.

W kontekście gospodarczym Ozorków posiada istotny potencjał wynikający z obecności Podstrefy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, która przyciąga nowych inwestorów i umożliwia rozwój sektora przemysłowego oraz logistycznego. Wspieranie przedsiębiorczości, modernizacja terenów inwestycyjnych oraz tworzenie warunków dla dynamicznego rozwoju sektora MŚP to kluczowe elementy strategii miasta, mające na celu wzrost konkurencyjności gospodarczej i wzmacnianie lokalnego rynku pracy.

Miasto przywiązuje dużą wagę do zrównoważonego rozwoju, czego przejawem są działania na rzecz poprawy jakości powietrza, rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury oraz ochrona lokalnych terenów przyrodniczych. Wzmacnianie roli terenów zielonych i rekreacyjnych, w tym modernizacja lasu komunalnego, rozwój infrastruktury sportowej i poprawa dostępności przestrzeni publicznych, stanowią istotne elementy dążenia do poprawy jakości życia mieszkańców.

Podstawową ambicją Ozorkowa jest stworzenie miasta przyjaznego mieszkańcom i atrakcyjnego dla inwestorów, opartego na silnej gospodarce, dobrze rozwiniętej infrastrukturze, wysokiej jakości usługach społecznych i dynamicznej społeczności lokalnej. W długoterminowej perspektywie miasto aspiruje do roli stabilnego ośrodka subregionalnego, który, dzięki strategicznym inwestycjom i konsekwentnie realizowanej polityce rozwoju, umacnia swoją pozycję w regionie łódzkim i skutecznie odpowiada na wyzwania przyszłości.

W związku z powyższym, wizję rozwoju miasta sformułowano następująco:

Ozorków to dynamicznie rozwijające się miasto, które łączy rozwój społeczny i gospodarczy, zapewniając mieszkańcom **wysoką jakość życia**. Stawia na **nowoczesne usługi publiczne**, **zrównoważoną mobilność** i **zielono-niebieską przestrzeń** miejską. Inwestując w **edukację**, rozwój **przedsiębiorczości** i **przestrzenie rekreacyjne**, buduje **tożsamość opartą na otwartości**, **innowacyjności** i trosce o przyszłe pokolenia.

3.2. Misja rozwoju Ozorkowa

Misja miasta, jako jednostki samorządu terytorialnego, może być definiowana na wiele sposobów, jednak jej kluczowym aspektem jest realizacja ustawowych zadań, które koncentrują się na zaspokajaniu zbiorowych potrzeb wspólnoty lokalnej. Oznacza to, że misja samorządu obejmuje szeroki zakres działań na rzecz mieszkańców, obejmujących rozwój infrastruktury, edukacji, kultury, ochrony zdrowia, gospodarki czy środowiska. Jednocześnie misja pełni funkcję nadrzędnego celu i kierunku rozwoju miasta, określając sposób osiągania długoterminowych celów i dążenie do stanu pożądanego, który wyznacza wizja rozwoju. W praktyce misja samorządu lokalnego to nie tylko obowiązek realizacji

podstawowych usług publicznych, ale także świadoma polityka rozwoju, oparta na dialogu społecznym i dostosowana do zmieniających się warunków oraz wyzwań społeczno-gospodarczych. To strategiczne zobowiązanie władz miasta do tworzenia warunków sprzyjających harmonijnemu i zrównoważonemu rozwojowi, podnoszeniu jakości życia mieszkańców oraz budowaniu atrakcyjnej i konkurencyjnej przestrzeni miejskiej. W związku z powyższym misję Miasta Ozorkowa zdefiniowano w następujący sposób:

Misją Ozorkowa jest tworzenie **atrakcyjnych warunków do życia, pracy i inwestycji** poprzez zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy. Miasto dąży do budowania **silnej lokalnej tożsamości**, **wspierania przedsiębiorczości** oraz zapewniania **nowoczesnej infrastruktury** i **przestrzeni sprzyjających edukacji, kulturze oraz aktywności społecznej i sportowej**. Ozorków stawia na **innowacyjność**, **dostępność** i **wysoką jakość usług publicznych**, tworząc przyjazne i dynamiczne środowisko dla mieszkańców oraz inwestorów.

3.3. Cele i kierunki działań oraz rezultaty i wskaźniki

Strategia rozwoju Ozorkowa określa priorytetowe cele oraz kierunki działań, które pozwolą miastu skutecznie reagować na wyzwania społeczne, gospodarcze i przestrzenne, a jednocześnie wykorzystać jego potencjał i szanse rozwojowe. Cele te wynikają z kompleksowej diagnozy sytuacji miasta, uwzględniając zarówno potrzeby mieszkańców, jak i uwarunkowania zewnętrzne, takie jak zmiany demograficzne, trendy gospodarcze czy wymogi środowiskowe. Określone kierunki działań stanowią zestaw kluczowych inicjatyw i przedsięwzięć, których realizacja będzie prowadziła do poprawy jakości życia mieszkańców, zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej oraz wzmacniania pozycji Ozorkowa w układzie regionalnym. Przyjęte cele są ze sobą powiązane i wzajemnie się uzupełniają, tworząc spójną wizję rozwoju, która pozwoli na harmonijną transformację miasta w perspektywie najbliższych lat.

Tabela 18 Cele i kierunki działań

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Kierunki działań
Cel strategiczny I: Ozorków – miasto wysokiej jakości życia	I.1. Nowoczesna i dostępna edukacja	I.1.1. Modernizacja i rozwój infrastruktury edukacyjnej I.1.2. Edukacja włączająca – dostosowanie systemu do różnorodnych potrzeb uczniów I.1.3. Rozwój lokalnych szkół i współpraca z sektorem akademickim oraz biznesem I.1.4. Dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy I.1.5. Podnoszenie kwalifikacji uczniów i nauczycieli I.1.6. Cyfryzacja edukacji i wdrażanie innowacyjnych technologii w nauczaniu
	I.2. Zaangażowana i otwarta społeczność	I.2.1. Rozwój infrastruktury i usług społecznych dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami.

		I.2.2. Deinstytucjonalizacja usług i reintegracja społeczna. I.2.3. Wzmocnienie współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi. I.2.4. Aktywizacja mieszkańców i włączenie społeczne I.2.5. Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. I.2.6. Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji
	I.3. Zdrowe społeczeństwo	I.3.1. Poprawa dostępności i jakości infrastruktury zdrowotnej. I.3.2. Rozwój usług medycznych i rehabilitacyjnych dostosowanych do zmian demograficznych. I.3.3. Profilaktyka zdrowotna i promocja zdrowego stylu życia. I.3.4. Rozwój nowoczesnych technologii w ochronie zdrowia, w tym e-zdrowia i teleopieki I.3.5. Zapewnienie wykwalifikowanej kadry medycznej i specjalistycznej opieki zdrowotnej
	I.4. Kultura bliska mieszkańcom	I.4.1. Wykorzystanie dziedzictwa historycznego i kulturowego jako narzędzia promocji miasta i rozwoju turystyki I.4.2. Rewitalizacja zdegradowanych przestrzeni miejskich I.4.3. Budowanie i wzmacnianie tożsamości lokalnej mieszkańców I.4.4. Rozwój atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty kulturalnej oraz turystycznej I.4.5. Cyfryzacja kultury i turystyki jako element nowoczesnej promocji miasta
	I.5. Sport i rekreacja dla wszystkich pokoleń	I.5.1. Rozwój oferty rekreacyjnej i sportowej dla mieszkańców I.5.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
Cel strategiczny II: Ozorków – rozwój biznesu i lokalnej przedsiębiorczości	II.1. Przestrzeń dla rozwoju biznesu	II.1.1. Przyciąganie nowych inwestorów II.1.2. Rozbudowa i modernizacja terenów inwestycyjnych II.1.3. Stworzenie systemu zachęt inwestycyjnych II.1.4. Wzmacnianie współpracy z Łódzką Specjalną Strefą Ekonomiczną
	II.2. Wspieranie przedsiębiorczości	II.2.1. Rozwój infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość i innowacje II.2.2. Wzmacnianie usług doradczych i wsparcia dla sektora MŚP

		II.2.3. Tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości jako narzędzia rozwoju lokalnego biznesu II.2.4. Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu II.2.5. Promowanie zrównoważonego rozwoju i gospodarki o obiegu zamkniętym
Cel strategiczny III: Ozorków – przyjazna i zielono-niebieska przestrzeń	III.1. Zrównoważona mobilność – nowoczesny i ekologiczny system transportu	III.1.1. Zrównoważony transport i przyjazna środowisku mobilność III.1.2. Rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów III.1.3. Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej miasta III.1.4. Integracja Ozorkowa z zewnętrznym systemem transportowym III.1.5. Modernizacja i rozwój transportu publicznego III.1.6. Tworzenie nowoczesnych węzłów przesiadkowych i infrastruktury P&R
	III.2. Spójna polityka przestrzenna – harmonijny rozwój miasta	III.2.1. Spójna i zintegrowana polityka przestrzenna Ozorkowa III.2.2. Poprawa dostępności i estetyki przestrzeni publicznych III.2.3. Modernizacja i rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej III.2.4. Rozwój gospodarki mieszkaniowej III.2.5. Tworzenie zwartej i funkcjonalnej struktury urbanistycznej miasta III.2.6. Rozwój infrastruktury technicznej III.2.7. Zwiększenie wydajności oczyszczalni ścieków
	III.3. Ozorków odporny na zmiany klimatu	III.3.1. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury dla adaptacji do zmian klimatu III.3.2. Efektywne zarządzanie wodami opadowymi i ochrona zasobów wodnych III.3.3. Wzmocnienie systemu zarządzania kryzysowego III.3.4. Budowanie świadomości ekologicznej i promowanie postaw prośrodowiskowych III.3.5. Ochrona różnorodności biologicznej i cennych ekosystemów Ozorkowa III.3.6. Poprawa jakości powietrza III.3.7. Transformacja energetyczna miasta z naciskiem na efektywność i OZE
	III.4. Funkcjonalna i bezpieczna infrastruktura drogowa	III.4.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej II.4.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej peryferyjnych dzielnic miasta

		III.4.3. Ekologiczne oświetlenie uliczne jako element zrównoważonego rozwoju III.4.4. Budowa bezpiecznych przejść dla pieszych
Cel strategiczny IV: Ozorków – sprawne zarządzanie	IV.1. Miasto sprawnej i nowoczesnej administracji	IV.1.1. Cyfryzacja administracji publicznej i rozwój e-usług. IV.1.2. Podnoszenie kwalifikacji kadr administracji publicznej. IV.1.3. Wzmacnianie partycypacji społecznej w procesie zarządzania miastem. IV.1.4. Rozwój współpracy i budowanie partnerstw dla rozwoju miasta. IV.1.5. Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego. IV.1.6. Stworzenie i wdrażanie założeń Strategii Smart City.

Źródło: Opracowanie własne

3.3.1. Cel strategiczny I: Ozorków – miasto wysokiej jakości życia

3.3.1.1. Cel operacyjny I.1. Nowoczesna i dostępna edukacja

Kierunki działań:

- I.1.1. Modernizacja i rozwój infrastruktury edukacyjnej
- I.1.2. Edukacja włączająca – dostosowanie systemu do różnorodnych potrzeb uczniów
- I.1.3. Rozwój lokalnych szkół i współpraca z sektorem akademickim oraz biznesem
- I.1.4. Dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy
- I.1.5. Podnoszenie kwalifikacji uczniów i nauczycieli
- I.1.6. Cyfryzacja edukacji i wdrażanie innowacyjnych technologii w nauczaniu

Edukacja stanowi jeden z kluczowych filarów rozwoju Ozorkowa, wpływając zarówno na jakość życia mieszkańców, jak i atrakcyjność miasta dla nowych mieszkańców i inwestorów. W obliczu dynamicznych zmian społeczno-gospodarczych, system edukacji musi nadążać za rosnącymi wymaganiami rynku pracy oraz współczesnymi trendami w nauczaniu. Dlatego celem strategicznym jest stworzenie nowoczesnej, dostępnej i wysokiej jakości edukacji, która zapewni każdemu uczniowi możliwość wszechstronnego rozwoju oraz lepszy start na rynku pracy.

Jednym z priorytetów jest modernizacja i rozwój infrastruktury edukacyjnej, obejmujący zarówno rozbudowę i dostosowanie budynków szkolnych, jak i inwestycje w nowoczesne wyposażenie dydaktyczne. Szczególną rolę odgrywa edukacja włączająca, która ma na celu dostosowanie systemu kształcenia do różnorodnych potrzeb uczniów, w tym osób z niepełnosprawnościami oraz o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Wzmacnianie współpracy między szkołami, sektorem akademickim i lokalnymi przedsiębiorstwami pozwoli dostosować ofertę edukacyjną do zmieniającego się rynku pracy i zwiększyć szanse absolwentów na znalezienie zatrudnienia.

Ważnym aspektem nowoczesnej edukacji jest również rozwój kompetencji cyfrowych oraz wdrażanie innowacyjnych technologii w procesie nauczania. Inwestycje w cyfryzację szkół, dostęp do nowoczesnych narzędzi edukacyjnych oraz rozwój kompetencji nauczycieli w zakresie nowoczesnych metod nauczania pozwolą dostosować system edukacji do wyzwań XXI wieku. Jednocześnie kluczowe

będzie podnoszenie kwalifikacji uczniów i nauczycieli, co umożliwi im skuteczniejsze korzystanie z nowoczesnych narzędzi i dostosowanie się do zmieniających się wymagań rynku pracy oraz społeczeństwa opartego na wiedzy.

Realizacja tych działań pozwoli na stworzenie nowoczesnego, dynamicznego i dostępnego systemu edukacji, który nie tylko podniesie poziom kształcenia w Ozorkowie, ale także przyczyni się do rozwoju lokalnej gospodarki i poprawy jakości życia mieszkańców. Współpraca między samorządem, sektorem edukacyjnym i biznesem będzie kluczowa dla skutecznego wdrażania tych zmian i zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na wszystkich poziomach nauczania.

Tabela 19 Rezultaty i wskaźniki - cel I.1.

Rezultaty	Wskaźniki
• Poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej • Wzrost jakości kształcenia na wszystkich etapach edukacji • Uatrakcyjnienie procesu edukacji poprzez stosowanie innowacyjnych metod i form pracy z uczniem • Wspieranie uczniów mających problemy w nauce oraz uczniów przejawiających ponadprzeciętne zdolności i umiejętności	• Liczba zmodernizowanych placówek edukacyjnych, dostosowanych do nowoczesnych standardów i potrzeb uczniów • Liczba nowych projektów poprawiających jakość kształcenia • Wyniki egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego • liczba programów i innowacji dla uczniów zdolnych i mających problemy

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 20 Wskaźniki - cel I.1.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa (za rok 2023)	Kierunek zmian
liczba zmodernizowanych placówek edukacyjnych, dostosowanych do nowoczesnych standardów i potrzeb uczniów	UM Ozorków	0	wzrost
Wyniki egzaminu ósmoklasisty	OKE Łódź	• j. polski: 55,9% • matematyka: 45,81% • j. angielski: 62,6%	Wskaźniki utrzymujące się na poziomie nie niższym od średniej dla powiatu zgierskiego i województwa łódzkiego
Liczba nowych projektów poprawiających jakość kształcenia	UM Ozorków	0	wzrost

Liczba nowych programów i innowacji dla uczniów zdolnych i mających problemy	UM Ozorków	0	wzrost

Źródło: Opracowanie własne

3.3.1.2. Cel operacyjny I.2. Zaangażowana i otwarta społeczność

Kierunki działań:

- I.2.1. Rozwój infrastruktury i usług społecznych dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami.
- I.2.2. Deinstytucjonalizacja usług i reintegracja społeczna.
- I.2.3. Wzmocnienie współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi.
- I.2.4. Aktywizacja mieszkańców i włączenie społeczne
- I.2.5. Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- I.2.6. Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji

Budowanie silnej, zaangażowanej i otwartej społeczności jest kluczowym elementem zrównoważonego rozwoju Ozorkowa. Miasto dąży do tworzenia przestrzeni, w której każdy mieszkaniec, niezależnie od wieku, sytuacji materialnej czy sprawności, ma równe szanse na rozwój i uczestnictwo w życiu społecznym. Wspieranie integracji, aktywizacji i współpracy pomiędzy mieszkańcami oraz instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi pozwoli na wzmocnienie poczucia wspólnoty oraz budowanie społeczeństwa obywatelskiego.

Jednym z kluczowych aspektów tej strategii jest rozwój infrastruktury i usług społecznych dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami. Ułatwienie dostępu do wsparcia, poprawa dostępności przestrzeni publicznych oraz wdrażanie programów deinstytucjonalizacji usług społecznych przyczynią się do większej samodzielności osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych. Jednocześnie duże znaczenie ma aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych marginalizacją, co może znacząco wpłynąć na poprawę jakości ich życia oraz sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Równie istotnym elementem budowania otwartego społeczeństwa jest współpraca między samorządem a organizacjami pozarządowymi, które odgrywają kluczową rolę w działaniach na rzecz mieszkańców. Wspieranie trzeciego sektora poprzez dotacje, szkolenia i partnerskie inicjatywy pozwoli na skuteczniejsze realizowanie działań społecznych i kulturalnych. Aktywizacja mieszkańców poprzez inicjatywy oddolne, programy wolontariatu oraz partycypację w procesach decyzyjnych umocni ich poczucie przynależności do lokalnej społeczności i odpowiedzialności za rozwój miasta.

Integralnym elementem strategii jest również opracowanie i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji, który umożliwi przywrócenie funkcji społecznych i gospodarczych zdegradowanym obszarom miasta. Dzięki skoordynowanym działaniom rewitalizacyjnym Ozorków może stać się miejscem bardziej przyjaznym dla mieszkańców, oferującym lepsze warunki życia, pracy i spędzania wolnego czasu. Dążenie do budowania społeczeństwa otwartego, solidarnego i aktywnego pozwoli na pełniejsze wykorzystanie potencjału mieszkańców i wzmocnienie kapitału społecznego miasta.

Tabela 21 Rezultaty i wskaźniki - cel I.2.

Rezultaty	Wskaźniki
• Poprawa dostępności usług i infrastruktury społecznej dla osób o szczególnych potrzebach • Odejście od instytucjonalnych form opieki na rzecz usług środowiskowych i integracyjnych • Wzmocnienie partnerstwa samorządu z organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej • Aktywizacja społeczna mieszkańców i rozwój partycypacji obywatelskiej • Większa liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym podejmujących aktywność zawodową • Opracowanie i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji	• Liczba budynków publicznych dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. • Liczba nowych projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe we współpracy z samorządem. • Liczba organizacji pozarządowych na 1 tys. mieszkańców • Wysokość wydatków zaplanowanych w ramach budżetu obywatelskiego • Liczba mieszkańców uczestniczących w głosowaniu w budżecie obywatelskim • Liczba osób zaktywizowanych zawodowo w grupach defaworyzowanych • Liczba stworzonych Gminnych Programów Rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 22 Wskaźniki - cel I.2.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa (za rok 2023)	Kierunek zmian
Liczba budynków publicznych dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba nowych projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe we współpracy z samorządem.	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba organizacji pozarządowych na 1 tys. mieszkańców	BDL GUS	2,38	wzrost
Wysokość wydatków zaplanowanych w ramach budżetu obywatelskiego	UM Ozorków	370 000 zł (plan na 2025 rok)	wzrost
Liczba mieszkańców uczestniczących w głosowaniu w budżecie obywatelskim	UM Ozorków	4 463	wzrost

Liczba osób zaktywizowanych zawodowo w grupach defaworyzowanych	Powiatowy Urząd Pracy	0	wzrost
Liczba opracowanych Gminnych Programów Rewitalizacji.	UM Ozorków	0	1

Źródło: Opracowanie własne

3.3.1.3. Cel operacyjny I.3. Zdrowe społeczeństwo

Kierunki działań:

- I.3.1. Poprawa dostępności i jakości infrastruktury zdrowotnej.
- I.3.2. Rozwój usług medycznych i rehabilitacyjnych dostosowanych do zmian demograficznych.
- I.3.3. Profilaktyka zdrowotna i promocja zdrowego stylu życia.
- I.3.4. Rozwój nowoczesnych technologii w ochronie zdrowia, w tym e-zdrowia i teleopieki.
- I.3.5. Zapewnienie wykwalifikowanej kadry medycznej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Zdrowie mieszkańców Ozorkowa stanowi fundament dla ich jakości życia oraz rozwoju społecznego i gospodarczego miasta. Dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych, profilaktyka oraz promowanie zdrowego stylu życia to kluczowe działania, które pozwolą na poprawę kondycji zdrowotnej społeczności i zwiększenie jej odporności na choroby cywilizacyjne. W obliczu starzejącego się społeczeństwa oraz rosnących wyzwań zdrowotnych konieczne jest strategiczne podejście do modernizacji i rozwoju systemu ochrony zdrowia w mieście.

Jednym z priorytetów jest poprawa dostępności i jakości infrastruktury zdrowotnej, co obejmuje zarówno modernizację istniejących placówek, jak i dostosowanie ich do współczesnych standardów oraz rosnących potrzeb mieszkańców. Kluczowe znaczenie ma również rozwój usług medycznych i rehabilitacyjnych, szczególnie tych dostosowanych do zmian demograficznych, w tym starzejącej się populacji. Zwiększenie dostępności opieki geriatrycznej, rehabilitacyjnej oraz długoterminowej będzie miało istotny wpływ na podniesienie jakości życia osób starszych i przewlekle chorych.

Równie ważnym aspektem jest profilaktyka zdrowotna oraz promocja zdrowego stylu życia, co obejmuje organizację kampanii edukacyjnych, programów badań przesiewowych oraz działań wspierających aktywność fizyczną i zdrowe odżywianie. Budowanie świadomości zdrowotnej od najmłodszych lat może przyczynić się do ograniczenia występowania chorób cywilizacyjnych i poprawy ogólnego stanu zdrowia mieszkańców.

Nowoczesne technologie odgrywają coraz większą rolę w ochronie zdrowia, dlatego rozwój e-zdrowia i teleopieki jest istotnym kierunkiem działań. Wykorzystanie narzędzi cyfrowych do konsultacji lekarskich, monitorowania stanu zdrowia oraz zarządzania dokumentacją medyczną pozwoli na szybszy i bardziej efektywny dostęp do świadczeń zdrowotnych. Jednocześnie niezwykle istotnym wyzwaniem jest zapewnienie wykwalifikowanej kadry medycznej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej, co wymaga działań na rzecz podnoszenia atrakcyjności pracy w sektorze ochrony zdrowia oraz tworzenia warunków sprzyjających zatrzymywaniu lekarzy i pielęgniarek w regionie.

Tabela 23 Rezultaty i wskaźniki - cel I.3.

Rezultaty	Wskaźniki
• Poprawa jakości i dostępności usług zdrowotnych, • Poprawa świadomości na temat chorób w największym stopniu wpływających na stan zdrowia mieszkańców i przeciwdziałania im.	• Liczba wdrażanych programów profilaktyki zdrowotnej • Liczba osób objętych programem polityki zdrowotnej • Liczba zatrudnionych lekarzy • Liczba mieszkańców przypadających na jedną aptekę ogólnodostępną

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 24 Wskaźniki - cel I.3.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa (za rok 2023)	Kierunek zmian
Liczba wdrażanych programów profilaktyki zdrowotnej	UM Ozorków	1	wzrost
Liczba osób objętych programem polityki zdrowotnej	UM Ozorków	618	wzrost
Liczba zatrudnionych lekarzy	UM Ozorków	32	wzrost
Liczba mieszkańców przypadających na jedną aptekę ogólnodostępną	BDL GUS	2581	spadek

Źródło: Opracowanie własne

3.3.1.4. Cel operacyjny I.4. Kultura bliska mieszkańcom

Kierunki działań:

- I.4.1. Wykorzystanie dziedzictwa historycznego i kulturowego jako narzędzia promocji miasta i rozwoju turystyki
- I.4.2. Rewitalizacja zdegradowanych przestrzeni miejskich
- I.4.3. Budowanie i wzmacnianie tożsamości lokalnej mieszkańców
- I.4.4. Rozwój atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty kulturalnej oraz turystycznej
- I.4.5. Cyfryzacja kultury i turystyki jako element nowoczesnej promocji miasta

Kultura odgrywa kluczową rolę w budowaniu tożsamości lokalnej, integracji społecznej oraz kreowaniu atrakcyjnego wizerunku Ozorkowa jako miasta o bogatym dziedzictwie i dynamicznie rozwijającej się ofercie kulturalnej. Inwestowanie w kulturę nie tylko wzmacnia więzi mieszkańców z miejscem zamieszkania, ale także stanowi istotny element strategii rozwoju turystyki i promocji miasta na poziomie regionalnym i ponadregionalnym.

Jednym z priorytetowych kierunków działań jest wykorzystanie lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturowego jako narzędzia promocji miasta oraz czynnik przyciągający turystów. Ozorków posiada liczne walory historyczne (m.in. element Szlaku Architektury Włókienniczej), które odpowiednio

wyeksponowane i wkomponowane w nowoczesną ofertę turystyczną mogą przyczynić się do wzrostu ruchu turystycznego oraz rozwoju sektora usług powiązanych z kulturą. Równocześnie ważnym aspektem jest rewitalizacja zdegradowanych przestrzeni miejskich, które mogą zostać zaadaptowane na potrzeby działań kulturalnych, społecznych i rekreacyjnych, tworząc nowe przestrzenie sprzyjające aktywizacji mieszkańców.

Budowanie i wzmacnianie tożsamości lokalnej mieszkańców poprzez działania kulturalne to kolejny istotny element strategii. Organizacja wydarzeń integrujących społeczność, promowanie lokalnych twórców oraz angażowanie mieszkańców w inicjatywy kulturalne to sposoby na pogłębianie poczucia przynależności do miasta i aktywizację społeczną. Równie istotny jest rozwój atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty kulturalnej oraz turystycznej, odpowiadającej na potrzeby różnych grup wiekowych i społecznych, co może zwiększyć uczestnictwo w kulturze i przyciągnąć nowych odbiorców.

Nowoczesne technologie stwarzają także możliwość cyfryzacji kultury i turystyki, co może stać się istotnym narzędziem promocji Ozorkowa oraz ułatwić mieszkańcom i turystom dostęp do oferty kulturalnej miasta. Wprowadzenie nowoczesnych narzędzi, takich jak platformy internetowe, aplikacje mobilne czy wirtualne archiwa, pozwoli na lepsze zarządzanie dziedzictwem kulturowym oraz przyciągnięcie nowych grup odbiorców, zwłaszcza młodzieży i osób korzystających z technologii cyfrowych na co dzień.

Tabela 25 Rezultaty i wskaźniki - cel I.4.

Rezultaty	Wskaźniki
• Zwiększenie wykorzystania dziedzictwa historycznego i kulturowego w promocji miasta oraz rozwoju turystyki • Ożywienie zdegradowanych przestrzeni miejskich poprzez działania rewitalizacyjne • Wzmocnienie lokalnej tożsamości mieszkańców i ich zaangażowania w życie kulturalne miasta • Rozszerzenie i dywersyfikacja oferty kulturalnej oraz turystycznej miasta • Wdrożenie cyfrowych narzędzi promocji kultury i turystyki	• Liczba uczestników imprez organizowanych przez instytucje kultury • Liczba wydarzeń kulturalnych oraz o charakterze artystyczno-rozrywkowym • Liczba zbudowanych/ przebudowanych/ wybudowanych / zrewitalizowanych obiektów infrastruktury kultury, turystycznej i sportowo-rekreacyjnej • Liczba nowych przedsięwzięć z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego i historycznego • Liczba wdrożonych nowych rozwiązań w obszarze udostępnienia kultury i turystyki online • Liczba nowych umów zawartych z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań publicznych zawartych w zakresie kultury i turystyki. • Liczba nowych działań promocyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 26 Wskaźniki - cel I.4.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa (za rok 2023)	Kierunek zmian
Liczba uczestników imprez organizowanych przez instytucje kultury	GUS BDL	5 135	wzrost
Liczba wydarzeń kulturalnych oraz o charakterze artystyczno-rozrywkowym	GUS BDL	55	wzrost
Liczba zbudowanych/ przebudowanych/ wybudowanych / zrewitalizowanych obiektów infrastruktury kultury i turystycznej	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba nowych przedsięwzięć z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego i historycznego	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba wdrożonych nowych rozwiązań w obszarze udostępnienia kultury i turystyki online	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba nowych umów zawartych z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań publicznych w zakresie kultury i turystyki	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba nowych działań promocyjnych	UM Ozorków	0	wzrost

Źródło: Opracowanie własne

3.3.1.5. Cel operacyjny I.5. Sport i rekreacja dla wszystkich pokoleń

Kierunki działań:

- I.5.1. Rozwój oferty rekreacyjnej i sportowej dla mieszkańców
- I.5.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej

Ozorków, jako miasto stawiające na zrównoważony rozwój, dąży do zapewnienia różnorodnych form aktywnego spędzania czasu dla wszystkich grup wiekowych, od najmłodszych po seniorów. Tworzenie i rozwijanie kompleksowej oferty sportowej oraz rekreacyjnej to istotny element strategii,

który ma nie tylko wpływ na zdrowie mieszkańców, ale również na atrakcyjność miasta jako miejsca do życia i wypoczynku.

Rozwój oferty rekreacyjnej i sportowej zakłada tworzenie nowych inicjatyw promujących aktywność fizyczną wśród mieszkańców oraz wspieranie lokalnych klubów sportowych i organizacji zajmujących się promocją zdrowego trybu życia. Organizacja wydarzeń sportowych, programów aktywizujących różne grupy społeczne oraz budowanie społecznej świadomości w zakresie korzyści płynących z aktywności fizycznej to działania, które mogą znacząco podnieść poziom uczestnictwa mieszkańców w sporcie. Kluczowe jest także dostosowanie oferty sportowej do potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, tak, aby rekreacja była dostępna dla wszystkich.

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej to kolejny priorytet. W Ozorkowie funkcjonuje wiele obiektów, takich jak pływalnia, hala sportowa czy boiska piłkarskie, które wymagają regularnych inwestycji i dostosowania do nowoczesnych standardów. Rozwój infrastruktury obejmuje nie tylko modernizację istniejących obiektów, ale także budowę nowych przestrzeni rekreacyjnych, w tym ścieżek rowerowych, tras spacerowych oraz stref aktywności na świeżym powietrzu np. w okolicach Lasu Komunalnego, czy Zalewu Ozorkowskiego.

Tabela 27 Rezultaty i wskaźniki - cel I.5.

Rezultaty	Wskaźniki
• Zwiększenie dostępności i różnorodności oferty sportowej i rekreacyjnej dla mieszkańców • Wzrost znaczenia sportu w promocji miasta i budowaniu jego marki • Podniesienie standardów i komfortu użytkowania miejskich obiektów sportowych	• Liczba zbudowanych/ przebudowanych/ wybudowanych / zrewitalizowanych obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej • Liczba nowych umów zawartych z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań publicznych zawartych w zakresie sportu i rekreacji • Liczba nowych wydarzeń sportowych • Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych na 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 28 Wskaźniki - cel I.5.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa (za rok 2023)	Kierunek zmian
Liczba zbudowanych/ przebudowanych/ wybudowanych / zrewitalizowanych obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba nowych umów zawartych z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań	UM Ozorków	6	wzrost

publicznych zawartych w zakresie sportu i rekreacji			
Liczba nowych wydarzeń sportowych	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych na 1000 mieszkańców	GUS BDL	57,8	wzrost

Źródło: Opracowanie własne

3.3.2. Cel strategiczny II: Ozorków – rozwój biznesu i lokalnej przedsiębiorczości

3.3.2.1. Cel operacyjny II.1. Przestrzeń dla rozwoju biznesu

Kierunki działań:

- II.1.1. Przyciąganie nowych inwestorów
- II.1.2. Rozbudowa i modernizacja terenów inwestycyjnych
- II.1.3. Stworzenie systemu zachęt inwestycyjnych
- II.1.4. Wzmacnianie współpracy z Łódzką Specjalną Strefą Ekonomiczną

Wzmacnianie potencjału gospodarczego Ozorkowa wymaga stworzenia przyjaznych warunków dla inwestorów oraz dynamicznego rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Miasto dąży do zapewnienia stabilnego i atrakcyjnego otoczenia biznesowego, które umożliwi rozwój nowych inicjatyw gospodarczych oraz przyciągnie inwestycje o wysokiej wartości dodanej. Rozwój gospodarczy Ozorkowa powinien opierać się na zrównoważonych rozwiązaniach, które zapewnią długofalowe korzyści zarówno dla mieszkańców, jak i przedsiębiorców.

Przyciąganie nowych inwestorów jest kluczowym elementem strategii rozwoju miasta. Ozorków, dzięki swojej lokalizacji w pobliżu Łodzi i dogodnym połączeniom komunikacyjnym, posiada potencjał do przyciągania firm z różnych sektorów, w tym logistyki, przemysłu oraz usług. Istotnym krokiem w tym kierunku jest rozbudowa i modernizacja terenów inwestycyjnych, które powinny być odpowiednio przygotowane pod nowe przedsięwzięcia gospodarcze. Stworzenie nowoczesnych parków biznesowych oraz poprawa dostępności infrastrukturalnej to niezbędne działania zwiększające atrakcyjność miasta dla inwestorów.

Równocześnie miasto zamierza opracować i wdrożyć system zachęt inwestycyjnych, który będzie sprzyjał zarówno dużym inwestycjom, jak i rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości. Mogą to być ulgi podatkowe, uproszczenia administracyjne, wsparcie doradcze czy programy współpracy z sektorem edukacyjnym. Kluczowe jest również wzmacnianie współpracy z Łódzką Specjalną Strefą Ekonomiczną, co może otworzyć przed Ozorkowem nowe możliwości pozyskania kapitału oraz technologii.

Tabela 29 Rezultaty i wskaźniki - cel II.1.

Rezultaty	Wskaźniki
• Zwiększenie liczby nowych inwestorów i lokowanych przedsięwzięć biznesowych • Lepsze przygotowanie terenów inwestycyjnych • Skuteczny system zachęt inwestycyjnych • Zacieśnienie współpracy z Łódzką Specjalną Strefą Ekonomiczną	• Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1 tys. mieszkańców • Powierzchnia nowo zainwestowanych terenów inwestycyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 30 Wskaźniki - cel II.1

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa (za rok 2023)	Kierunek zmian
Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1 tys. mieszkańców	GUS BDL	89	wzrost
Powierzchnia nowo zainwestowanych terenów inwestycyjnych	UM Ozorków	0	wzrost

Źródło: Opracowanie własne

3.3.2.2. Cel operacyjny II.2. Wspieranie przedsiębiorczości

Kierunki działań:

- II.2.1. Rozwój infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość i innowacje
- II.2.2. Wzmacnianie usług doradczych i wsparcia dla sektora MŚP
- II.2.3. Tworzenie centrum usług biznesowych jako narzędzia rozwoju lokalnego biznesu
- II.2.4. Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu
- II.2.5. Promowanie zrównoważonego rozwoju i gospodarki o obiegu zamkniętym

Rozwój przedsiębiorczości w Ozorkowie jest kluczowym elementem strategii gospodarczej miasta, który przyczynia się do wzrostu zatrudnienia, innowacyjności i konkurencyjności lokalnej gospodarki. Tworzenie przyjaznego środowiska dla firm, w szczególności sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), jest istotnym warunkiem wzrostu ekonomicznego i poprawy jakości życia mieszkańców. Miasto planuje wdrożenie kompleksowych działań, które ułatwią rozwój firm, zapewnią dostęp do nowoczesnej infrastruktury oraz zwiększą efektywność współpracy między przedsiębiorcami a samorządem.

Jednym z kluczowych obszarów wsparcia jest rozwój infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość i innowacje. Obejmuje to m.in. tworzenie przestrzeni coworkingowych, stref biznesowych oraz centrów innowacji, które umożliwią firmom korzystanie z nowoczesnych narzędzi oraz technologii. Równolegle istotne jest wzmacnianie usług doradczych i wsparcia dla sektora MŚP, w tym programów mentoringowych, szkoleń oraz dostępu do finansowania. Dzięki temu lokalne firmy będą miały większe szanse na rozwój i skuteczniejsze konkurowanie na rynku.

Ważnym krokiem w kierunku rozwoju przedsiębiorczości jest także tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości, które będą stanowiły platformę dla początkujących firm i startupów. Inkubatory mogą oferować przestrzeń biurową, doradztwo biznesowe oraz wsparcie w zakresie pozyskiwania inwestorów. Równocześnie konieczna jest intensyfikacja współpracy z instytucjami otoczenia biznesu, takimi jak Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna, uczelnie czy organizacje branżowe. Partnerstwa te umożliwią transfer wiedzy, rozwój innowacyjnych rozwiązań oraz dostęp do nowych rynków.

Ozorków stawia również na promowanie zrównoważonego rozwoju i gospodarki o obiegu zamkniętym. Wspieranie ekologicznych inicjatyw biznesowych, wdrażanie energooszczędnych technologii oraz promowanie recyklingu w działalności gospodarczej to działania, które zwiększą konkurencyjność lokalnych firm oraz wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców. W efekcie Ozorków może stać się miejscem przyjaznym dla przedsiębiorców, które aktywnie wspiera innowacyjne pomysły i zrównoważony rozwój gospodarczy.

Tabela 31 Rezultaty i wskaźniki - cel II.2.

Rezultaty	Wskaźniki
• Poprawa warunków dla rozwoju przedsiębiorczości poprzez tworzenie infrastruktury biznesowej • Zwiększenie dostępu do usług doradczych i wsparcia dla sektora MŚP • Stworzenie centrum usług biznesowych jako narzędzia wspierania lokalnych firm • Promowanie zrównoważonego rozwoju i gospodarki o obiegu zamkniętym	• Liczba przedsiębiorców korzystających z doradztwa i usług szkoleniowych • Liczba umów partnerskich z instytucjami otoczenia biznesu • Liczba nowych przestrzeni dla przedsiębiorców (inkubatorów, centrów usług biznesowych). • Liczba działań edukacyjnych i promocyjnych przyczyniających się do realizacji działań GOZ przeprowadzonych przez Miasto oraz jednostki podległe

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 32 Wskaźniki - cel II.2.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa (za rok 2023)	Kierunek zmian
Liczba przedsiębiorców korzystających z doradztwa i usług szkoleniowych	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba umów partnerskich z instytucjami otoczenia biznesu	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba nowych przestrzeni dla przedsiębiorców (inkubatorów, centrów usług biznesowych).	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba działań edukacyjnych i	UM Ozorków	0	wzrost

promocyjnych przyczyniających się do realizacji działań GOZ przeprowadzonych przez Miasto oraz jednostki podległe			

Źródło: Opracowanie własne

3.3.3. Cel strategiczny III: Ozorków – przyjazna i zielono-niebieska przestrzeń

3.3.3.1. Cel operacyjny III.1. Zrównoważona mobilność – nowoczesny i ekologiczny system transportu

Kierunki działań:

- III.1.1. Zrównoważony transport i przyjazna środowisku mobilność
- III.1.2. Rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów
- III.1.3. Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej miasta
- III.1.4. Integracja Ozorkowa z zewnętrznym systemem transportowym
- III.1.5. Modernizacja i rozwój transportu publicznego
- III.1.6. Tworzenie nowoczesnych węzłów przesiadkowych i infrastruktury P&R

Sprawny, nowoczesny i przyjazny środowisku system transportowy jest ważnym elementem zrównoważonego rozwoju Ozorkowa. W obliczu rosnącej liczby samochodów, zmieniających się potrzeb mieszkańców oraz wyzwań związanych z ochroną środowiska, miasto dąży do usprawnienia mobilności poprzez rozwój ekologicznych form transportu, poprawę dostępności komunikacyjnej oraz lepszą integrację z regionalnym systemem transportowym.

Podstawowym kierunkiem działań jest promowanie zrównoważonego transportu i przyjaznej środowisku mobilności. Obejmuje to inwestycje w infrastrukturę dla pieszych i rowerzystów, tworzenie bezpiecznych i komfortowych tras rowerowych oraz usprawnienie systemu komunikacji miejskiej. Priorytetem jest również modernizacja i rozwój transportu publicznego, tak aby stał się on realną alternatywą dla indywidualnych środków transportu. Nowoczesne autobusy, zwiększenie liczby kursów oraz lepsza koordynacja rozkładów jazdy mają na celu poprawę dostępności i wygody podróżowania dla mieszkańców.

Równolegle, kluczowe znaczenie ma poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej miasta oraz jego integracja z regionalnym systemem transportowym. Ozorków, jako miasto położone w bliskim sąsiedztwie aglomeracji łódzkiej, musi zapewnić swoim mieszkańcom dogodne połączenia z większymi ośrodkami. W tym celu planuje się tworzenie nowoczesnych węzłów przesiadkowych oraz rozwój infrastruktury Park&Ride (P&R), które ułatwią mieszkańcom korzystanie z transportu zbiorowego i ograniczą ruch samochodowy w centrum miasta.

Tabela 33 Rezultaty i wskaźniki - cel III.1.

Rezultaty	Wskaźniki
• Wzrost udziału transportu publicznego i ekologicznych form mobilności • Poprawa infrastruktury dla pieszych i rowerzystów	• Liczba nowych kilometrów ścieżek rowerowych • Liczba nowych kilometrów ścieżek pieszych

• Poprawa dostępności komunikacyjnej Ozorkowa • Lepsza integracja Ozorkowa z regionalnym systemem transportowym • Rozwój węzłów przesiadkowych i infrastruktury Park&Ride (P&R) oraz Bike&Ride (B&R)	• Liczba nowych lub zmodernizowanych przystanków transportu publicznego • Liczba nowych zrealizowanych inwestycji w transport publiczny • Liczba uruchomionych węzłów przesiadkowych i parkingów P&R/B&R.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 34 Wskaźniki - cel III.1.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa (za rok 2023)	Kierunek zmian
Liczba nowych kilometrów ścieżek rowerowych	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba nowych kilometrów ścieżek pieszych	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba nowych lub zmodernizowanych przystanków transportu publicznego	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba nowych zrealizowanych inwestycji w transport publiczny	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba uruchomionych węzłów przesiadkowych i parkingów P&R/B&R.	UM Ozorków	0	wzrost

Źródło: Opracowanie własne

3.3.3.2. Cel operacyjny III.2. Spójna polityka przestrzenna – harmonijny rozwój miasta

Kierunki działań:

- III.2.1. Spójna i zintegrowana polityka przestrzenna Ozorkowa
- III.2.2. Poprawa dostępności i estetyki przestrzeni publicznych
- III.2.3. Modernizacja i rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej
- III.2.4. Rozwój gospodarki mieszkaniowej
- III.2.5. Tworzenie zwartej i funkcjonalnej struktury urbanistycznej miasta
- III.2.6. Rozwój infrastruktury technicznej
- III.2.7. Zwiększenie wydajności oczyszczalni ścieków

Przemyślana i spójna polityka przestrzenna stanowi fundament dla zrównoważonego rozwoju Ozorkowa. Odpowiednie planowanie urbanistyczne wpływa na jakość życia mieszkańców, efektywność systemu transportowego oraz atrakcyjność miasta dla inwestorów. W kontekście dynamicznych zmian społeczno-gospodarczych kluczowe jest zapewnienie harmonijnego rozwoju przestrzennego, który

uwzględnia zarówno potrzeby mieszkańców, jak i wyzwania związane z ochroną środowiska oraz nowoczesnym zarządzaniem infrastrukturą miejską.

Jednym z priorytetów jest realizacja spójnej i zintegrowanej polityki przestrzennej, której celem jest uporządkowanie i racjonalne zagospodarowanie terenów miejskich. Wprowadzenie przejrzystych zasad planowania przestrzennego pozwoli na stworzenie zwartej i funkcjonalnej struktury urbanistycznej, eliminując problem chaotycznej zabudowy i poprawiając estetykę miasta. Istotne znaczenie ma również poprawa dostępności i jakości przestrzeni publicznych, w tym modernizacja placów, skwerów i terenów rekreacyjnych, które sprzyjają integracji społecznej i podnoszą komfort życia mieszkańców.

Kluczowym obszarem działań jest także rozwój infrastruktury technicznej, w tym modernizacja i rozbudowa systemu wodno-kanalizacyjnego, który stanowi podstawę sprawnego funkcjonowania miasta. Ważnym elementem polityki przestrzennej jest również rozwój gospodarki mieszkaniowej – odpowiednie planowanie nowych inwestycji mieszkaniowych oraz rewitalizacja istniejących zasobów pozwolą na zwiększenie atrakcyjności Ozorkowa jako miejsca do życia.

Zrównoważona polityka przestrzenna powinna również uwzględniać rozwój infrastruktury technicznej, zapewniając miastu odpowiednie warunki do dalszego rozwoju gospodarczego i społecznego. Inwestycje w nowoczesne rozwiązania infrastrukturalne nie tylko podniosą jakość życia mieszkańców, ale także przyczynią się do poprawy efektywności energetycznej, optymalizacji zużycia zasobów i redukcji negatywnego wpływu urbanizacji na środowisko.

Tabela 35 Rezultaty i wskaźniki - cel III.2.

Rezultaty	Wskaźniki
• Wzrost udziału powierzchni Ozorkowa objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego • Zwiększenie liczby terenów zielonych, miejsc spotkań oraz rekreacji dostępnych dla mieszkańców • Poprawa dostępu do kanalizacji sanitarnej i modernizacja istniejących sieci • Budowa nowych mieszkań dostosowanych do potrzeb różnych grup społecznych • Ograniczenie chaotycznej zabudowy i przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozlewaniu się miasta • Rozwój infrastruktury technicznej wspierającej rozwój miasta	• % powierzchni miasta objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego • Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych (place, skwery, parki). • Liczba nowych mieszkań oddanych do użytku w ramach inwestycji publicznych i prywatnych. • Liczba modernizacji i inwestycji dokonanych w sieciach infrastruktury technicznej • Długość zmodernizowanej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej • Liczba zmodernizowanych obiektów gospodarki wodno-kanalizacyjnej

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 36 Wskaźniki - cel III.2.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa (za rok 2023)	Kierunek zmian
% powierzchni miasta objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	UM Ozorków	8,8	wzrost
Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych (place, skwery, parki).	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba nowych mieszkań oddanych do użytku w ramach inwestycji publicznych i prywatnych.	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba modernizacji i inwestycji dokonanych w sieciach infrastruktury technicznej	UM Ozorków	0	wzrost
Długość zmodernizowanej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba zmodernizowanych obiektów gospodarki wodno-kanalizacyjnej	UM Ozorków	0	wzrost

Źródło: Opracowanie własne

3.3.3.3. Cel operacyjny III.3. Ozorków odporny na zmiany klimatu

Kierunki działań:

- III.3.1. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury dla adaptacji do zmian klimatu
- III.3.2. Efektywne zarządzanie wodami opadowymi i ochrona zasobów wodnych
- III.3.3. Wzmocnienie systemu zarządzania kryzysowego
- III.3.4. Budowanie świadomości ekologicznej i promowanie postaw prośrodowiskowych
- III.3.5. Ochrona różnorodności biologicznej i cennych ekosystemów Ozorkowa
- III.3.6. Poprawa jakości powietrza
- III.3.7. Transformacja energetyczna miasta z naciskiem na efektywność i OZE

Zmiany klimatyczne stanowią jedno z kluczowych wyzwań, z którymi mierzą się współczesne miasta, w tym Ozorków. Rosnące temperatury, intensywne opady oraz okresowe susze wymagają kompleksowych działań adaptacyjnych i mitygacyjnych. Dlatego konieczne jest wdrażanie strategii

wzmacniających odporność miasta na skutki zmian klimatycznych, które pozwolą na minimalizowanie negatywnych konsekwencji środowiskowych i społeczno-gospodarczych.

Jednym z priorytetów jest rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury, która pełni kluczową rolę w adaptacji do zmian klimatu. Rozszerzanie terenów zielonych, parków, skwerów oraz ochrona istniejących ekosystemów zwiększy zdolność retencji wody, obniży efekt miejskiej wyspy ciepła i poprawi jakość życia mieszkańców. W ramach efektywnego zarządzania zasobami wodnymi konieczne jest także wprowadzenie zrównoważonego systemu gospodarowania wodami opadowymi, który ograniczy ryzyko podtopień i poprawi wykorzystanie wody deszczowej.

Ważnym aspektem odporności miasta na zmiany klimatu jest również wzmocnienie systemu zarządzania kryzysowego – poprzez rozwój infrastruktury przeciwdziałającej klęskom żywiołowym oraz systemów monitorowania i reagowania na ekstremalne zjawiska pogodowe. Działania te powinny być wspierane przez kampanie edukacyjne, które zwiększą świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska i proekologicznych postaw, takich jak oszczędzanie energii czy segregacja odpadów.

W kontekście długofalowej polityki klimatycznej niezbędne są także inwestycje w poprawę jakości powietrza oraz transformację energetyczną miasta, które obejmą rozwój odnawialnych źródeł energii, poprawę efektywności energetycznej budynków oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń.

Tabela 37 Rezultaty i wskaźniki - cel III.3.

Rezultaty	Wskaźniki
• Zwiększenie powierzchni terenów zielonych i nasadzeń drzew w mieście. • Rozwój miejskich systemów małej retencji wodnej, takich jak ogrody deszczowe i zbiorniki retencyjne. • Efektywne zarządzanie wodami opadowymi i ochrona zasobów wodnych • Realizacja programów edukacyjnych i kampanii społecznych dotyczących ochrony środowiska	• Liczba nowych inwestycji z zakresu gospodarowania wodami opadowymi • Liczba nowych działań na rzecz ochrony środowiska • Liczba inicjatyw na rzecz budowania świadomości ekologicznej • Zwiększenie poziomu recyklingu odpadów w ogólnej masie odpadów

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 38 Wskaźniki - cel III.3.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa (za rok 2023)	Kierunek zmian
Liczba nowych inwestycji z zakresu gospodarowania wodami opadowymi	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba nowych działań na rzecz ochrony środowiska	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba inicjatyw na rzecz budowania	UM Ozorków	0	wzrost

świadomości ekologicznej			
Zwiększenie poziomu recyklingu odpadów w ogólnej masie odpadów	UM Ozorków	37,4%	wzrost

Źródło: Opracowanie własne

3.3.3.4. Cel operacyjny III.4. Funkcjonalna i bezpieczna infrastruktura drogowa

Kierunki działań:

- III.4.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej
- II.4.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej peryferyjnych dzielnic miasta
- III.4.3. Ekologiczne oświetlenie uliczne jako element zrównoważonego rozwoju
- III.4.4. Budowa bezpiecznych przejść dla pieszych

Sprawnie działająca infrastruktura drogowa jest kluczowym elementem zapewniającym wysoką jakość życia mieszkańców oraz sprzyjającym rozwojowi gospodarczemu Ozorkowa. Miasto, dążąc do zwiększenia bezpieczeństwa i poprawy komfortu podróżowania, musi systematycznie modernizować i rozbudowywać sieć drogową. Remonty i przebudowy dróg, szczególnie w miejscach wymagających pilnej interwencji, przyczynią się do zwiększenia przepustowości, a także poprawy warunków dla ruchu kołowego, rowerowego i pieszego.

Istotnym kierunkiem działań jest także poprawa dostępności komunikacyjnej peryferyjnych dzielnic, co umożliwi mieszkańcom łatwiejszy i szybszy dostęp do centrum miasta oraz kluczowych punktów usługowych i handlowych. Inwestycje w nowe drogi oraz modernizacja istniejących ciągów komunikacyjnych pozwolą na lepsze skomunikowanie Ozorkowa zarówno wewnętrznie, jak i w kontekście połączeń zewnętrznych z sąsiednimi miastami i regionem.

Ważnym aspektem infrastruktury drogowej jest także bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów. Kluczowe działania obejmują budowę i modernizację przejść dla pieszych, szczególnie w miejscach o wysokim natężeniu ruchu, w pobliżu szkół i placówek usługowych. Inwestycje te będą miały na celu zwiększenie widoczności oraz zapewnienie nowoczesnych rozwiązań, takich jak doświetlenie przejść czy systemy sygnalizacji ostrzegawczej.

Zrównoważony rozwój infrastruktury drogowej wymaga również ekologicznych rozwiązań, takich jak modernizacja oświetlenia ulicznego. Wdrożenie energooszczędnych systemów oświetlenia, w tym LED oraz inteligentnych systemów sterowania światłem, przyczyni się do poprawy widoczności na drogach, a jednocześnie do redukcji kosztów eksploatacji i emisji CO_2. Dzięki kompleksowym działaniom Ozorków stanie się miastem lepiej skomunikowanym, bezpiecznym i przyjaznym dla wszystkich uczestników ruchu.

Tabela 39 Rezultaty i wskaźniki - cel III.4.

Rezultaty	Wskaźniki
• Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej • Poprawa dostępności komunikacyjnej peryferyjnych dzielnic miasta • Ekologiczne oświetlenie uliczne jako element zrównoważonego rozwoju • Budowa bezpiecznych przejść dla pieszych	• Długość zmodernizowanych/ przebudowanych, wybudowanych dróg • Liczba nowych punktów oświetlenia ulicznego w technologii energooszczędnej • Liczba nowo wybudowanych, doświetlonych przejść dla pieszych

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 40 Wskaźniki - cel III.4.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa (za rok 2023)	Kierunek zmian
Długość zmodernizowanych/ przebudowanych, wybudowanych dróg	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba nowych punktów oświetlenia ulicznego w technologii energooszczędnej	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba nowo wybudowanych, doświetlonych przejść dla pieszych	UM Ozorków	0	wzrost

Źródło: Opracowanie własne

3.3.4. Cel strategiczny IV: Ozorków – sprawne zarządzanie

3.3.4.1. Cel operacyjny IV.1. Miasto sprawnej i nowoczesnej administracji

Kierunki działań:

- IV.1.1. Cyfryzacja administracji publicznej i rozwój e-usług.
- IV.1.2. Podnoszenie kwalifikacji kadr administracji publicznej.
- IV.1.3. Wzmacnianie partycypacji społecznej w procesie zarządzania miastem.
- IV.1.4. Rozwój współpracy i budowanie partnerstw dla rozwoju miasta.
- IV.1.5. Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego.
- IV.1.6. Stworzenie i wdrażanie założeń Strategii Smart City.

Nowoczesne zarządzanie miastem wymaga skutecznej, otwartej i dynamicznej administracji, która odpowiada na potrzeby mieszkańców oraz przedsiębiorców. Jednym z kluczowych działań w tym zakresie jest cyfryzacja administracji publicznej, w tym wdrażanie e-usług, które umożliwią mieszkańcom szybki i wygodny dostęp do spraw urzędowych bez konieczności osobistej wizyty. Rozwój nowoczesnych rozwiązań cyfrowych, takich jak zdalne formularze, elektroniczne podpisy czy systemy do obsługi mieszkańców, znacząco podniesie efektywność pracy urzędu i poprawi komfort korzystania z usług miejskich.

Nieodzownym elementem nowoczesnej administracji jest również podnoszenie kwalifikacji kadr urzędniczych. Profesjonalna i dobrze wyszkolona kadra administracyjna stanowi fundament skutecznego zarządzania miastem, dlatego konieczne jest inwestowanie w programy szkoleniowe, podnoszenie kompetencji cyfrowych oraz rozwój umiejętności w zakresie obsługi mieszkańców i przedsiębiorców.

Równie istotnym aspektem zarządzania Ozorkowem jest wzmocnienie partycypacji społecznej, czyli zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne. Organizacja konsultacji społecznych, paneli obywatelskich czy budżetu partycypacyjnego pozwoli na większą identyfikację mieszkańców z miastem oraz dostosowanie polityki miejskiej do ich realnych potrzeb.

Współczesne miasta stawiają również na rozwój partnerstw i współpracy międzysektorowej. Ozorków powinien aktywnie angażować się w budowanie relacji z innymi samorządami, organizacjami pozarządowymi, uczelniami wyższymi oraz sektorem prywatnym, co pozwoli na wymianę doświadczeń i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań w zarządzaniu miastem.

Poprawa bezpieczeństwa publicznego to kolejny istotny obszar działań, dlatego kluczowe jest rozbudowanie systemu monitoringu miejskiego, co wpłynie na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i ograniczenie aktów wandalizmu oraz przestępczości.

Podstawą do efektywnego zarządzania Ozorkowem jest także stworzenie i wdrażanie Strategii Smart City, czyli koncepcji inteligentnego miasta, które wykorzystuje nowoczesne technologie do optymalizacji infrastruktury, zarządzania transportem, energią oraz przestrzenią publiczną. Dzięki kompleksowemu podejściu Ozorków będzie miastem nowoczesnym, przyjaznym i efektywnie zarządzanym, dostosowanym do wyzwań XXI wieku.

Tabela 41 Rezultaty i wskaźniki - cel IV.1.

Rezultaty	Wskaźniki
• Poprawa jakości i dostępności do usług publicznych, • Podniesienie kompetencji urzędników • Wzrost aktywności obywatelskiej, • Wprowadzenie inteligentnych rozwiązań Smart City • Poprawa wizerunku miasta w opinii mieszkańców i turystów.	• Liczba pracowników administracji publicznej, którzy podnieśli kwalifikacje, umiejętności i kompetencje • Liczba prowadzonych form partycypacji społecznych • Liczba uczestników partycypacji społecznych • Liczba nowych działań marketingowych promujących miasto • Liczba nowych inicjatyw partnerskich służących poprawie rozwoju miasta • Liczba publicznych punktów dostępu do sieci Internet (tzw. HotSpotów)

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 42 Wskaźniki - cel IV.1.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa (za rok 2023)	Kierunek zmian
Liczba pracowników administracji publicznej, którzy podnieśli kwalifikacje, umiejętności i kompetencje	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba prowadzonych form partycypacji społecznych	UM Ozorków	1	wzrost
Liczba uczestników partycypacji społecznych	UM Ozorków	4463	wzrost
Liczba nowych działań marketingowych promujących miasto	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba nowych inicjatyw partnerskich służących poprawie rozwoju miasta	UM Ozorków	0	wzrost
Liczba publicznych punktów dostępu do sieci Internet (tzw. HotSpotów)	UM Ozorków	0	wzrost

Źródło: Opracowanie własne

4. Polityka przestrzenna

4.1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Ozorków (dalej: model) stanowi ważny element strategii rozwoju miasta, będący narzędziem wspierającym planowanie przestrzenne, gospodarcze i społeczne. Jego celem jest wypracowanie spójnej i efektywnej wizji zagospodarowania przestrzeni miejskiej, z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców, możliwości rozwojowych oraz uwarunkowań środowiskowych i infrastrukturalnych. Model prezentuje pożądane kierunki rozwoju przestrzennego miasta w horyzoncie czasowym obowiązywania strategii. Przedstawia on zmiany, jakie powinny zaistnieć w przestrzeni, by zrealizować wyznaczone cele strategiczne oraz osiągnąć efekty tych celów. Ma być narzędziem, które pozwoli na łączenie planowania strategicznego z planowaniem przestrzennym.

Jego realizacja opiera się na przepisach prawa, w szczególności na ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2024 r., poz. 1465, z późn. zm.), która w art.10e ust.3 pkt 4 nakłada na gminy obowiązek zawarcia w strategii rozwoju modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, rozumianego jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, na który składają się:

- struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,
- system powiązań przyrodniczych,
- główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,
- główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej.

Ponadto model odpowiada na wymóg ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2024 r. poz. 1130, z późn. zm.), wskazującej konieczność uwzględniania zasad ładu przestrzennego w działaniach gminnych. Należy wskazać, że plan ogólny gminy, sporządzany na podstawie ww. ustawy, musi być zgodny ze strategią rozwoju miasta, co dotyczy zwłaszcza ustaleń dotyczących polityki przestrzennej, a więc m.in. modelu.

Model zgodny jest również z ustaleniami dokumentów wyższego rzędu, w tym Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego, czy Strategii Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Ozorków pełni istotną rolę w procesie strategicznego zarządzania miastem, wspierając, uzupełniając i wzbogacając:

- określenie kierunków rozwoju – wskazuje priorytetowe obszary rozwoju poszczególnych funkcji w strukturze miasta;
- koordynację działań inwestycyjnych – wspomaga racjonalne rozmieszczenie inwestycji publicznych i prywatnych w przestrzeni miejskiej;
- zrównoważony rozwój – zapewnia ochronę środowiska i dziedzictwa kulturowego, jednocześnie umożliwiając rozwój gospodarczy;
- spójność działań planistycznych – jest punktem wyjścia dla przyszłych dokumentów planistycznych, takich jak plan ogólny miasta czy plany miejscowe, wskazując kierunki rozwoju, a wraz z ustaleniami i rekomendacjami staje się podstawą racjonalnego i spójnego planowania przestrzennego w mieście.

Zakres opracowania obejmuje analizę obecnej struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta, identyfikację obszarów problemowych – istniejących i potencjalnych, a także wytyczenie kierunków i działań niezbędnych do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju Ozorkowa w horyzoncie czasowym strategii. Szczególny nacisk położono na integrację przestrzeni mieszkalnych, przemysłowych i zielonych, a także na poprawę dostępności komunikacyjnej oraz jakości infrastruktury technicznej.

Model ten stanowi fundament dla realizacji wizji miasta do roku 2032 – dynamicznie rozwijającego się, przyjaznego mieszkańcom i szanującego swoje zasoby naturalne oraz kulturowe.

Kluczowe uwarunkowania rozwojowe Gminy Miasto Ozorków

Na etapie diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta Ozorkowa, dokonano identyfikacji kluczowych uwarunkowań rozwoju przestrzennego. Rozwój miasta Ozorków uwarunkowany jest wieloma czynnikami wynikającymi z jego położenia, sytuacji społeczno-gospodarczej, infrastrukturalnej oraz środowiskowej.

Kluczowym aspektem wpływającym na kierunki rozwoju jest położenie miasta w obrębie aglomeracji łódzkiej. Bliskość Łodzi, jako centralnego ośrodka województwa, otwiera przed Ozorkowem możliwości korzystania z zasobów rynku pracy, dostępu do uczelni wyższych i zaawansowanych usług. Ozorków wyróżnia się dogodnym położeniem blisko głównych szlaków transportowych i większych

ośrodków miejskich – około 30 minut drogi od Łodzi i nieco ponad godziny od Warszawy – co zapewnia mieszkańcom i inwestorom łatwy dostęp do rynków pracy, usług edukacyjnych i kulturalnych dużych miast. Ważnym atutem jest zarówno bliskość drogi krajowej nr 91, drogi ekspresowej S14 i autostrady A2, jak i istnienie połączeń kolejowych.

Demografia Ozorkowa, choć charakteryzuje się spadkiem liczby ludności oraz starzeniem się społeczeństwa. Liczba mieszkańców miasta wynosi ok. 18 tysięcy (2023 r.) i w ostatniej dekadzie zmniejszyła się o ok. 10% (z ok. 20 tys. w 2014 r.), głównie wskutek odpływu młodych ludzi do metropolii i niskiego przyrostu naturalnego.

W gospodarce lokalnej dominują mikroprzedsiębiorstwa, jednak brak wyraźnej specjalizacji gospodarczej rodzi potrzebę przyciągnięcia nowych inwestycji, zwłaszcza w sektorach nowoczesnych technologii i usług. Potencjał rozwojowy tkwi również w terenach inwestycyjnych zlokalizowanych na obrzeżach miasta. Stopa bezrobocia systematycznie spada (z 10,2% w 2014 r. do 5,8% w 2023 r.), ale nadal przewyższa średnią krajową i regionalną, co wskazuje na potrzebę tworzenia nowych miejsc pracy – w tym celu wykorzystuje się m.in. podstrefę Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Ozorkowie, która po upadku dawnych zakładów przemysłowych przyciąga nowych inwestorów i technologie.

Infrastruktura techniczna, zwłaszcza sieć wodociągowa i kanalizacyjna, jest dobrze rozwinięta i systematycznie rozbudowywana, co jest kluczowe dla zrównoważonego rozwoju, choć dalsze inwestycje w media (np. modernizację sieci, internet szerokopasmowy) są potrzebne dla zwiększenia atrakcyjności miasta. Poprawy wymaga także transport publiczny, w szczególności polepszenie połączeń międzygminnych, jak również poprawa infrastruktury drogowej, w tym np. budowa rond, a także kompleksowa przebudowa wielu głównych ciągów komunikacyjnych.

Atutem Ozorkowa są zasoby przyrodniczo-rekreacyjne – na terenie miasta znajduje się m.in. zalew o powierzchni ok. 12 ha oraz 99,96 ha lasu komunalnego, sprzyjające rekreacji mieszkańców. Ozorków oferuje kilka ważnych obiektów w zakresie infrastruktury sportowej (hala, stadion, boiska, basen) oraz dostępu do instytucji kultury i edukacji (Miejski Ośrodek Kultury, Miejski Biblioteka Publiczna, Młodzieżowy Dom Kultury). Miastu brakuje jednak bardziej nowoczesnych obiektów rekreacyjnych i kulturalnych, co przy bliskości Łodzi z jej bogata infrastrukturą sportową, rekreacyjną i kulturalną, ogranicza atrakcyjność życia w Ozorkowie. Odczuwalne jest to zwłaszcza przez młodzież, co skutkuje odpływem młodych mieszkańców w poszukiwaniu lepszych możliwości spędzania wolnego czasu czy uprawiania aktywności.

Środowisko naturalne, szczególnie rzeka Bzura i tereny zielone, stanowią duży potencjał dla rozwoju turystyki i rekreacji, jednak występują też wyzwania ekologiczne, takie jak sezonowe zanieczyszczenie powietrza spowodowane niską emisją z indywidualnych palenisk (w okresie grzewczym odnotowywane są przekroczenia norm pyłów zawieszonych) czy zagrożenie powodziowe związane z niedostateczną ochroną doliny rzeki Bzury (niewielka liczba wałów i zbiorników retencyjnych zwiększa podatność terenów miasta na zalania).

Dziedzictwo kulturowe miasta, takie jak zabytkowa zabudowa i historyczne obiekty, może być ważnym czynnikiem rozwoju turystyki, choć wymaga to inwestycji w rewitalizację zdegradowanych obszarów. W tym kontekście istotne jest dostosowanie działań rozwojowych Ozorkowa do strategii regionalnych, takich jak Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego, która wskazuje na integrację miasta z aglomeracją łódzką w zakresie przemysłu, logistyki i mieszkalnictwa.

Istotną kwestią, niejako podsumowującą wyżej wskazane problemy rozwojowe Ozorkowa, jest fakt wskazania go w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego jako miasta średniego tracącego funkcje społeczno-gospodarcze.

Wszystkie te uwarunkowania, zarówno korzystne, jak i problematyczne, stanowią fundament dla planowania rozwoju miasta. Kluczowym zadaniem jest maksymalne wykorzystanie potencjału miasta przy jednoczesnym ograniczaniu jego słabości, co pozwoli na zrównoważony rozwój Ozorkowa i poprawę jakości życia jego mieszkańców.

4.1.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek funkcjonalnych

Struktura sieci osadniczej Ozorkowa została opracowana w kontekście przestrzennego i funkcjonalnego podziału miasta, z uwzględnieniem jego rzeczywistej organizacji przestrzennej, a nie formalnych jednostek administracyjnych. Analiza koncentruje się na określeniu kluczowych obszarów funkcjonalnych, takich jak centrum miasta, tereny mieszkalne, przemysłowe, rekreacyjne oraz usługowe, a także na ich wzajemnych powiązaniach i hierarchii.

Podejście to pozwala na szczegółowe rozpoznanie rzeczywistych relacji przestrzennych i funkcjonalnych w strukturze miasta. Celem jest zidentyfikowanie obszarów kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego Ozorkowa, wskazanie ich obecnej roli oraz zaproponowanie kierunków ich dalszego kształtowania. Model ten uwzględniać również potencjalne obszary do rewitalizacji oraz strefy wymagające poprawy jakości przestrzeni publicznych. Uwzględnia on zarówno istniejące uwarunkowania przestrzenne, jak i potrzeby mieszkańców oraz lokalnej gospodarki.

Taki sposób analizy wpisuje się w założenia strategii rozwoju miasta, gdzie struktura sieci osadniczej stanowi podstawowy element spójnego planowania i zarządzania przestrzenią miejską. W efekcie model ten będzie służył jako narzędzie wspierające podejmowanie decyzji strategicznych w zakresie gospodarowania przestrzenią oraz kierunków inwestycji.

Charakterystyka struktury osadniczej

Układ osadniczy Ozorkowa jest wynikiem jego historycznego rozwoju, uwarunkowań geograficznych oraz procesów gospodarczych kształtujących przestrzeń miejską. Miasto wyróżnia się zwartą strukturą zabudowy w centrum oraz mniej intensywnie zagospodarowanymi peryferiami, które pełnią funkcję obszarów rezerwowych dla dalszego rozwoju. Istotną rolę w kształtowaniu sieci osadniczej odgrywa rzeka Bzura, stanowiąca naturalną oś przestrzenną miasta, a także układ komunikacyjny, który integruje poszczególne obszary i łączy Ozorków z otaczającymi miejscowościami. Przestrzeń miejska łączy różne funkcje – od historycznego centrum, przez strefy przemysłowe i logistyczne, po obszary rekreacyjne i rolnicze – tworząc złożoną, lecz spójną strukturę urbanistyczną. Dzięki takiemu układowi miasto zachowuje swoją wielofunkcyjność, zapewniając jednocześnie miejsce zarówno dla działalności gospodarczej, jak i życia codziennego mieszkańców.

Centrum miasta Ozorków wyróżnia się strukturą osadniczą, w której widoczny jest harmonijny układ funkcjonalno-przestrzenny, integrujący różne potrzeby mieszkańców. Centralna część miasta to zwarty obszar intensywnej zabudowy, który pełni funkcję administracyjnego i usługowego serca miasta. To właśnie tu koncentrują się główne ośrodki życia miejskiego, takie jak urzędy, placówki edukacyjne, instytucje kulturalne oraz różnorodne usługi handlowe i gastronomiczne. Dobrze rozwinięta infrastruktura

przestrzeni publicznych sprzyja społecznym i gospodarczym interakcjom, co wpływa na dynamikę rozwoju centrum oraz jego atrakcyjność jako miejsca pracy, edukacji i spędzania wolnego czasu.

Zabudowa oznaczona ciemniejszymi odcieniami brązu na Ryc.2, to obszary wielofunkcyjne z zabudową wielorodzinną, w których historyczny charakter miasta przeplata się z nowoczesnymi realizacjami urbanistycznymi. Centralna część miasta charakteryzuje się układem ulic – promienistym lub siatkowym – który sprzyja łatwej komunikacji i integracji przestrzeni miejskiej. Układ ten ułatwia poruszanie się zarówno pieszym, jak i kierowcom, a także stanowi bazę dla rozwoju miejskiego transportu publicznego. Warto również podkreślić rolę rynku miejskiego jako przestrzeni społecznej i handlowej, która może zostać wzmocniona poprzez inwestycje w jakość przestrzeni publicznych, zwiększenie ilości zieleni oraz dostosowanie do współczesnych potrzeb mieszkańców.

W centrum znajduje się również skrzyżowanie głównych arterii komunikacyjnych, które odgrywają kluczową rolę w organizacji przestrzeni. Wskazane ciągi komunikacyjne pełnią funkcję osi transportowych, łączących centrum z peryferiami miasta i otaczającymi miejscowościami. Wzdłuż tych tras koncentruje się działalność usługowa i handlowa, co dodatkowo podkreśla ich znaczenie jako miejskich kręgosłupów życia gospodarczego. Możliwe jest dalsze wzmacnianie tych powiązań poprzez rozwój infrastruktury dla transportu publicznego oraz poprawę jakości przestrzeni pieszych, co wpłynie na komfort użytkowania centrum przez mieszkańców oraz zwiększy jego atrakcyjność inwestycyjną.

Rzeka Bzura to niezwykle ważny element krajobrazu i struktury przestrzennej miasta. Tworzy naturalną oś, dzieląc miasto na dwie części, ale jednocześnie działa jako przestrzeń integrująca dzięki mostom i otaczającej ich sieci komunikacyjnej. Wzdłuż rzeki można dostrzec potencjał do rozwoju terenów rekreacyjnych, takich jak bulwary, parki i ścieżki rowerowe, które mogłyby przyciągać zarówno mieszkańców, jak i turystów. Istnieje możliwość dalszego wykorzystania potencjału rzeki poprzez rozwój nabrzeżnych terenów zielonych oraz stworzenie nowych funkcji rekreacyjnych, takich jak miejsca odpoczynku, plaże miejskie czy przestrzenie dla sportów wodnych. Jej obecność dodaje miastu walorów przyrodniczych i krajobrazowych, a także stwarza możliwości rozwoju mieszkalnictwa w sąsiedztwie atrakcyjnych terenów nadrzecznych.

Obszary oznaczone na Ryc. 2 kolorem fioletowym to tereny zabudowy przemysłowej, magazynowej i usługowej o większej skali. W tych miejscach znajdują się zakłady produkcyjne czy centra logistyczne, które odgrywają kluczową rolę w lokalnej gospodarce. Położenie tych terenów w pobliżu głównych dróg oraz linii kolejowych wskazuje na dobrą dostępność transportową, co czyni je strategicznymi dla rozwoju gospodarczego miasta. Zasadne może być podjęcie działań w celu poprawy skomunikowania tych terenów z centrum miasta oraz ich rewitalizacja w kierunku innowacyjnych i ekologicznych form przemysłu.

Linie kolejowe są kolejnym istotnym elementem sieci osadniczej Ozorkowa. Przecinają one miasto, integrując je z regionem i zapewniając szybkie połączenia z innymi miejscowościami. Obecność kolei podkreśla znaczenie Ozorkowa jako lokalnego węzła transportowego, który wspiera mobilność mieszkańców, a także może przyciągać inwestycje związane z obsługą transportu, takie jak centra logistyczne, stacje przeładunkowe czy magazyny. Warto rozważyć możliwość rozwoju węzła transportowego, który zwiększy znaczenie miasta w skali regionalnej.

Peryferia Ozorkowa są znacznie mniej intensywnie zabudowane niż centrum. Obszary te pełnią funkcję zaplecza rozwojowego miasta i stanowią jego potencjał inwestycyjny. Znajduje się tu zabudowa

jednorodzinna o charakterze podmiejskim, a także tereny otwarte, które mogą być wykorzystywane pod rolnictwo, funkcje rekreacyjne lub przyszły rozwój zabudowy. Istotne jest zapewnienie równomiernego dostępu do usług miejskich oraz rozwój infrastruktury społecznej, aby uniknąć problemów związanych z niekontrolowaną suburbanizacją. Planując przyszłą rozbudowę tych terenów, kluczowe będzie zachowanie spójności urbanistycznej oraz uwzględnienie aspektów ekologicznych, takich jak ochrona terenów zielonych i zapewnienie odpowiedniego bilansu przestrzeni otwartych.

Podsumowując, Ozorków to miasto o dobrze zrównoważonej strukturze osadniczej, w której harmonijnie współistnieją różne funkcje przestrzenne. Centrum pełni dominującą rolę administracyjną, handlową i usługową, podczas gdy peryferia oferują przestrzeń do dalszego rozwoju. Kluczowe znaczenie mają rzeka oraz sieci komunikacyjne – zarówno drogowe, jak i kolejowe – które integrują poszczególne obszary miasta oraz łączą je z otoczeniem. Miasto ma duży potencjał rozwojowy, szczególnie w obszarach związanych z rewitalizacją terenów nadrzecznych, rozwojem terenów zielonych oraz inwestycjami w infrastrukturę transportową. Odpowiednie zarządzanie tym potencjałem może przyczynić się do umocnienia roli Ozorkowa jako ważnego ośrodka lokalnego.

Ryc. 2 Elementy struktury osadniczej wraz z podstawowymi elementami układu komunikacyjnego miasta Ozorków

Źródło: Opracowanie własne

Atuty struktury sieci osadniczej Ozorkowa

Ozorków charakteryzuje się czytelną i dobrze zorganizowaną strukturą funkcjonalną, co stanowi jeden z jego kluczowych atutów. Centrum miasta pełni dominującą rolę administracyjną, usługową i handlową, dzięki czemu mieszkańcy mają łatwy dostęp do podstawowych instytucji i różnorodnej oferty usługowej. Układ osadniczy jest logicznie skonstruowany – wokół centrum rozmieszczone są obszary mieszkaniowe o różnym charakterze, obejmujące zarówno zabudowę wielorodzinną, jak i jednorodzinną, co zapewnia zróżnicowane warunki zamieszkania dopasowane do potrzeb różnych grup społecznych.

Dużym atutem miasta jest jego korzystne położenie komunikacyjne, które sprzyja zarówno mobilności mieszkańców, jak i rozwojowi gospodarczemu. Bliskość ważnych arterii drogowych (autostrada A2, droga ekspresowa S14) oraz dostęp do linii kolejowej wzmacniają jego powiązania transportowe, umożliwiając sprawne połączenia z innymi miejscowościami i ośrodkami miejskimi. Dobra dostępność komunikacyjna przekłada się również na atrakcyjność Ozorkowa jako miejsca do inwestowania, szczególnie w zakresie logistyki i działalności przemysłowej.

Jednym z wyróżniających elementów krajobrazu miasta jest rzeka Bzura, która nie tylko kształtuje jego strukturę przestrzenną, ale także stanowi istotny walor przyrodniczy i rekreacyjny. Potencjał terenów nadrzecznych może być wykorzystywany zarówno w kontekście ochrony środowiska, jak i rozwoju funkcji rekreacyjnych, sprzyjających poprawie jakości życia mieszkańców.

Ozorków odznacza się również wyraźnym strefowaniem funkcji, co sprzyja efektywnej organizacji przestrzeni miejskiej. Przemysł i magazyny zostały ulokowane poza głównymi obszarami mieszkalnymi, co minimalizuje uciążliwości związane z ich działalnością, a funkcje handlowe i administracyjne są skoncentrowane w centrum, co usprawnia ich dostępność i wspiera lokalną gospodarkę. Takie rozwiązania urbanistyczne sprawiają, że miasto jest funkcjonalne, czytelne przestrzennie i dobrze przystosowane do dalszego zrównoważonego rozwoju.

Problemy i wyzwania w zakresie struktury osadniczej miasta Ozorkowa oraz propozycje działań

Mimo wyraźnej hierarchii funkcjonalnej i korzystnego położenia, struktura osadnicza Ozorkowa napotyka szereg wyzwań, które mogą ograniczać jego dalszy rozwój. Jednym z głównych problemów jest nierównomierna intensywność zagospodarowania przestrzeni miejskiej. Podczas gdy centrum miasta jest stosunkowo dobrze rozwinięte pod względem usług i administracji, peryferia pozostają niedostatecznie wyposażone w infrastrukturę społeczną i techniczną. Brak dostatecznego skomunikowania osiedli jednorodzinnych oraz ograniczona dostępność usług publicznych sprawiają, że mieszkańcy są w dużej mierze uzależnieni od transportu indywidualnego, co prowadzi do wzrostu natężenia ruchu w centrum oraz problemów z parkowaniem.

Istotnym wyzwaniem jest również rewitalizacja zdegradowanych terenów, szczególnie w rejonach poprzemysłowych oraz w części śródmiejskiej. Wiele dawnych zakładów przemysłowych straciło swoją pierwotną funkcję, a ich niezagospodarowane tereny pozostają problematyczne pod względem przestrzennym i estetycznym. Brak kompleksowego programu rewitalizacji ogranicza możliwość ich ponownego wykorzystania na cele mieszkaniowe, usługowe czy rekreacyjne. Warto zatem podjąć działania na rzecz adaptacji i modernizacji tych obszarów, co mogłoby przyczynić się do zwiększenia ich wartości gospodarczej oraz poprawy wizerunku miasta.

Rzeka Bzura, mimo swojego potencjału rekreacyjnego i krajobrazowego, wciąż nie jest w pełni wykorzystywana jako element integrujący przestrzeń miejską. Obszary nadrzeczne wymagają przemyślanej koncepcji zagospodarowania, aby mogły stać się atrakcyjną strefą rekreacyjną, przyciągającą mieszkańców i turystów. Rozwój bulwarów, ścieżek pieszo-rowerowych oraz terenów zielonych wzdłuż rzeki może nie tylko poprawić estetykę przestrzeni miejskiej, ale również przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców i zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej tych terenów.

Dalszym wyzwaniem jest zapewnienie spójności urbanistycznej w kontekście rozwoju terenów mieszkaniowych. Dynamiczna suburbanizacja, prowadząca do rozpraszania zabudowy na obrzeżach miasta, stwarza zagrożenie dla ładu przestrzennego oraz zwiększa koszty związane z rozbudową

infrastruktury technicznej i transportowej. Konieczna jest zatem przemyślana koncepcja rozwoju osiedli mieszkaniowych, która uwzględniałaby zarówno potrzeby demograficzne, jak i ograniczenia wynikające z uwarunkowań przestrzennych i środowiskowych.

Aby skutecznie rozwiązać te problemy, miasto powinno skoncentrować się na kilku kluczowych działaniach. Przede wszystkim należy wzmocnić rolę miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, aby zapobiegać niekontrolowanej zabudowie i zapewnić harmonijny rozwój poszczególnych części miasta. Rewitalizacja terenów poprzemysłowych oraz poprawa jakości przestrzeni publicznych w centrum powinny stać się priorytetami polityki miejskiej, co pozwoliłoby na ożywienie zdegradowanych obszarów i ich lepsze wykorzystanie. Istotne jest także rozwijanie infrastruktury transportu publicznego oraz poprawa dostępności usług na terenach peryferyjnych, aby zmniejszyć różnice w jakości życia pomiędzy różnymi częściami miasta. Wreszcie, bardziej efektywne zagospodarowanie terenów nadrzecznych mogłoby przyczynić się do wzrostu atrakcyjności Ozorkowa jako miejsca do życia i rekreacji, a także zwiększyć jego konkurencyjność w skali regionalnej.

Kierunki rozwoju sieci osadniczej Ozorkowa

1. Wzmocnienie roli centrum miasta, w tym poprawa jakości przestrzeni publicznych, rewitalizacja zdegradowanych kwartałów oraz rozwój nowych usług i funkcji miejskich.
2. Rewitalizacja terenów poprzemysłowych i zdegradowanych m.in. poprzez przekształcenie nieużytkowanych obszarów w funkcjonalne przestrzenie mieszkalne, usługowe lub rekreacyjne.
3. Lepsze wykorzystanie potencjału rzeki Bzury, w tym stworzenie atrakcyjnych terenów rekreacyjnych, bulwarów spacerowych, ścieżek rowerowych i obiektów sportowych wzdłuż rzeki.
4. Rozwój infrastruktury transportowej, w szczególności poprawa dostępności komunikacyjnej osiedli mieszkaniowych, inwestycje w transport publiczny oraz lepsze skomunikowanie obszarów peryferyjnych z centrum.
5. Zrównoważona rozbudowa osiedli mieszkaniowych i zapobieganie nadmiernej suburbanizacji poprzez planowanie nowych inwestycji mieszkaniowych w sposób zwarty i dobrze skomunikowany.
6. Rozwój i ochrona terenów zielonych i krajobrazowych, ochrona cennych przyrodniczo obszarów oraz integracja zieleni miejskiej z nowymi inwestycjami.

Realizacja tych kierunków pozwoli na stworzenie bardziej funkcjonalnej i atrakcyjnej przestrzeni miejskiej, co przyczyni się do wzrostu jakości życia mieszkańców, zwiększenia konkurencyjności Ozorkowa oraz zapewnienia harmonijnego i zrównoważonego rozwoju miasta w dłuższej perspektywie.

4.1.2. System powiązań przyrodniczych

System powiązań przyrodniczych w Ozorkowie pełni kluczową rolę w zachowaniu równowagi ekologicznej miasta, jego odporności na zmiany klimatyczne oraz jakości życia mieszkańców. Tworzą go elementy takie jak rzeka Bzura, zadrzewienia, lasy, parki miejskie, korytarze ekologiczne oraz obszary objęte ochroną prawną, w tym pomniki przyrody. Naturalna sieć przyrodnicza miasta zapewnia nie tylko bioróżnorodność, ale także wspiera funkcje retencyjne i klimatyczne, łagodząc negatywne skutki urbanizacji. Przemyślane gospodarowanie tymi terenami, ich ochrona oraz integracja z tkanką miejską mogą przyczynić się do poprawy jakości powietrza, ograniczenia efektu miejskiej wyspy ciepła oraz stworzenia atrakcyjnych miejsc rekreacyjnych.

Układ hydrograficzny i sieć wodna

Jednym z kluczowych elementów powiązań przyrodniczych Ozorkowa jest jego układ hydrograficzny, na który składają się rzeki, zbiorniki wodne i rowy melioracyjne. Rzeka Bzura stanowi główną oś ekologiczną miasta, łączącą lokalne siedliska przyrodnicze z większymi kompleksami ekosystemów o znaczeniu regionalnym. Jej dolina charakteryzuje się wysoką wartością przyrodniczą, oferując siedliska dla wielu gatunków flory i fauny, a jednocześnie pełni funkcję naturalnej retencji wód. Istotnym wyzwaniem jest jednak ochrona terenów zalewowych i przeciwdziałanie ewentualnym zagrożeniom powodziowym poprzez działania z zakresu zielonej infrastruktury, takie jak rozwój terenów zielonych wzdłuż koryta rzeki czy budowa zbiorników retencyjnych.

Oprócz Bzury istotną rolę w lokalnym systemie wodnym pełni rzeka Starówka, której dolina kształtuje mikroklimat miasta i wspomaga retencję wód. Szczególnie cenny jest zalew w Ozorkowie, który łączy funkcję rekreacyjną z ekologiczną. W jego sąsiedztwie występują tereny zielone, zadrzewienia oraz ekosystemy wodne, które sprzyjają bioróżnorodności. Jego potencjał jako strefy rekreacyjnej i przyrodniczej mógłby zostać wzmocniony poprzez inwestycje w poprawę jakości wody, rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej oraz działania rewitalizacyjne.

Ważnym elementem systemu wodnego są także rowy melioracyjne i mniejsze zbiorniki wodne, które odgrywają istotną rolę w gospodarce wodnej i ochronie przed suszą. W kontekście zmian klimatycznych konieczne jest ich dostosowanie do nowych wyzwań, takich jak większa częstotliwość ekstremalnych zjawisk pogodowych. Modernizacja systemu melioracyjnego, integracja go z terenami zielonymi oraz zapewnienie jego sprawnej eksploatacji mogą zwiększyć zdolność miasta do retencji wód i zmniejszenia skutków suszy miejskiej.

Korytarze ekologiczne i obszary chronione

System powiązań przyrodniczych Ozorkowa obejmuje również korytarze ekologiczne, które umożliwiają migrację zwierząt i zachowanie stabilności ekosystemów. Szczególnie istotna jest dolina Bzury, pełniąca rolę łącznika między lokalnymi i regionalnymi terenami chronionymi. W mieście należy podejmować działania mające na celu ochronę tych korytarzy, np. poprzez ograniczanie fragmentacji siedlisk oraz wprowadzenie przejść dla zwierząt na obszarach o dużym natężeniu ruchu.

Bliskość Specjalnych Obszarów Ochrony Natura 2000 (poza granicami Ozorkowa) podnosi znaczenie miasta w kontekście ochrony przyrody. W sąsiedztwie Ozorkowa znajdują się cenne siedliska o znaczeniu europejskim, co nakłada na gminę obowiązek uwzględniania zasad ochrony przyrody w planowaniu przestrzennym. Możliwe jest również wzmacnianie powiązań między miastem a terenami Natura 2000 poprzez tworzenie stref buforowych i promowanie ekstensywnych form użytkowania ziemi w ich pobliżu.

Ochronie podlegają także pomniki przyrody – głównie sędziwe drzewa, które pełnią zarówno funkcję ekologiczną, jak i krajobrazową. Warto rozwijać ich ochronę poprzez włączanie ich do systemu zieleni miejskiej oraz prowadzenie działań edukacyjnych promujących ich wartość przyrodniczą i kulturową.

Lasy, zadrzewienia i tereny aktywne przyrodniczo

Istotnym elementem systemu przyrodniczego Ozorkowa są kompleksy leśne, zwłaszcza las komunalny, który pełni funkcję klimatyczną, retencyjną i rekreacyjną. Jego powierzchnia wynosi 99,96 h, a rozdzielona jest przez drogę krajową (około 94 ha po jednej i około 6 ha po drugiej stronie drogi). Lasy te stanowią ważny obszar pochłaniania zanieczyszczeń oraz produkcji tlenu, a jednocześnie są atrakcyjnym terenem do rekreacji. W kontekście rozwoju zielonej infrastruktury warto rozważyć ich dalszą ochronę i wzbogacenie o nowe nasadzenia w ramach zwiększania lesistości miasta.

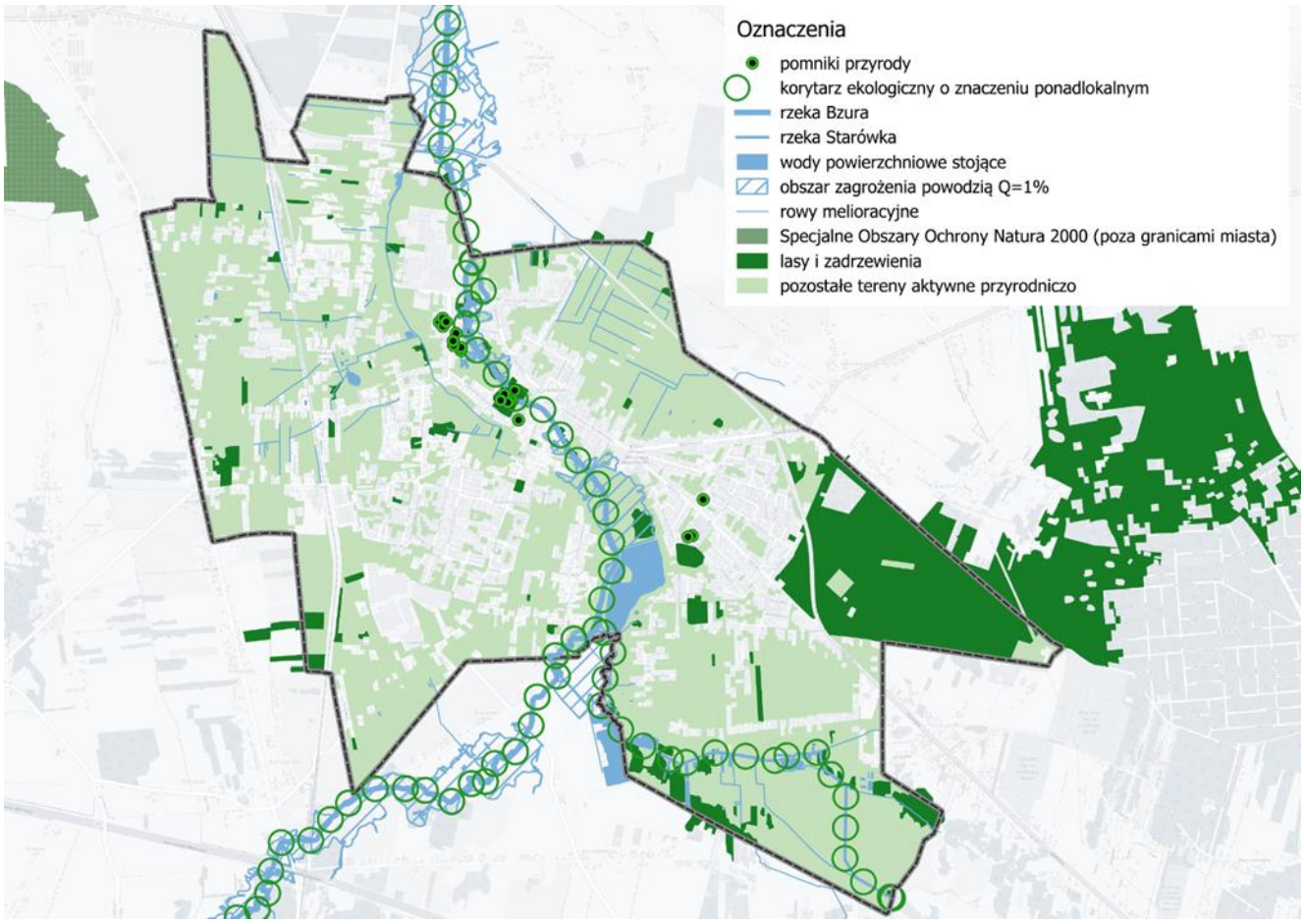
Miasto posiada również system parków miejskich, w tym park przy ul. Traugutta, park przy ul. Żeromskiego oraz „Zielony rynek" przy ul. Stypułkowskiego. Są to kluczowe przestrzenie publiczne, które nie tylko podnoszą estetykę miasta, ale także zapewniają mieszkańcom dostęp do zieleni. Ich powiązanie z innymi terenami zielonymi, np. poprzez system zielonych korytarzy czy ścieżek rekreacyjnych, mogłoby dodatkowo zwiększyć ich wartość ekologiczną i społeczną.

Łąki storczykowe i potencjał ochrony przyrody[1]

Na południowym wschodzie miasta znajdują się unikatowe łąki storczykowe, które wyróżniają się bogactwem rzadkich gatunków roślin, w tym storczyków. Obszar ten, mimo że nie jest objęty formalną ochroną w ramach rezerwatów czy parków krajobrazowych, pełni istotną rolę ekologiczną w mieście. Ich ochrona stanowi istotne wyzwanie, dlatego wartą rozważenia jest kwestia objęcia tego obszaru ochroną, która pozwoliłaby na formalne zabezpieczenie tych terenów przed degradacją. Potencjalne działania ochronne miałyby na celu zachowanie bioróżnorodności regionu. W dłuższej perspektywie mogą one stać się częścią większej sieci terenów przyrodniczych dostępnych dla mieszkańców, sprzyjając rozwojowi turystyki ekologicznej i edukacji przyrodniczej.

[1] Informacje o łąkach storczykowych w Ozorkowie na podstawie zapisów Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Ozorkowa, przyjętego uchwałą Nr XVIII/160/11 Rady Miejskiej w Ozorkowie z dnia 19 grudnia 2011 r.

Ryc. 3 Powiązania przyrodnicze miasta Ozorków

Źródło: Opracowanie własne

Atuty systemu powiązań przyrodniczych Ozorkowa

System przyrodniczy Ozorkowa charakteryzuje się stosunkowo dużą spójnością, dzięki obecności korytarzy ekologicznych w postaci doliny rzeki Bzury oraz rozległych terenów leśnych i łąkowych. W przeciwieństwie do wielu innych miast o podobnej skali, Ozorków zachował liczne ciągi przyrodnicze o charakterze regionalnym i lokalnym, które umożliwiają swobodną migrację gatunków, regulację mikroklimatu i efektywne zarządzanie wodami opadowymi. Kluczowym elementem tej struktury jest dolina Bzury, stanowiąca główny korytarz ekologiczny, który łączy ekosystemy miasta z większymi obszarami przyrodniczymi regionu. Las Komunalny oraz mozaikowa struktura łąk i zadrzewień śródpolnych dopełniają układ ekologiczny, zapewniając naturalne przestrzenie retencyjne i sprzyjając bioróżnorodności. W kontekście urbanistycznym, stosunkowo dobrze zachowana sieć terenów zielonych wpływa na poprawę jakości życia mieszkańców, zapewniając dostęp do zieleni i ograniczając negatywne skutki miejskiej wyspy ciepła.

Ważnym aspektem systemu przyrodniczego Ozorkowa jest jego rozwinięta sieć wodna, która obejmuje rzekę Bzurę, rzekę Starówkę, zbiornik retencyjny oraz liczne rowy melioracyjne. Dolina Bzury pełni funkcję zarówno przyrodniczą, jak i klimatyczną, regulując poziom wód gruntowych, magazynując wodę w okresach opadów oraz wspierając naturalne procesy filtracyjne. Jej szerokie tereny zalewowe

umożliwiają naturalne spływanie wód opadowych, co stanowi skuteczne zabezpieczenie przeciwpowodziowe. Zbiornik retencyjny w południowej części miasta jest ważnym elementem tej infrastruktury, pełniąc równocześnie funkcję rekreacyjną i ekologiczną. W kontekście wyzwań związanych ze zmianami klimatycznymi, dobrze funkcjonująca sieć hydrologiczna pozwala na ograniczanie skutków suszy oraz przeciwdziałanie nadmiernemu przegrzewaniu się miasta.

Ozorków wyróżnia się obecnością cennych siedlisk przyrodniczych, w tym łąk storczykowych w południowej części miasta, które stanowią jedno z najcenniejszych lokalnych stanowisk rzadkich gatunków roślin. Krajobraz terenów zielonych – łąki, zadrzewienia, tereny nadrzeczne i leśne – sprzyja dużej bioróżnorodności, w tym występowaniu wielu chronionych gatunków ptaków, owadów i ssaków. Lasy miejskie pełnią rolę naturalnych filtrów powietrza i regulatorów wilgotności, co przyczynia się do poprawy jakości środowiska w mieście. Obecność starodrzewu, w tym pomników przyrody, podnosi walory krajobrazowe Ozorkowa i wzbogaca jego ekosystemy

Miasto posiada system terenów zielonych, obejmujący parki miejskie, skwery, lasy oraz nadrzeczne tereny rekreacyjne. W centrum Ozorkowa znajdują się parki, które pełnią funkcję miejsc wypoczynku i spotkań mieszkańców. Tereny te są istotne nie tylko z punktu widzenia ekologicznego, ale również społecznego – wpływają na atrakcyjność przestrzeni miejskiej i poprawiają jakość życia mieszkańców. W okolicy zbiornika retencyjnego oraz doliny Bzury znajduje się potencjał do dalszego rozwoju terenów rekreacyjnych, takich jak ścieżki spacerowe i rowerowe.

Mimo że udział terenów zielonych i naturalnych cieków wodnych w Ozorkowie nie jest duży, pełnią one ważną rolę w łagodzeniu skutków zmian klimatu – takich jak fale upałów czy lokalne zalania po intensywnych opadach. Przepuszczalne powierzchnie pomagają zatrzymać część wody deszczowej, co zmniejsza ryzyko podtopień. Chociaż obecna odporność miasta na zmiany klimatyczne nie jest wysoka, istnieje potencjał, by ją zwiększać – na przykład poprzez rozwój tzw. błękitno-zielonej infrastruktury: ogrodów deszczowych, zielonych dachów czy małych zbiorników retencyjnych.

Problemy i wyzwania w obszarze powiązań przyrodniczych Ozorkowa

Rozwój przestrzenny Ozorkowa wiąże się z coraz większą presją urbanizacyjną na tereny o wysokiej wartości przyrodniczej, co prowadzi do fragmentacji korytarzy ekologicznych i osłabienia spójności ekosystemów. Proces ten wynika przede wszystkim z postępującej zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej na obrzeżach miasta oraz rozbudowy infrastruktury drogowej, która tworzy fizyczne bariery dla przemieszczania się gatunków. Szczególnie problematyczne są autostrada A2 na południu oraz droga krajowa nr 91 na północy, które skutecznie odcinają Ozorków od szerszych powiązań ekologicznych regionu. Dodatkowo, nowe inwestycje, takie jak drogi dojazdowe, długie ogrodzenia czy rozrastające się osiedla, prowadzą do izolacji siedlisk, co ogranicza wymianę genetyczną populacji zwierząt i roślin. W efekcie fragmentacja krajobrazu powoduje spadek bioróżnorodności i zwiększa ryzyko lokalnego wyginięcia niektórych gatunków.

Jednym z istotnych wyzwań w kontekście ochrony powiązań przyrodniczych jest rosnące zagrożenie powodziowe wynikające z niekontrolowanego przekształcania terenów zalewowych i niewystarczającej retencji wód opadowych. Dolina rzeki Bzury historycznie pełniła funkcję naturalnego polderu, umożliwiając przejmowanie nadmiaru wód w czasie intensywnych opadów i roztopów. Niestety, wraz z postępującą zabudową oraz regulacją koryta rzeki, zdolność miasta do samoregulacji hydrologicznej uległa osłabieniu. Obecnie w Ozorkowie funkcjonuje jeden większy zbiornik retencyjny

(zalew na Starówce), który nie jest wystarczający do przeciwdziałania gwałtownym wezbraniom wód. Problemem jest także niedostateczna retencja krajobrazowa – zabudowane brzegi rzeki oraz uszczelnione nawierzchnie ograniczają zdolność gleby do absorpcji opadów, co sprzyja szybkiemu odpływowi wody i zwiększa ryzyko lokalnych podtopień. Brak rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, takich jak ogrody deszczowe, systemy zbierania deszczówki czy naturalne tereny podmokłe, sprawia, że miasto jest bardziej podatne zarówno na powodzie, jak i na długotrwałe okresy suszy.

Kolejnym istotnym problemem jest intensyfikacja presji inwestycyjnej na cenne przyrodniczo obszary. Tereny o wysokiej wartości ekologicznej, takie jak dolina rzeki Bzury, lasy miejskie czy łąki storczykowe na południu Ozorkowa, coraz częściej stają się przedmiotem zainteresowania deweloperów oraz inwestorów planujących nowe osiedla i obiekty usługowe. W przypadku łąk storczykowych, mimo ich unikalnego charakteru i znaczenia dla lokalnej bioróżnorodności, brakuje formalnej ochrony, co sprawia, że teren ten może zostać przeznaczony na inne cele. Podobne zagrożenia dotyczą obszarów wokół zbiornika retencyjnego, gdzie coraz częściej pojawiają się plany zagospodarowania przestrzennego nastawione na intensywną zabudowę rekreacyjną. Niekontrolowana ekspansja osiedli i obiektów komercyjnych na terenach zielonych może prowadzić do dalszego ograniczania przestrzeni przyrodniczych, co w konsekwencji wpłynie negatywnie na funkcjonowanie systemu ekologicznego Ozorkowa.

Istotnym wyzwaniem pozostaje również niedostateczne wykorzystanie potencjału rekreacyjnego terenów nadrzecznych, które mogłyby pełnić kluczową rolę w integracji miasta z przyrodą i podnoszeniu jakości życia mieszkańców. Dolina Bzury, mimo swojego naturalnego charakteru, nie jest w pełni przystosowana do funkcji rekreacyjnych – brakuje tam odpowiednio zagospodarowanych ścieżek pieszo-rowerowych, miejsc do wypoczynku, a także infrastruktury umożliwiającej organizację wydarzeń plenerowych. Wały przeciwpowodziowe i nabrzeża pozostają często zaniedbane, co ogranicza ich atrakcyjność i sprawia, że zamiast być aktywnie wykorzystywaną przestrzenią publiczną, stanowią jedynie obszary marginalne. Dodatkowym problemem jest słabe powiązanie terenów nadrzecznych z resztą miasta – brak dogodnych przejść i kładek dla pieszych oraz niedostateczna integracja tych obszarów z układem komunikacyjnym Ozorkowa sprawiają, że dostępność doliny Bzury dla mieszkańców jest ograniczona. W efekcie nie tylko zmarnowany zostaje jej potencjał rekreacyjny, ale również osłabiona zostaje więź społeczności z naturalnym krajobrazem miasta.

Podsumowując, główne wyzwania związane z systemem powiązań przyrodniczych Ozorkowa obejmują fragmentację siedlisk, problemy z retencją wody i zagrożenia powodziowe, intensyfikującą się presję inwestycyjną oraz niewykorzystany potencjał rekreacyjny doliny Bzury. Każde z tych zagrożeń wymaga przemyślanych działań planistycznych i ochronnych, aby zachować równowagę między rozwojem miasta a ochroną jego zasobów naturalnych. Spójna polityka przestrzenna oraz wdrażanie rozwiązań z zakresu zielonej i błękitnej infrastruktury mogą przyczynić się do ograniczenia negatywnych skutków urbanizacji oraz zapewnienia trwałości ekologicznej Ozorkowa w dłuższej perspektywie.

Kierunki rozwoju systemu powiązań przyrodniczych Ozorkowa

1. Zachowanie i wzmacnianie ciągłości korytarzy ekologicznych, szczególnie doliny Bzury i terenów leśnych, poprzez ograniczenie ich fragmentacji i wprowadzenie zielonych pasów ochronnych.
2. Ochrona terenów cennych przyrodniczo poprzez formalne objęcie ochroną łąk storczykowych oraz utrzymanie naturalnych terenów zalewowych doliny Bzury.

3. Rewitalizacja terenów nadrzecznych – budowa ścieżek spacerowych i rowerowych, tworzenie punktów widokowych i miejsc rekreacyjnych, rozwój infrastruktury edukacyjnej i turystycznej.
4. Zwiększenie retencji wodnej poprzez budowę małych zbiorników retencyjnych, rozbudowę zielonych dachów i ogrodów deszczowych, renaturalizację terenów podmokłych w dolinie Bzury.
5. Rozwój zielonej infrastruktury miejskiej, w tym zwiększenie powierzchni parków i skwerów, nasadzenia drzew wzdłuż ulic i na osiedlach, poprawa jakości istniejących terenów zielonych.
6. Integracja terenów zielonych w planowaniu przestrzennym, w tym stworzenie spójnej strategii zarządzania zielenią, zapewniającej równomierny dostęp mieszkańców do terenów rekreacyjnych.
7. Edukacja ekologiczna i promocja walorów przyrodniczych – organizowanie ścieżek edukacyjnych, warsztatów ekologicznych i wydarzeń promujących ochronę środowiska w Ozorkowie.

4.1.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

System transportowy stanowi krwiobieg miasta – decyduje o codziennej mobilności mieszkańców, dostępności miejsc pracy, usług i rekreacji, a także wpływa na atrakcyjność inwestycyjną regionu. Sprawna sieć transportowa zapewnia mieszkańcom możliwość szybkiego i bezpiecznego przemieszczania się, przeciwdziałając wykluczeniu komunikacyjnemu peryferyjnych osiedli oraz grup o ograniczonej mobilności (np. seniorów)

W przypadku Ozorkowa, położonego ok. 25 km od Łodzi i 135 km od Warszawy, dobre skomunikowanie jest kluczowe dla integracji z większymi rynkami pracy i usług.

Bliskość głównych korytarzy transportowych sprzyja rozwojowi branż związanych z logistyką – sektor transportu i gospodarki magazynowej stanowi tu ok. 7,3% lokalnej gospodarki, co wynika z korzystnego usytuowania miasta przy ważnych szlakach komunikacyjnych. Z drugiej strony słaba infrastruktura negatywnie odbija się na jakości życia – ogranicza mobilność mieszkańców i obniża atrakcyjność Ozorkowa dla inwestorów. Tym samym rozwój systemu transportowego jest warunkiem zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego miasta.

Układ drogowy

Układ drogowy Ozorkowa charakteryzuje się czytelną hierarchią – występują drogi różnych kategorii (główne przyspieszone, główne, zbiorcze, lokalne i wewnętrzne) odpowiednio pełniące odmienne funkcje. Łączna długość dróg publicznych w granicach miasta wynosi ok. 66,5 km, z czego zdecydowaną większość stanowią drogi gminne (46 km) i powiatowe (20 km), a tylko ~0,3 km – drogi wojewódzkie.

Ozorków posiada dobre powiązania z siecią ponadlokalną – od wschodu i północy miasto opina droga krajowa nr 91 (dawna trasa Gdańsk–Częstochowa), zapewniając dostęp do tras o znaczeniu krajowym. W niedużej odległości na południe przebiega autostrada A2 (łącznik wschód–zachód kraju), a także droga ekspresowa S14 stanowiąca zachodnią obwodnicę aglomeracji łódzkiej, co dodatkowo podnosi dostępność regionalną. Przez samo miasto przebiega droga wojewódzka nr 708 w kierunku Strykowa i Brzezin, stanowiąca główną oś komunikacji lokalnej na kierunku wschód–zachód. Takie położenie zapewnia Ozorkowowi stosunkowo dogodny dojazd do Łodzi (ok. 25 km) oraz włączenie w krajowe układy transportowe.

W ostatnich latach sukcesywnie poprawia się jakość infrastruktury drogowej lokalnie – odsetek dróg gminnych o nawierzchni gruntowej spadł z 56% w 2013 r. do 33% w 2023 r., dzięki czemu coraz więcej osiedli zyskuje utwardzone dojazdy.

Główne ciągi miejskie (m.in. ul. Zgierska, ul. Łęczycka) łączą centrum z trasami wylotowymi, choć ich przepustowość bywa ograniczona. Planowana jest modernizacja drogi krajowej 91 na odcinku Sierpów–Emilia (w pobliżu węzła A2), co może poprawić warunki ruchu tranzytowego wokół Ozorkowa.

Transport publiczny

Transport kolejowy odgrywa ważną rolę w zewnętrznych połączeniach Ozorkowa. Na terenie miasta funkcjonują dwa przystanki kolejowe na linii nr 16 (Łódź Widzew – Kutno) – historyczna stacja Ozorków (otwarta w 1925 r., w dzielnicy Bugaj) oraz uruchomiony w 2013 r. przystanek Ozorków Nowe Miasto. Zatrzymują się na nich pociągi Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej (ŁKA) zapewniające bezpośrednie dojazdy do Łodzi (czas ok. 30–40 min) i Kutna, a także pociągi regionalne w kierunku Torunia. Ponadto, przez stację Ozorków kursują pociągi dalekobieżne przewoźnika PKP Intercity, oferujące bezpośrednie połączenia z wieloma miastami w Polsce. Dzięki nim mieszkańcy Ozorkowa mają możliwość bezpośrednich podróży m.in. do takich miast jak Szczecin, Gdańsk, Gdynia, Katowice, Kraków. Linia kolejowa jest jednotorowa i zelektryfikowana, a niedawna modernizacja peronów (nowe wiaty, ławki) poprawiła komfort pasażerów. Kolej aglomeracyjna stanowi zatem szybkie i ekologiczne połączenie z większymi ośrodkami, jednak stacja w Ozorkowie leży na peryferiach miasta – pełne wykorzystanie jej potencjału wymaga dobrej komunikacji dowozowej oraz infrastruktury typu Park&Ride (obecnie brak).

Poza koleją, system transportu zbiorowego opiera się na połączeniach autobusowych, w dużej mierze integrujących Ozorków z sąsiednimi miastami. Historycznie miasto było skomunikowane z Łodzią linią tramwajową nr 46 – legendarnym tramwajem podmiejskim o długości ok. 30 km (najdłuższa tego typu linia w Polsce). Ze względu na fatalny stan torowiska, kursowanie „46" zawieszono w 2018 roku. W zamian uruchomiono autobus zastępczy Z46 na trasie Łódź–Zgierz–Ozorków, jednak i on został zlikwidowany z początkiem lutego 2022 r. Obecnie komunikację na tej trasie częściowo przejęła zgierska linia autobusowa nr 10, kursująca między Zgierzem a Ozorkowem. Brak bezpośredniego autobusu do Łodzi oznacza konieczność przesiadki (np. w Zgierzu na tramwaj lub pociąg), co zmniejszyło dostępność transportową Ozorkowa.

Pozytywnym krokiem jest natomiast uruchomienie w grudniu 2023 r. linii autobusowej ŁA6 przez Łódzką Kolej Aglomeracyjną – łączy ona Ozorków z Parzęczewem i Leźnicą Wielką, zapewniając około 10 par kursów dziennie i dowożąc pasażerów do stacji Ozorków Nowe Miasto w skoordynowaniu z rozkładem pociągów. To przykład integracji różnych środków transportu – mieszkańcy okolicznych wsi zyskują dogodny dojazd do kolei, co zachęca do korzystania z transportu publicznego.

W samym Ozorkowie brak jest typowej komunikacji miejskiej; przewozy zapewniają powiatowe linie autobusowe oraz prywatni przewoźnicy busowi. Rola transportu zbiorowego koncentruje się zatem na dojazdach do Łodzi, Zgierza i ościennych gmin. Możliwości poprawy obejmują m.in. zwiększenie częstotliwości pociągów i autobusów oraz lepszą synchronizację ich rozkładów – tak, aby skrócić czas podróży i ułatwić przesiadki (zwłaszcza na kierunku Ozorków–Łódź). Z perspektywy mieszkańców ważne będzie też rozszerzenie oferty komunikacji lokalnej na słabiej obsłużone osiedla i stworzenie udogodnień przy stacjach (parkingi rowerowe, P&R), aby transport publiczny stał się realną alternatywą dla samochodu.

Infrastruktura rowerowa

Sieć infrastruktury rowerowej w Ozorkowie jest w fazie rozwoju – istnieje kilka odcinków dróg dla rowerów i ciągów pieszo-rowerowych, jednak nie tworzą one jeszcze w pełni spójnego systemu. Łączna długość wydzielonych tras rowerowych to ok. 5,3 km (2023 r.) rozproszonych w różnych częściach miasta. Ścieżki obecne są m.in. wzdłuż ul. Łęczyckiej (1,5 km ciągu pieszo-rowerowego), ul. Południowej (0,7 km drogi rowerowej) czy ul. Maszkowskiej (0,8 km ciągu pieszo-rowerowego). Część z nich łączy się z układem drogowym – np. w rejonie centrum – jednak brakuje ciągłości na dłuższych dystansach. Rozwijająca się infrastruktura rowerowa jest atutem miasta, lecz brak rozbudowanej sieci ścieżek ogranicza możliwość traktowania roweru jako środka codziennego transportu.

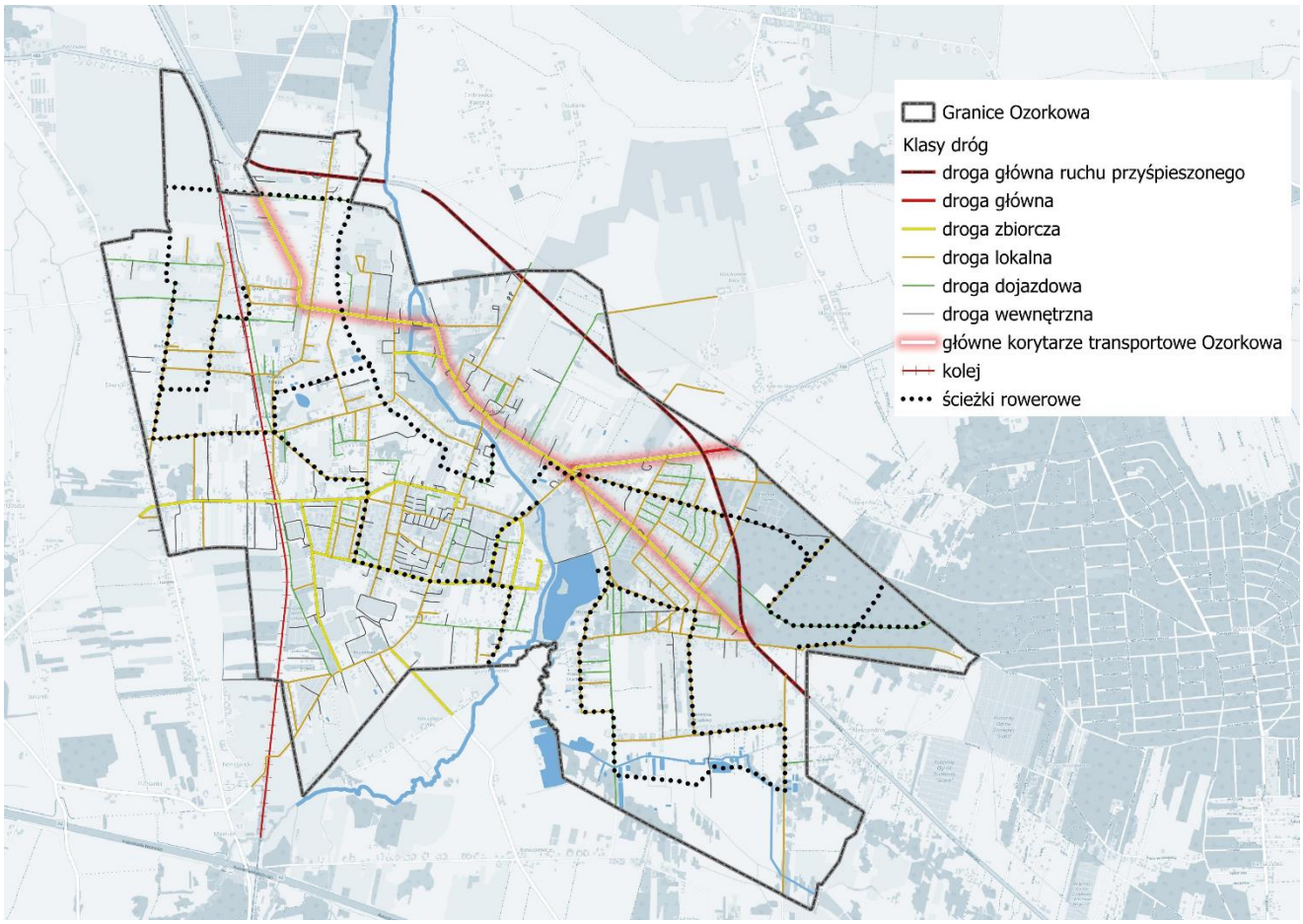
Obecnie jazda rowerem służy głównie rekreacji i dojazdom na krótkich trasach w obrębie miasta. Nie istnieją jeszcze dedykowane rozwiązania integrujące rower z transportem publicznym (np. system wypożyczalni czy parkingi Bike&Ride przy stacjach). Potrzeby rozwoju są wyraźne – mieszkańcy i lokalne stowarzyszenia (działa Ozorkowski Klub Rowerowy “BIROTA”) postulują budowę kolejnych ścieżek, zwłaszcza spinających istniejące odcinki w jednolitą sieć. Duży potencjał ma utworzenie trasy rowerowej w dolinie Bzury oraz wzdłuż głównych arterii wylotowych. Wskazuje się np. na projekt ścieżki rowerowej Ozorków–Zgierz, która stworzyłaby bezpieczne połączenie z sąsiednim miastem i alternatywę dla ruchu samochodowego. Realizacja takich inwestycji znacząco poprawiłaby ekologiczną mobilność mieszkańców na krótkich dystansach oraz walory rekreacyjne Ozorkowa.

Sieć piesza

Infrastruktura dla pieszych – chodniki, przejścia i strefy piesze – decyduje o podstawowej dostępności przestrzennej miasta. W Ozorkowie główne ciągi piesze w centrum (okolice Placu Jana Pawła II, ul. Starzyńskiego, Listopadowej) są wyposażone w chodniki i przejścia dla pieszych, jednak na peryferyjnych ulicach lokalnych często brakuje wydzielonych chodników lub są one wąskie i w gorszym stanie. Ich jest zróżnicowana – część została wyremontowana w ramach modernizacji ulic, inne wymagają napraw (nierówności, uszkodzenia). Szczególnym wyzwaniem jest bezpieczeństwo pieszych. W centrum duże natężenie ruchu samochodowego na głównych ulicach (np. ul. Zgierskiej, Łęczyckiej) stwarza zagrożenia – piesi muszą przekraczać ruchliwe jezdnie, co uwidacznia potrzebę poprawy ochrony niechronionych uczestników ruchu. Problemem bywa również zastawianie chodników przez parkujące pojazdy, co utrudnia swobodne poruszanie się pieszo. Władze miasta dostrzegają te wyzwania – realizowane są projekty służące poprawie bezpieczeństwa pieszych, m.in. budowa i remont chodników.

Mimo pewnych braków, sieć piesza Ozorkowa ma solidne podstawy w centralnych obszarach – dalsze działania skupią się na jej uszczelnieniu (ciągłość chodników we wszystkich osiedlach) oraz zwiększeniu bezpieczeństwa na newralgicznych przejściach.

Ryc. 4 Główne elementy sieci transportowej miasta Ozorków

Źródło: opracowanie własne

Atuty systemu transportowego Ozorkowa

Ozorków posiada szereg atutów komunikacyjnych, które stanowią solidną bazę dla dalszego rozwoju mobilności miejskiej oraz integracji miasta z regionem. Struktura drogowa jest dobrze zorganizowana, a hierarchiczny układ ulic umożliwia efektywne zarządzanie ruchem, kierując tranzyt na odpowiednie trasy i minimalizując obciążenie dróg lokalnych. Kluczowe znaczenie dla dostępności miasta ma jego korzystne położenie względem głównych korytarzy transportowych – bliskość drogi krajowej nr 91, autostrady A2, drogi ekspresowej S14 zapewnia dogodne połączenia z większymi ośrodkami miejskimi, natomiast linia kolejowa zwiększa możliwości komunikacyjne Ozorkowa w układzie regionalnym, szczególnie w kontekście połączeń aglomeracyjnych z Łodzią. Transport publiczny, w tym zwłaszcza kolej, odgrywa ważną rolę w codziennych dojazdach mieszkańców, a jego rozwój, w tym modernizacja peronów i poprawa jakości przewozów, sprzyja zwiększaniu konkurencyjności miasta jako miejsca zamieszkania i pracy. W kontekście mobilności alternatywnej pozytywnym aspektem jest rozwijająca się infrastruktura rowerowa, która – choć obecnie rozproszona – ma duży potencjał rozbudowy, zwłaszcza w rejonie atrakcyjnych terenów przyrodniczych, takich jak dolina Bzury. Plany dalszych inwestycji transportowych, obejmujących modernizację układu drogowego, przebudowę kluczowych skrzyżowań oraz wdrożenie zintegrowanych systemów transportu, wskazują na

konsekwentne dążenie miasta do poprawy funkcjonalności sieci komunikacyjnej. Dodatkowym czynnikiem wspierającym te procesy jest dostępność środków finansowych, m.in. w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Metropolii Łódzkiej, co otwiera możliwości realizacji działań usprawniających transport zarówno w wymiarze lokalnym, jak i regionalnym.

Problemy i wyzwania systemu transportowego Ozorkowa

Mimo licznych atutów, system transportowy Ozorkowa boryka się z pewnymi wyzwaniami, które utrudniają sprawne funkcjonowanie komunikacji miejskiej i wpływają na jakość życia mieszkańców. Jednym z głównych problemów jest ograniczona przepustowość układu drogowego w śródmieściu, wynikająca z historycznej struktury urbanistycznej.

Drugim istotnym wyzwaniem jest niedostateczna infrastruktura dla pieszych i rowerzystów, co negatywnie wpływa na bezpieczeństwo i komfort poruszania się bez samochodu. W wielu miejscach brakuje ciągłości chodników oraz bezpiecznych przejść przez ruchliwe ulice, co sprawia, że piesi muszą pokonywać bariery architektoniczne, często w niedostosowanym do ich potrzeb otoczeniu. Podobny problem dotyczy infrastruktury rowerowej – istniejące ścieżki są rozproszone i nie tworzą spójnej sieci, przez co rower nie jest wykorzystywany jako efektywny środek transportu w codziennych podróżach. Brak bezpiecznych połączeń między osiedlami mieszkaniowymi, centrum miasta i obszarami rekreacyjnymi, takimi jak dolina Bzury, ogranicza potencjał ruchu rowerowego i utrwala dominację samochodu jako podstawowego środka transportu.

Słaba integracja transportu kolejowego z innymi formami komunikacji to kolejny istotny problem Ozorkowa. Mimo dogodnych połączeń kolejowych z Łodzią i innymi miastami regionu, ich wykorzystanie ogranicza niewystarczająca infrastruktura przesiadkowa oraz peryferyjne położenie stacji kolejowej. Brak dogodnych dojazdów autobusowych, parkingów typu „Park&Ride” czy stojaków rowerowych sprawia, że wielu mieszkańców wciąż preferuje dojazd samochodem, zamiast korzystać z kolei aglomeracyjnej. W efekcie potencjał transportu szynowego jako środka zmniejszającego obciążenie układu drogowego pozostaje niewykorzystany.

Nieco odmiennym, lecz równie istotnym problemem jest ograniczona dostępność transportu publicznego na obrzeżach miasta. Mieszkańcy peryferyjnych części miasta, takich jak okolice ul. Adamówek czy tzw. Bugaja, Zatorza, Koziej Nogi, napotykają trudności w dojazdach do centrum Ozorkowa i innych części miasta. Istniejące połączenia autobusowe nie obejmują wszystkich obszarów, a ich częstotliwość kursowania jest niewystarczająca, co szczególnie dotyka osoby starsze, młodzież oraz osoby nieposiadające własnego samochodu. Wprowadzenie dodatkowych połączeń autobusowych lub linii minibusów mogłoby znacząco poprawić sytuację, zapewniając mieszkańcom równy dostęp do usług i infrastruktury miejskiej.

Podsumowując, system transportowy Ozorkowa wymaga kompleksowych działań modernizacyjnych, obejmujących zarówno optymalizację układu drogowego, poprawę infrastruktury pieszo-rowerowej, integrację transportu publicznego, jak i rozwiązania mające na celu ograniczenie ruchu tranzytowego w rejonie osiedli mieszkaniowych. Bez strategicznych inwestycji i wdrażania nowoczesnych rozwiązań mobilnościowych, Ozorków może w przyszłości napotkać coraz większe trudności w zarządzaniu rosnącym ruchem drogowym i zapewnieniu mieszkańcom wygodnych oraz zrównoważonych form transportu.

Kierunki rozwoju sieci transportowej w Ozorkowie

1. Usprawnienie połączeń drogowych i kolejowych z Łodzią oraz innymi miastami regionu.
2. Modernizacja głównych dróg wjazdowych i poprawa ich przepustowości.
3. Integracja transportu kolejowego z miastem.
4. Budowa parkingów przesiadkowych (P&R), w tym w pobliżu stacji kolejowej.
5. Lepsze powiązanie stacji kolejowej z transportem publicznym (linie autobusowe dowożące pasażerów do pociągów).
6. Rewitalizacja dworca PKP i jego otoczenia.
7. Stworzenie spójnego systemu tras rowerowych łączących centrum, osiedla mieszkaniowe i tereny rekreacyjne.
8. Powiązanie ścieżek rowerowych z głównymi trasami komunikacyjnymi i transportem publicznym.
9. Tworzenie tras rowerowych prowadzących poza granice miasta, w kierunku Zgierza i Łodzi.
10. Rozwój lokalnej komunikacji autobusowej, szczególnie w rejonach osiedli na obrzeżach miasta.
11. Zwiększenie liczby połączeń autobusowych, zwłaszcza w godzinach szczytu.
12. Budowa nowych przystanków autobusowych w strategicznych miejscach miasta.
13. Tworzenie punktów integracji różnych środków transportu (np. węzłów przesiadkowych w rejonie centrum i stacji kolejowej).
14. Utwardzenie dróg gruntowych w peryferyjnych częściach miasta.
15. Przebudowa kluczowych skrzyżowań dla poprawy bezpieczeństwa i płynności ruchu.

4.1.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura społeczna i techniczna stanowi kręgosłup funkcjonowania miasta – decyduje o codziennym komforcie życia mieszkańców oraz możliwościach rozwoju gospodarczego. Dostęp do dobrej jakości sieci wodno-kanalizacyjnych czy energii warunkuje sprawne działanie przedsiębiorstw i instytucji, a infrastruktura społeczna, taka jak szkoły, przychodnie czy obiekty rekreacyjne, przekłada się bezpośrednio na zaspokojenie potrzeb mieszkańców. Jej znaczenie podkreśla diagnoza Ozorkowa, wskazująca że kompleksowy rozwój infrastruktury jest kluczowy dla konkurencyjności miasta i poprawy jakości życia lokalnej społeczności.

Odpowiednio rozwinięta infrastruktura tworzy atrakcyjne warunki do osiedlania się inwestowania, podczas gdy braki lub zaniedbania w tym zakresie mogą hamować potencjał miasta. W przypadku Ozorkowa – średniej wielkości miasta w aglomeracji łódzkiej – utrzymanie i modernizacja infrastruktury to nie tylko kwestia bieżącego funkcjonowania, ale i strategiczny czynnik rozwojowy na najbliższe lata.

Infrastruktura społeczna

<u>Ochrona zdrowia</u>

Podstawę opieki medycznej w Ozorkowie stanowi Miejska Przychodnia Zdrowia przy ul. Wigury 1, która zapewnia mieszkańcom miasta i okolic dostęp do usług podstawowej opieki zdrowotnej oraz wybranych specjalistów. Stanowi ona kluczowy element infrastruktury ochrony zdrowia Ozorkowa, zapewniając mieszkańcom szeroki zakres usług medycznych i rehabilitacyjnych na miejscu. Uzupełnieniem opieki zdrowotnej są apteki, których w mieście działa kilka. Cięższe przypadki wymagające hospitalizacji kierowane są do szpitali powiatowych lub klinicznych w pobliskich większych ośrodkach (np. Zgierz, Łódź), ponieważ w samym Ozorkowie brak jest szpitala.

Edukacja

Ozorków dysponuje rozbudowaną siecią placówek oświatowych na poziomie przedszkolnym, podstawowym i ponadpodstawowym. Działają tu m.in. trzy szkoły podstawowe podlegające miastu: SP nr 2 im. Jana Pawła II z oddziałami integracyjnymi, SP nr 4 im. T. Kościuszki z oddziałami integracyjnymi oraz SP nr 5 im. M. Curie-Skłodowskiej z oddziałami integracyjnymi. Na poziomie średnim młodzież z Ozorkowa korzysta z I Liceum Ogólnokształcącego oraz z Zespołu Szkół Zawodowych, które znajdują się w mieście. Infrastruktura oświatowa obejmuje również Młodzieżowy Dom Kultury (MDK) – instytucję oferującą zajęcia pozalekcyjne i rozwój talentów. Sieć edukacyjna zaspokaja podstawowe potrzeby mieszkańców.

Obiekty sportowe i rekreacyjne

Miasto może poszczycić się bogatą infrastrukturą sportowo-rekreacyjną jak na swoją wielkość. Głównym operatorem jest Centrum Sportu i Rekreacji "Wodnik", które zarządza obiektami, oferując mieszkańcom wiele możliwości aktywnego wypoczynku.

Sztandarowym obiektem jest kryta pływalnia "Wodnik" przy ul. Lotniczej 1a – basen miejski otwarty w 1999 r., będący ważnym miejscem nauki pływania, rekreacji wodnej oraz zawodów sportowych. Ponadto w mieści funkcjonują pełnowymiarowa hala sportowa, kilka otwartych boisk (w tym boiska piłkarskie i wielofunkcyjne na osiedlach) oraz tereny rekreacyjny przy zbiorniku wodnym. W południowej części miasta znajduje się bowiem Zalew na rzece Starówce – sztuczny zbiornik retencyjno-rekreacyjny o pow. ok. 12 ha, który pełni funkcje wypoczynkowe (możliwość uprawiania wędkarstwa, sportów wodnych) oraz jest elementem ochrony przeciwpowodziowej. Nad zalewem oraz w jego pobliżu zlokalizowane są ścieżki spacerowe i tereny zieleni, chętnie odwiedzane przez mieszkańców. Infrastruktura sportowa obejmuje również stadion miejski i inne boiska (np. do piłki nożnej i siatkowej), będące zapleczem dla lokalnych klubów sportowych. Dzięki tym obiektom Ozorków dysponuje rozwiniętą bazą do uprawiania sportu i rekreacji – od pływania, przez gry zespołowe, po aktywność na świeżym powietrzu. Stanowią one ważny element integracji społeczności i promocji zdrowego stylu życia.

Parki i zieleń miejska

Zieleń miejska koncentruje się w kilku parkach i skwerach, które pełnią funkcje rekreacyjne i estetyczne. Do najważniejszych parków należą: park przy ul. Traugutta, park przy ul. Żeromskiego oraz teren zielony przy ul. Stypułkowskiego. Są to urządzone przestrzenie publiczne z alejkami spacerowymi, ławkami, placami zabaw, często z zabytkowym drzewostanem (starodrzew w tych parkach objęty jest ochroną jako pomniki przyrody). Parki te podnoszą jakość przestrzeni publicznej w gęsto zabudowanych rejonach miasta i zapewniają mieszkańcom możliwość wypoczynku na łonie natury.

Ważnym elementem życia lokalnego jest targowisko miejskie, na którym mieszkańcy mogą zaopatrywać się w świeże produkty rolno-spożywcze, odzież oraz inne artykuły codziennego użytku. Zlokalizowane jest ono w centralnej części miasta (okolice ul. Starzyńskiego) i funkcjonuje kilka dni w tygodniu, przyciągając zarówno handlarzy z okolicy, jak i kupujących z miasta. Pełni on nie tylko rolę handlową, ale i społeczną – jest miejscem spotkań mieszkańców i elementem integrującym społeczność lokalną.

Handel

Handel w Ozorkowie skupia się ponadto w rejonie śródmieścia – przy głównych ulicach funkcjonują sklepy, punkty usługowe, supermarkety i dyskonty. Mieszkańcy osiedli peryferyjnych mają dostęp do podstawowych sklepów osiedlowych, choć bardziej specjalistyczne usługi wymagają dojazdu do centrum (o czym szerzej w sekcji wyzwań). Uzupełnieniem oferty handlowej i usługowej są pojedyncze galerie handlowe lub centra usług (np. przy głównych arteriach), skala tych obiektów jest dostosowana do wielkości miasta. Ogółem infrastruktura handlowa Ozorkowa zapewnia mieszkańcom zaspokojenie codziennych potrzeb.

Kultura i inne usługi społeczne

W Ozorkowie działają także instytucje kultury oraz pomocy społecznej, które wzbogacają infrastrukturę społeczną miasta. Miejski Ośrodek Kultury (MOK) prowadzi różnorodne zajęcia artystyczne, organizuje wydarzenia kulturalne i animuje życie lokalne. Miejska Biblioteka Publiczna zapewnia dostęp do literatury i multimediów oraz prowadzi działania promujące czytelnictwo. Wspomniany wcześniej Młodzieżowy Dom Kultury oferuje zajęcia pozaszkolne dla dzieci i młodzieży. Funkcjonuje także Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) wspierający osoby potrzebujące. Te obiekty i usługi stanowią integralną część infrastruktury społecznej – wspólnie z placówkami edukacyjnymi, sportowymi i zdrowotnymi tworzą ofertę usług publicznych Ozorkowa. Dzięki temu mieszkańcy mają dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, edukacji od przedszkola po szkoły średnie, możliwości aktywnego wypoczynku oraz uczestnictwa w kulturze – i to wszystko na miejscu, w ramach swojego miasta.

Infrastruktura techniczna

Sieć wodno-kanalizacyjna

System zaopatrzenia w wodę pitną i odbioru ścieków w Ozorkowie jest dobrze rozwinięty i obsługiwany przez miejską spółkę komunalną. Ozorkowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. (OPK) odpowiada za utrzymanie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, dostarczanie wody mieszkańcom oraz oczyszczanie ścieków. Zakład wod-kan eksploatuje ujęcia wody, przepompownie i miejską oczyszczalnię ścieków, a także prowadzi bieżące naprawy, konserwacje i inwestycje w sieć.

Większość mieszkańców ma dostęp do wodociągu – w 2023 r. 94,3% ludności korzystało z wody z sieci. Z kanalizacji zbiorczej korzysta zaś ok. 80,2% mieszkańców. Dane te świadczą, że miasto ma stosunkowo dobry dostęp do kanalizacji sanitarnej. Sieć wod-kan wymaga jednak ciągłej modernizacji, zwłaszcza w starszych częściach miasta. W wielu przedwojennych kamienicach nadal występują przestarzałe piony wodne i kanalizacyjne, czasem brak pełnego wyposażenia sanitarnego w lokalach, a ich adaptacja do współczesnych standardów napotyka problemy techniczne. Równocześnie należy podkreślić, że obecnie funkcjonująca oczyszczalnia ścieków jest na granicy swojej wydajności i konieczna jest jej przebudowa lub modernizacja.

Ogólnie rzecz biorąc, infrastruktura wodociągowo-kanalizacyjna Ozorkowa obejmuje niemal całe miasto i jest oceniana jako mocna strona – wyzwania dotyczą głównie ulepszania jej jakości (renowacja starych rur) oraz obsługi terenów peryferyjnych, gdzie nadal część domów może korzystać z własnych studni czy szamb.

Energetyka i gazownictwo

Zaopatrzenie Ozorkowa w energię elektryczną realizowane jest przez spółkę PGE Dystrybucja S.A. (oddział Łódź), która utrzymuje sieć elektroenergetyczną średniego i niskiego napięcia na terenie miasta. Główne zasilanie odbywa się poprzez stację transformatorową 110/15 kV zlokalizowaną przy ul. Młynarskiej. Stan infrastruktury elektroenergetycznej oceniany jest jako dobry – sieć średniego napięcia (15 kV) i liczne stacje transformatorowe zapewniają pokrycie potrzeb wszystkich odbiorców, a nowe przyłączenia realizowane są na bieżąco.

W samym Ozorkowie nie ma najwyższych napięć (220/400 kV) – nie przebiegają tu linie przesyłowe ani nie ma stacji PSE – jednak planowana jest budowa nowej linii 400 kV w regionie (Pątnów–Kutno–Stryków), której trasa może ewentualnie zbliżyć się do miasta.

Jeśli chodzi o gaz ziemny, to dystrybucją paliwa gazowego zajmuje się Polska Spółka Gazownictwa (PSG, Oddział Gazowniczy Łódź). Sieć gazowa w Ozorkowie jest zasilana gazem ze stacji redukcyjno-pomiarowej znajdującej się na terenie miasta. Długość sieci dystrybucyjnej to ponad 43 km, co pozwala gazyfikować znaczną część osiedli. Techniczny stan infrastruktury gazowej jest oceniany jako dobry. Mimo to, korzystanie z gazu jest w Ozorkowie wciąż mało powszechne – w 2023 r. jedynie ok. 10,1% mieszkańców używało gazu sieciowego. Tak niski odsetek oznacza, że wielu mieszkańców opiera ogrzewanie i gotowanie na alternatywnych źródłach (np. paliwa stałe, gaz z butli, energia elektryczna). Rozbudowa przyłączy gazowych i zachęcenie mieszkańców do korzystania z sieci jest wyzwaniem, ale i szansą na poprawę jakości powietrza (gaz ziemny jako paliwo czystsze) oraz komfortu cieplnego. Władze miasta współpracują z PSG nad planami gazyfikacji kolejnych ulic.

Podsumowując, infrastruktura energetyczna Ozorkowa zapewnia niezawodne dostawy prądu, natomiast potencjał sieci gazowej nie jest w pełni wykorzystany i wymaga dalszego rozwoju, by więcej mieszkań mogło skorzystać z tego medium.

Ciepłownictwo

Ozorków posiada system ciepłowniczy zasilający część budynków (głównie osiedla mieszkaniowe i obiekty użyteczności publicznej) w energię cieplną do ogrzewania i ciepłej wody użytkowej. Operatorem miejskiej sieci ciepłowniczej jest Zakład Ciepłownictwa – oddział Ozorkowskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego. System składa się z sieci przesyłowej o długości ponad 15 km oraz centralnej kotłowni miejskiej. Udział ogrzewania sieciowego w bilansie cieplnym miasta jest znaczny, niemniej nie wszystkie budynki są podłączone do sieci – część domów jednorodzinnych czy kamienic używa indywidualnych źródeł ciepła. Rozbudowa sieci ciepłowniczej na nowe obszary oraz modernizacja izolacji istniejących sieci mogłyby poprawić efektywność energetyczną i ograniczyć niską emisję.

Miejski system ciepłowniczy Ozorkowa to ważny element infrastruktury technicznej, zapewniający ekologiczniejsze ogrzewanie części miasta i wykorzystujący nowoczesne technologie dla bezpieczeństwa dostaw.

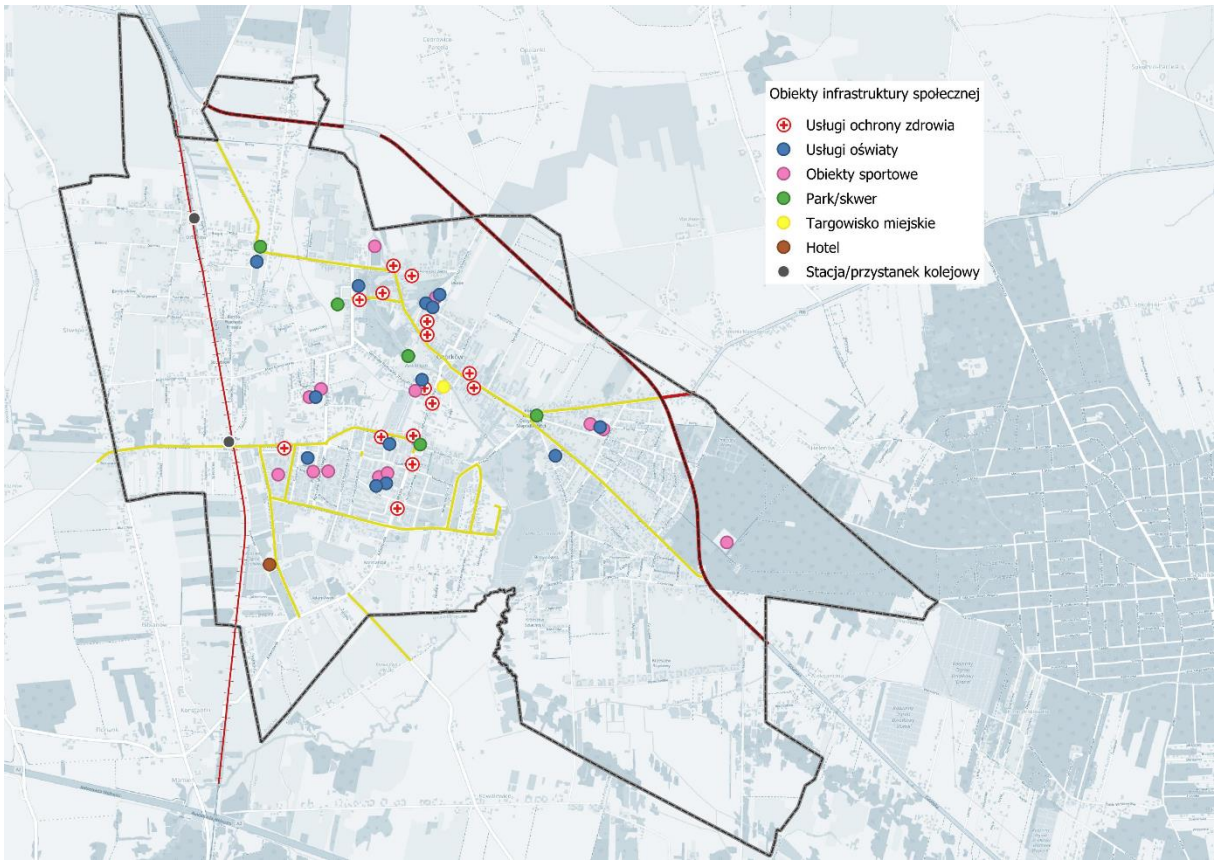
Telekomunikacja

Współczesna infrastruktura techniczna to nie tylko drogi czy sieci komunalne, ale również sieci telekomunikacyjne. Ozorków jest w zasięgu wszystkich głównych operatorów telefonii komórkowej, co gwarantuje mieszkańcom łączność (sieci 4G, a miejscami również 5G). Na terenie miasta działa kilku dostawców Internetu stacjonarnego – w centralnych obszarach dostępne są łącza światłowodowe o wysokiej przepustowości, natomiast na obrzeżach bywa to Internet DSL lub radiowy. Trwa rozbudowa

infrastruktury światłowodowej, także dzięki programom rządowym i unijnym, aby wyeliminować tzw. białe plamy dostępu do szerokopasmowego Internetu. Strategiczne dokumenty rozwoju wskazują inwestycje w media, w tym Internet, jako kluczowe dla tworzenia atrakcyjnych warunków osiedleńczych i gospodarczych.

Telekomunikacja w Ozorkowie zachowuje poziom typowy dla średnich miast – większość instytucji publicznych, szkół i firm ma dostęp do nowoczesnych usług cyfrowych, a mieszkańcy mogą korzystać z telefonii komórkowej i Internetu w standardzie pozwalającym na codzienne potrzeby. Niemniej, pełne ucyfrowienie miasta i budowa „smart city" (np. darmowe hotspoty WiFi w przestrzeni publicznej, systemy zarządzania ruchem oparte o ICT) to kierunki, w których miasto może się dalej rozwijać.

Ryc. 5 Główne elementy infrastruktury społecznej Ozorkowa

Źródło: opracowanie własne

Atuty infrastruktury społecznej i technicznej miasta

Atuty infrastruktury społecznej i technicznej Ozorkowa wynikają z dobrze funkcjonującego systemu dostarczania usług publicznych i mediów komunalnych, co przekłada się na wysoki komfort życia mieszkańców. Spójność sieci technicznej, odpowiednia skala inwestycji oraz dostępność podstawowych udogodnień sprawiają, że miasto jest dobrze przygotowane na dalszy rozwój, zarówno pod względem funkcjonalnym, jak i jakościowym.

Jednym z najistotniejszych atutów jest kompleksowość i dostępność infrastruktury społecznej, co przejawia się w szerokiej ofercie edukacyjnej, sportowej i kulturalnej. Szkoły i placówki oświatowe rozmieszczone są w sposób zapewniający równy dostęp do nauki dla mieszkańców różnych części miasta, a dodatkowe obiekty, takie jak Młodzieżowy Dom Kultury czy biblioteka miejska, wzbogacają ofertę edukacyjną i rozwojową. Infrastruktura sportowa, obejmująca nowoczesne boiska, hale oraz basen, pozwala na aktywizację mieszkańców i sprzyja integracji społecznej. Co więcej, dobrze utrzymane tereny zielone i miejsca rekreacyjne, takie jak parki miejskie czy zagospodarowany Zalew Miejski, podnoszą jakość przestrzeni publicznych i zapewniają warunki do odpoczynku w otoczeniu przyrody.

Silną stroną Ozorkowa jest wysoki stopień uzbrojenia technicznego miasta, co znajduje odzwierciedlenie w dobrze rozwiniętej sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, elektroenergetycznej i ciepłowniczej. Wysoki odsetek mieszkańców korzysta z miejskich systemów komunalnych, co świadczy o ich skutecznym zarządzaniu i stałym rozwoju. Nowoczesna infrastruktura ciepłownicza pozwala na efektywne ogrzewanie budynków, ograniczając przy tym emisję zanieczyszczeń. Dobre zabezpieczenie miasta w energię elektryczną oraz stabilne dostawy wody i kanalizacji sprawiają, że mieszkańcy mogą liczyć na komfortowe warunki życia, a miasto może przyciągać nowych inwestorów bez obaw o niedobory w dostępie do podstawowych mediów.

Ozorków wyróżnia się także sprawnym funkcjonowaniem systemu usług publicznych, które zapewniają mieszkańcom łatwy dostęp do kluczowych instytucji. Koncentracja placówek ochrony zdrowia, administracji i handlu w centralnych częściach miasta pozwala na wygodne korzystanie z nich, a ich strategiczne rozmieszczenie minimalizuje konieczność długich podróży w obrębie Ozorkowa. Dzięki temu usługi zdrowotne i edukacyjne są na wyciągnięcie ręki dla większości mieszkańców, co poprawia ich jakość życia i zwiększa funkcjonalność przestrzeni miejskiej.

Podsumowując, infrastruktura społeczna i techniczna Ozorkowa cechuje się wysokim poziomem dostępności i kompleksowości, co pozytywnie wpływa na codzienne funkcjonowanie mieszkańców oraz przyszłe możliwości rozwojowe miasta. Stabilność dostaw mediów, szeroka oferta edukacyjna i rekreacyjna, a także spójność systemu usług publicznych to kluczowe elementy, które pozwalają na dalsze umacnianie pozycji Ozorkowa jako funkcjonalnego i atrakcyjnego miejsca do życia.

Problemy i wyzwania w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej w Ozorkowie

Pomimo licznych atutów, infrastruktura społeczna i techniczna Ozorkowa stoi przed wieloma wyzwaniami, które ograniczają jej efektywność i pełne wykorzystanie potencjału miasta. Nierównomierna dostępność usług, niedostateczna jakość niektórych elementów infrastruktury oraz potrzeba modernizacji systemów technicznych to kluczowe obszary wymagające działań. Odpowiednie zarządzanie i inwestycje mogą pozwolić na ich przezwyciężenie i dostosowanie infrastruktury do zmieniających się potrzeb mieszkańców.

Jednym z najważniejszych wyzwań jest nierównomierna dostępność usług społecznych, co prowadzi do przestrzennego zróżnicowania jakości życia. Centrum miasta skupia większość usług publicznych, takich jak placówki edukacyjne, zdrowotne czy instytucje kultury, natomiast osiedla peryferyjne pozostają słabiej wyposażone w te funkcje. Ograniczona dostępność żłobków, przedszkoli i szkół w obrzeżnych częściach miasta sprawia, że rodziny muszą organizować codzienne dojazdy, co obniża komfort życia. Również placówki zdrowotne, w tym przychodnie i apteki, są rozmieszczone

nierównomiernie, co może utrudniać mieszkańcom szybki dostęp do podstawowej opieki medycznej, zwłaszcza w sytuacjach nagłych.

Stan i dostępność infrastruktury rekreacyjnej oraz terenów zielonych również stanowią istotne wyzwanie. Mimo obecności kilku parków miejskich i terenów rekreacyjnych, ich rozmieszczenie nie tworzy spójnego systemu dostępnego dla wszystkich mieszkańców. Niektóre obszary miasta, zwłaszcza osiedla na obrzeżach, mają ograniczony dostęp do dobrze zagospodarowanych miejsc rekreacyjnych. Część istniejących terenów zielonych wymaga modernizacji i dostosowania do współczesnych standardów użytkowania, w tym lepszego wyposażenia w infrastrukturę sportową, małą architekturę i elementy poprawiające estetykę przestrzeni publicznej. Brak spójnej polityki zieleni miejskiej powoduje także, że nie wszystkie skwery i parki są odpowiednio utrzymane, co ogranicza ich funkcję społeczną i ekologiczną.

Starzejąca się infrastruktura techniczna stanowi kolejne wyzwanie dla dalszego rozwoju miasta. Chociaż sieci wodociągowe, kanalizacyjne i elektroenergetyczne obejmują większość obszaru Ozorkowa, w niektórych rejonach występują problemy związane z ich eksploatacją i koniecznością modernizacji. Część sieci wodno-kanalizacyjnej ma już wiele lat i wymaga stopniowej wymiany, aby uniknąć awarii oraz poprawić efektywność gospodarowania zasobami wodnymi. Interwencji wymaga również oczyszczalnia ścieków, której wydajność jest na wyczerpaniu. Innym problemem jest miejscami przestarzały system odprowadzania wód opadowych, który w okresach intensywnych opadów może prowadzić do podtopień. Brak systemów małej retencji oraz ograniczone inwestycje w nowoczesne rozwiązania proekologiczne powodują, że miasto nie w pełni wykorzystuje swój potencjał w zakresie zrównoważonego gospodarowania wodą.

Wymagającym obszarem jest także rozwój infrastruktury społecznej w kontekście zmian demograficznych. Ozorków, podobnie jak wiele innych miast średniej wielkości, zmaga się z procesem starzenia się społeczeństwa. Rosnąca liczba osób starszych wymaga lepszego dostosowania usług opiekuńczych i zdrowotnych, w tym dostępności opieki długoterminowej, rehabilitacyjnej i usług geriatrycznych. Obecny system wsparcia seniorów, choć funkcjonuje, może okazać się niewystarczający wobec przyszłych wyzwań. Jednocześnie, miasto powinno dążyć do zatrzymania młodszych mieszkańców i przyciągnięcia nowych rodzin, co wymaga inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, żłobki, przedszkola, miejsca pracy i nowoczesne przestrzenie rekreacyjne.

Podsumowując, kluczowe wyzwania Ozorkowa w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej obejmują nierównomierny dostęp do usług publicznych, niedostateczne zagospodarowanie terenów zielonych i rekreacyjnych, konieczność modernizacji sieci technicznych oraz dostosowanie infrastruktury do zmieniających się warunków demograficznych. Skuteczne rozwiązanie tych problemów będzie wymagało kompleksowego podejścia, uwzględniającego zarówno inwestycje w nowe obiekty, jak i optymalizację istniejących zasobów.

Kierunki rozwoju sieci infrastruktury społecznej i technicznej

1. Tworzenie nowych lokalnych centrów usługowych na osiedlach, które odciążą śródmieście i zapewnią mieszkańcom łatwiejszy dostęp do podstawowych usług.
2. Lepsza integracja infrastruktury społecznej z transportem publicznym – rozwój usług publicznych w rejonie stacji kolejowej oraz głównych węzłów komunikacyjnych
3. Lepsza koordynacja transportu miejskiego z usługami publicznymi pozwalająca na optymalizację dojazdów do szkół, przychodni i urzędów.

4. Rozwój usług społecznych – wzbogacenie funkcji istniejącej infrastruktury społecznej poprzez utworzenie nowych placówek, takich jak jadłodajnia, dom dziennego pobytu dla seniorów czy dodatkowe usługi opiekuńcze, np. w ramach rozwoju Domu Pomocy Społecznej.
5. Modernizacja istniejących i rozwój nowych elementów infrastruktury społecznej, w tym modernizacja biblioteki miejskiej, celem stworzenia nowoczesnego centrum edukacyjno-kulturalnego.
6. Tworzenie nowych obiektów społecznych w przyjaznej środowisku formie, w tym budynków pasywnych i energooszczędnych.
7. Dalszy rozwój infrastruktury sportowej – budowa nowych obiektów sportowych i modernizacja istniejących.
8. Powstanie stałej sceny plenerowej, umożliwiającej organizację wydarzeń kulturalnych i integracyjnych.
9. Poprawa dostępności usług publicznych na peryferiach – lepsze skomunikowanie osiedli peryferyjnych z centrum miasta poprzez utworzenie nowych linii autobusowych.
10. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej, w tym zwiększenie dostępu do sieci gazowej oraz zapewnienie dostępu do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w obszarach peryferyjnych, zwłaszcza tam, gdzie planowany jest rozwój budownictwa mieszkaniowego.
11. Rozbudowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków obsługującej mieszkańców Ozorkowa.
12. Rozwój odnawialnych źródeł energii – promowanie alternatywnych źródeł energii, takich jak pompy ciepła, fotowoltaika i biogazownie, szczególnie w miejscach, gdzie podłączenie do sieci gazowej jest utrudnione.
13. Rewitalizacja przestrzeni publicznych i terenów zielonych – modernizacja parków miejskich, skwerów oraz terenów rekreacyjnych wzdłuż rzeki Bzury.

4.1.5. Podsumowanie

Ozorków pełni funkcję subregionalnego ośrodka rozwoju w północnej części województwa łódzkiego, z silnymi powiązaniami z Łodzią i Zgierzem. Historycznie miasto rozwijało się wokół osi transportowych, a jego układ urbanistyczny opiera się na zwartej zabudowie centralnej oraz osiedlach peryferyjnych. Obecnie obszary mieszkaniowe koncentrują się głównie w centralnej i północnej części miasta, natomiast na obrzeżach występują tereny przemysłowe i niezainwestowane przeznaczone do dalszego rozwoju.

W modelu strukturalnym przewidziano kontynuację funkcji mieszkaniowej w wyznaczonych obszarach oraz rozwój usług społecznych w centrum, co pozwoli na utrzymanie jego kluczowej roli w układzie osadniczym. Dla południowej i zachodniej części miasta zaplanowano obszary przemysłowe, które mogą przyczynić się do wzrostu gospodarczego. Ważnym kierunkiem rozwoju jest również stopniowa rewitalizacja zdegradowanych obiektów, co umożliwi lepsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury.

Układ komunikacyjny Ozorkowa opiera się na drodze krajowej DK91, która zapewnia połączenie z Łodzią i Zgierzem, oraz istniejącej linii kolejowej, która stanowi istotny element systemu transportu regionalnego. Mimo to, obecnie miasto boryka się z ograniczeniami w zakresie transportu publicznego, co obniża jego dostępność dla mieszkańców i osób dojeżdżających.

W modelu struktury przestrzennej zaplanowano nowe trasy komunikacji publicznej, które uzupełnią istniejącą sieć oraz rozwój infrastruktury rowerowej, w tym powiązania z terenami

rekreacyjnymi. Istotnym elementem planu są również potencjalne lokalizacje parkingów P&R, które mają ułatwić integrację różnych środków transportu i zwiększyć atrakcyjność komunikacji zbiorowej.

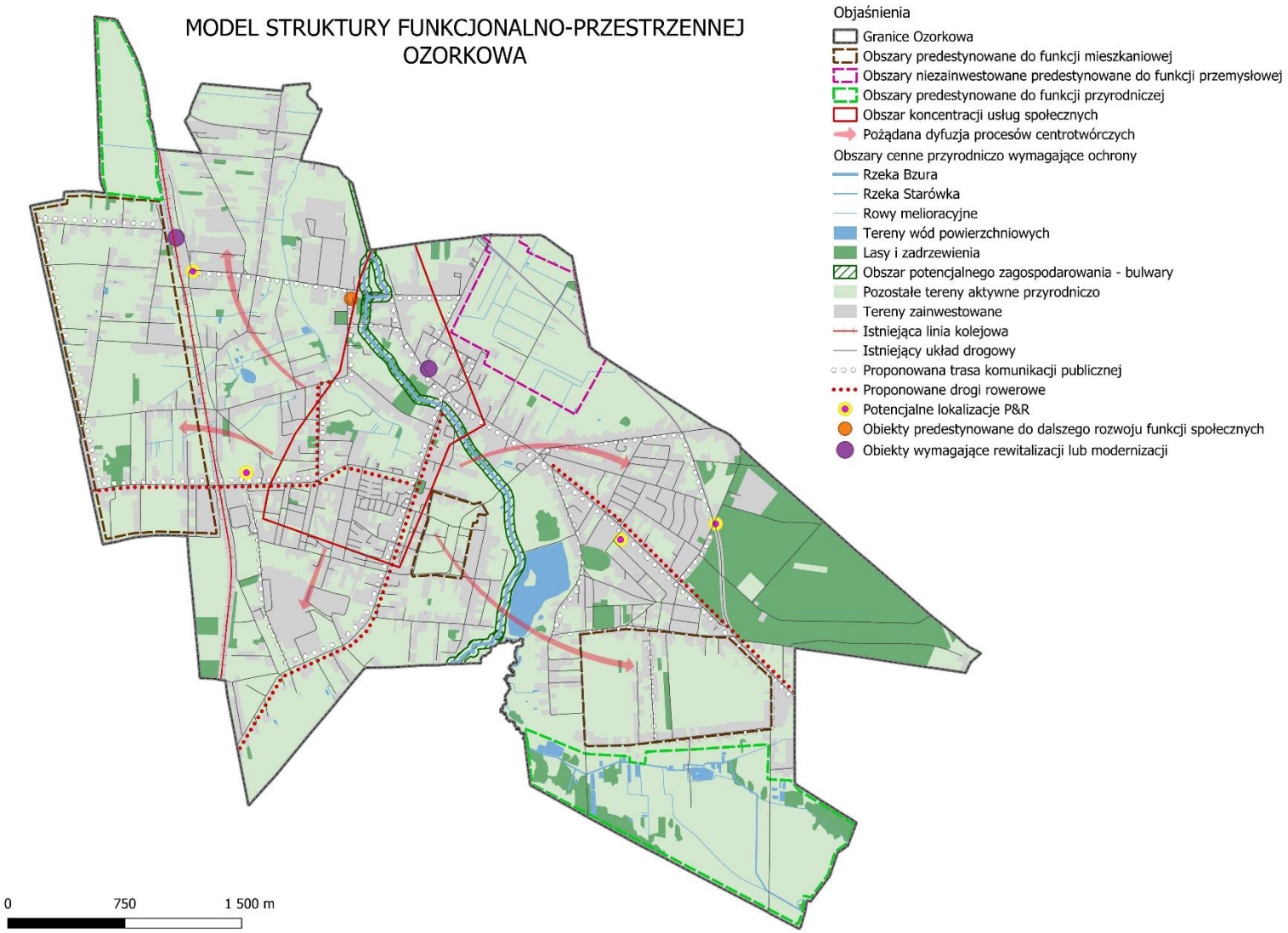
Ozorków posiada cenne zasoby przyrodnicze, w tym dolinę rzeki Bzury i jej dopływ – rzekę Starówkę, a także liczne rowy melioracyjne, lasy i tereny zielone. Obecnie ich rola w strukturze miasta jest ograniczona, a dostępność dla mieszkańców – niewystarczająca.

W ramach planowanych działań wskazano ochronę i zagospodarowanie terenów nadrzecznych, w tym utworzenie bulwarów wzdłuż Bzury, które mogą pełnić funkcję rekreacyjną i poprawić atrakcyjność miasta. Zaplanowano także zwiększenie roli terenów zielonych, zwłaszcza w kontekście adaptacji do zmian klimatycznych i podniesienia jakości życia mieszkańców.

Ozorków dysponuje podstawową infrastrukturą społeczną, w tym placówkami edukacyjnymi, zdrowotnymi i kulturalnymi, skoncentrowanymi w centrum miasta. Niektóre obiekty wymagają jednak modernizacji lub zmiany funkcji, aby lepiej odpowiadały na potrzeby mieszkańców.

W modelu przestrzennym przewidziano na konieczność dyfuzji procesów centrotwórczych na obszary peryferyjne. Wskazano również obszary wymagające rewitalizacji, które mogą zostać wykorzystane w sposób bardziej efektywny. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz rozwój infrastruktury rekreacyjnej są kluczowymi kierunkami działań.

Ryc. 6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Ozorkowa

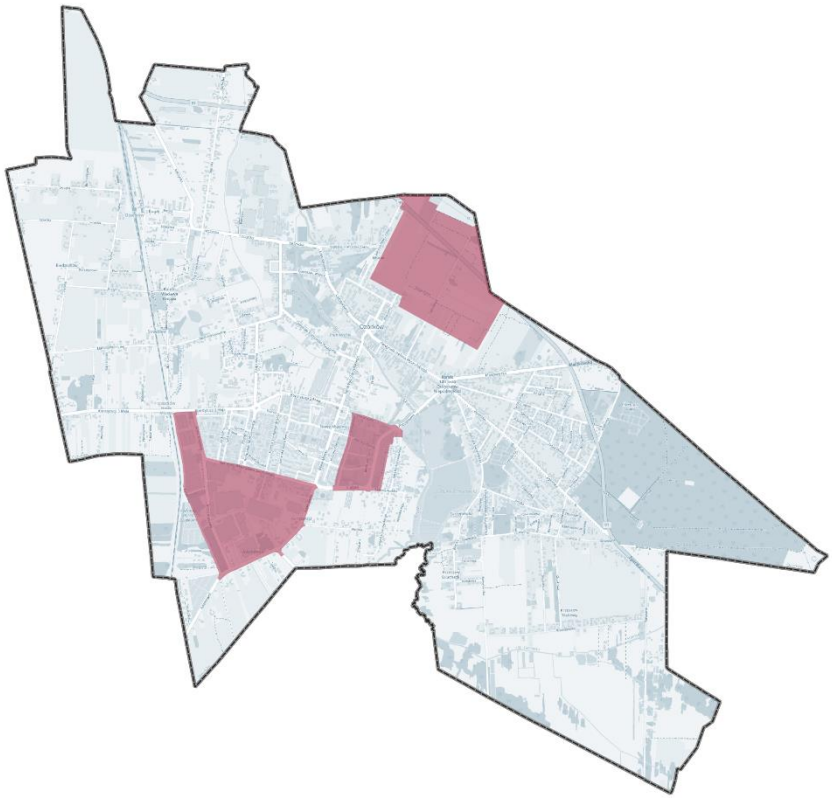

Źródło: opracowanie własne

4.2. Planowanie przestrzenne w Ozorkowie

Planowanie przestrzenne odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu zrównoważonego rozwoju miast, zapewniając harmonijną integrację funkcji mieszkaniowych, usługowych, przyrodniczych i komunikacyjnych. Obecnie jednym z największych wyzwań dla Ozorkowa jest niski poziom pokrycia miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (MPZP). Ograniczony obszar obowiązywania planów powoduje ryzyko niekontrolowanej zabudowy, kolizji funkcji przestrzennych oraz problemów transportowych i środowiskowych. Brak MPZP może prowadzić do chaotycznej urbanizacji, utrudniając planowanie rozwoju sieci osadniczej, infrastruktury społecznej i systemu komunikacyjnego.

Ryc. 7 Obszary w Ozorkowie objęte ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Źródło: opracowanie własne

Brak odpowiednich regulacji przestrzennych może skutkować szeregiem problemów urbanistycznych. Jednym z głównych zagrożeń jest nieuporządkowana zabudowa peryferyjnych terenów mieszkaniowych, co prowadzi do rozproszenia osiedli, wyższych kosztów infrastrukturalnych i ograniczonego dostępu do usług publicznych. Występuje również ryzyko kolizji funkcji przestrzennych, takich jak zbyt bliskie sąsiedztwo zabudowy mieszkaniowej i terenów przemysłowych, co może negatywnie wpływać na jakość życia mieszkańców.

Nieuregulowany rozwój przestrzenny utrudnia również skuteczne planowanie transportu, prowadząc do braku spójnej sieci drogowej, problemów komunikacyjnych oraz ograniczonej dostępności transportu publicznego. Brak MPZP zwiększa także presję na tereny przyrodnicze, zwłaszcza w rejonie doliny rzeki Bzury i innych kluczowych obszarów zielonych, co może skutkować ich stopniową degradacją.

Dodatkowo, niekontrolowana urbanizacja często pomija potrzeby infrastruktury społecznej – brak zabezpieczonych terenów pod szkoły, przedszkola i placówki zdrowotne może prowadzić do nierównego dostępu do tych usług w różnych częściach miasta.

Kluczowe obszary wymagające objęcia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

Aby zapewnić spójny rozwój Ozorkowa, niezbędne jest jak najszybsze uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla strategicznych obszarów miasta:

- zachodnie i północne obrzeża miasta – dynamiczny rozwój osiedli mieszkaniowych w tym rejonie wymaga wyznaczenia klarownych zasad zabudowy, brak planowania może prowadzić do dalszego rozpraszania zabudowy i wzrostu kosztów budowy i obsługi infrastruktury technicznej,
- obszary wzdłuż głównych korytarzy transportowych,
- okolice stacji kolejowej – ten obszar ma duży potencjał jako punkt przesiadkowy, jednak wymaga lepszego skoordynowania funkcji usługowych i mieszkaniowych, co pozwoliłoby na bardziej efektywne wykorzystanie przestrzeni,
- tereny cenne przyrodniczo jak dolina Bzury, lasy i parki – wymagają one zabezpieczenia przed niekontrolowaną zabudową, aby zachować ich funkcję ekologiczną i rekreacyjną,
- tereny otwarte, w szczególności w południowej części miasta – konieczne jest objęcie ich MPZP, aby uniknąć stopniowego przekształcania na cele inwestycyjne, co mogłoby negatywnie wpłynąć na jakość życia mieszkańców.

4.3. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Polityka przestrzenna gminy jest kluczowym elementem jej strategii rozwoju, ponieważ to ona wyznacza ramy dla zrównoważonego zagospodarowania terenów, ochrony zasobów naturalnych oraz kształtowania przestrzeni przyjaznej mieszkańcom i inwestorom. Przemyślane działania w tym zakresie wpływają na jakość życia, atrakcyjność inwestycyjną oraz spójność struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta.

Obowiązek określenia zasad kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie wynika wprost z przepisów prawa, w szczególności ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, która nakłada na gminę obowiązek prowadzenia spraw związanych z ładem przestrzennym (art. 7 ust. 1 pkt 1), jak również wyznaczając, jako element obowiązkowy strategii rozwoju gminy ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w dziesięciu obszarach związanych z kształtowaniem przestrzeni.

Wyzwania, przed jakimi stoi miasto Ozorków, wymagają kompleksowego podejścia do polityki przestrzennej. Potrzebne są działania pozwalające na równoważenie rozwoju gospodarczego z ochroną środowiska, a także zapewnienie harmonijnego współistnienia funkcji mieszkaniowych, usługowych, przemysłowych i rekreacyjnych. W kontekście dynamicznych zmian społeczno-gospodarczych oraz rosnących oczekiwań mieszkańców, kluczowe znaczenie ma skuteczne zarządzanie przestrzenią w sposób strategiczny i długofalowy.

W niniejszym rozdziale określono zasady i rekomendacje dotyczące prowadzenia polityki przestrzennej gminy w różnych aspektach, w tym ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony

dziedzictwa kulturowego, kierunków rozwoju zabudowy, zasad lokalizacji obiektów handlowych i inwestycji celu publicznego, systemów komunikacyjnych i infrastruktury technicznej i społecznej, a także obszarów wymagających rewitalizacji. Wskazane ustalenia mają na celu wypracowanie zrównoważonej i funkcjonalnej struktury przestrzennej Ozorkowa, która zapewni dynamiczny rozwój miasta przy jednoczesnym zachowaniu jego walorów przyrodniczych i historycznych.

Odpowiedzialna polityka przestrzenna jest nie tylko wymogiem prawnym, ale także fundamentem dla zrównoważonego rozwoju gminy, dlatego jej kształtowanie wymaga uwzględnienia zarówno aktualnych potrzeb mieszkańców, jak i przyszłych wyzwań związanych z urbanizacją, ochroną środowiska i adaptacją do zmian klimatu.

4.3.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Miasto Ozorków powinno priorytetowo chronić swoje walory przyrodnicze oraz poprawiać stan środowiska. Niezbędne jest zabezpieczenie cennych obszarów zielonych – w szczególności doliny rzeki Bzury i istniejących parków – przed niekontrolowaną zabudową, w sposób pozwalający zachować ich funkcje ekologiczne i rekreacyjne.

W praktyce oznacza to wprowadzenie planistycznych form ochrony terenów cennych przyrodniczo oraz uwzględnienie korytarzy ekologicznych przy planowaniu przestrzennym, tj. m.in. zachowanie terenów otwartych. W zakresie ochrony powietrza kluczowa jest walka z tzw. niską emisją – miasto zmaga się z sezonowymi przekroczeniami norm pyłu zawieszonego i benzo(a)pirenu z indywidualnych pieców.

Rekomenduje się kontynuację i intensyfikację działań modernizacyjnych: wymianę nieefektywnych pieców węglowych na ekologiczne systemy ogrzewania (gazowe, elektryczne, pompy ciepła), z wykorzystaniem programów pomocowych (np. „Czyste Powietrze”). Rozbudowa obecnie ograniczonej sieci gazowej stworzy alternatywę dla paliw stałych i ułatwi mieszkańcom przejście na czystsze źródła energii.

Jednocześnie należy rozwijać zieleń miejską w obszarach o gęstej zabudowie – nowe nasadzenia drzew i tworzenie skwerów poprawią jakość powietrza i mikroklimat.

W planowaniu inwestycji warto uwzględniać adaptację do zmian klimatu: zabezpieczyć tereny zalewowe przed zabudową oraz realizować projekty małej retencji. Takie proaktywne działania środowiskowe przełożą się na poprawę jakości życia mieszkańców i atrakcyjność miasta.

Ustalenia

1. ochrona i wzmacnianie korytarzy ekologicznych, zwłaszcza doliny Bzury i Starówki,
2. nakaz stosowania ekologicznych źródeł energii w nowo projektowanych obiektach użyteczności publicznej oraz na obszarach nowych inwestycji mieszkaniowych,
3. konieczność ograniczenia lokalizacji nowych inwestycji o dużej emisji zanieczyszczeń w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów zabudowy mieszkaniowej oraz terenów rekreacyjnych,
4. obowiązek uwzględniania pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż głównych arterii komunikacyjnych,
5. obowiązek uwzględnienia w dokumentach planistycznych korytarzy ekologicznych oraz ich ochrony przed zabudową i przekształceniem,

6. nakaz zachowania istniejących terenów leśnych, parkowych oraz innych terenów zielonych, w tym alei drzewnych i zadrzewień śródpolnych,
7. obowiązek przeznaczenia określonych obszarów pod zieleń urządzoną przy każdej nowej inwestycji mieszkaniowej i usługowej,
8. zakaz zabudowy terenów podmokłych oraz obszarów cennych przyrodniczo,
9. konieczność ochrony cennych walorów krajobrazowych, w szczególności w rejonie doliny Bzury oraz obszarów o wysokiej wartości widokowej,
10. nakaz stosowania rozwiązań urbanistycznych i architektonicznych harmonizujących z otaczającym krajobrazem, w tym ograniczenia wysokości zabudowy na terenach o szczególnym znaczeniu krajobrazowym,
11. konieczność uwzględniania historycznych założeń przestrzennych i tradycyjnej formy zabudowy w rejonach cennych pod względem kulturowym i historycznym,
12. zakaz lokalizacji nośników reklamowych wielkoformatowych na terenach cennych krajobrazowo oraz wzdłuż głównych osi widokowych miasta,
13. obowiązek zachowania naturalnych cieków wodnych i dolin rzecznych oraz ich adaptacji na potrzeby małej retencji wodnej,
14. zakaz zabudowy na terenach zalewowych i konieczność stosowania rozwiązań zmniejszających ryzyko powodziowe.

Rekomendacje

1. wyznaczanie stref ograniczenia niskiej emisji w centrum miasta oraz w rejonach o dużej gęstości zabudowy mieszkaniowej,
2. ograniczenie liczby miejsc parkingowych w centrum miasta na rzecz terenów zielonych i przestrzeni pieszo-rowerowych,
3. stosowanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg o wysokim natężeniu ruchu,
4. rozwijanie miejskiej sieci ciepłowniczej oraz promowanie ekologicznych systemów ogrzewania, takich jak pompy ciepła i fotowoltaika,
5. tworzenie nowych terenów zielonych w dzielnicach o dużej intensywności zabudowy, zwłaszcza w rejonie osiedli mieszkaniowych z lat 70. i 80. XX wieku,
6. w przypadku nowych inwestycji o dużej powierzchni użytkowej, promowanie realizacji zielonych dachów lub ścian zielonych,
7. wykorzystanie systemu wodnego dla poprawy jakości przestrzeni miejskiej, np. rozwój błękitno-zielonej infrastruktury
8. wdrażanie polityki małej retencji wód opadowych w projektach nowych osiedli mieszkaniowych i terenów inwestycyjnych,
9. eliminacja betonowania przestrzeni publicznych na rzecz zastosowania nawierzchni przepuszczalnych,
10. wdrażanie rozwiązań zwiększających retencję wody, takich jak ogrody deszczowe, zbiorniki retencyjne i zielone dachy,
11. wprowadzenie planów rewitalizacji terenów nadrzecznych w celu poprawy ich funkcji ekologicznych i rekreacyjnych
12. promocja rekreacyjnego i edukacyjnego wykorzystania terenów przyrodniczych, np. rozwój ścieżek pieszo-rowerowych i terenów wypoczynkowych,

13. zwiększenie ochrony pomników przyrody oraz wdrażanie programów edukacyjnych dotyczących ich roli w ekosystemie.

4.3.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Polityka przestrzenna powinna zagwarantować zachowanie i eksponowanie bogatego dziedzictwa przemysłowego Ozorkowa. Miasto, podobnie jak inne ośrodki regionu łódzkiego, posiada cenne pozostałości zabudowy włókienniczej z XIX wieku, które stanowią jego tożsamość.

Należy kontynuować i rozszerzać działania rewaloryzacyjne na zabytkowych obiektach poprzemysłowych – tak jak to miało miejsce w przypadku kompleksu parkowo-pałacowego Schlösserów, który odnowiono i przekształcono w atrakcyjną przestrzeń kulturalno-rekreacyjną. Takie projekty podnoszą walory estetyczne miasta, tworzą nowe funkcje (np. muzea, centra kultury, galerie) oraz przyciągają turystów zainteresowanych szlakiem architektury włókienniczej. Polityka przestrzenna powinna wspierać adaptację zabytków do nowych funkcji – tzw. rewitalizację przez nowe użytkowanie. Wiele dawnych zakładów włókienniczych w Ozorkowie znajduje się obecnie w procesie adaptacji, co stwarza możliwości wykorzystania ich jako obiektów usługowych, kulturalnych czy turystycznych. Gmina może stworzyć dogodne warunki planistyczne i inwestycyjne dla takich projektów (np. ulgi podatkowe, partnerstwa publiczno-prywatne). Dzięki temu dziedzictwo kulturowe zostanie ożywione i włączone w rozwój miasta.

Ustalenia

1. obowiązek zachowania i rewaloryzacji zabytkowych obiektów poprzemysłowych, w szczególności XIX-wiecznych budynków włókienniczych oraz kompleksów fabrycznych,
2. konieczność ochrony historycznego układu urbanistycznego centrum Ozorkowa, w tym pierwotnych osi komunikacyjnych oraz placów miejskich,
3. wyznaczenie w planach miejscowych stref ochrony konserwatorskiej dla najcenniejszych zespołów historycznych, w tym zespołu parkowo-pałacowego Schlösserów oraz dawnych osiedli robotniczych,
4. wymóg uzgadniania inwestycji na terenach objętych ochroną konserwatorską oraz prowadzenie prac remontowych i modernizacyjnych przy obiektach zabytkowych zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
5. adaptacja obiektów zabytkowych do nowych funkcji (z priorytetem dla funkcji kulturalnych, usługowych, turystycznych) z zachowaniem ich historycznych walorów,
6. obowiązek zachowania detalu architektonicznego oraz charakterystycznych elementów budynków podlegających renowacji,

Rekomendacje

1. zachowanie historycznych elementów przestrzeni publicznych, w tym oryginalnych nawierzchni, oświetlenia i małej architektury,
2. wdrażanie programów edukacyjnych i promocyjnych związanych z historią miasta, w tym organizację szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych,
3. wdrażanie projektów renowacyjnych w partnerstwie publiczno-prywatnym, umożliwiających efektywne wykorzystanie zabytkowych obiektów,

4. stworzenie gminnego programu rewitalizacji, i uwzględnieniu w nim obiektów poprzemysłowych, które mogą zostać zaadaptowane na funkcje społeczne i kulturalne,
5. wprowadzenie ograniczeń dotyczących reklam wielkoformatowych oraz elementów mogących zakłócać odbiór przestrzeni historycznej,
6. zachowanie i odtwarzanie historycznych elementów urbanistycznych, takich jak brukowane ulice, detale fasad oraz zabytkowa zieleń miejska,
7. zachowanie i promowanie unikalnych rozwiązań architektonicznych jako elementów budujących tożsamość Ozorkowa.

4.3.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Polityka przestrzenna odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu zrównoważonego rozwoju miasta oraz jakości życia mieszkańców. Planowanie zabudowy powinno opierać się na zasadach ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju, z poszanowaniem istniejących walorów przyrodniczych i kulturowych. Oznacza to, że rozwój Ozorkowa musi zaspokajać bieżące potrzeby mieszkaniowe i gospodarcze, nie ograniczając jednak możliwości rozwoju przyszłych pokoleń oraz chroniąc krajobraz i środowisko przyrodnicze. Ważne jest również uwzględnienie walorów krajobrazowych i architektonicznych otoczenia – nowa zabudowa powinna harmonijnie wpisywać się w przestrzeń miasta, nie degradując jego historycznego i naturalnego charakteru.

Niezbędna jest koordynacja rozwoju zabudowy z infrastrukturą techniczną i społeczną miasta. Odpowiednio wczesne planowanie pozwala zapewnić nowym osiedlom dostęp do dróg, transportu publicznego, sieci wod-kan, energii oraz usług takich jak edukacja, zdrowie czy rekreacja. Brak takiej koordynacji skutkuje chaosem przestrzennym i obniżeniem jakości życia. Nieplanowane rozlewanie się miasta generuje wysokie koszty (doprowadzanie mediów, nowych dróg) i usuwa tereny zielone, pogarszając warunki środowiskowe.

Planowanie przestrzenne Ozorkowa musi łączyć rozwój zabudowy mieszkaniowej z ochroną przyrody i racjonalnym wykorzystaniem istniejącej infrastruktury. Poniżej przedstawiono ustalenia i rekomendacje, które pomogą osiągnąć te cele w skali Ozorkowa, z uwzględnieniem dotychczasowych dokumentów planistycznych miasta oraz dobrych praktyk urbanistycznych z podobnych ośrodków miejskich.

Pomimo utrzymujących się od lat niekorzystnych trendów demograficznych, Ozorków posiada realny potencjał do rozwoju funkcji mieszkaniowej. Wynika to przede wszystkim z jego atrakcyjnego położenia w obrębie aglomeracji łódzkiej, w niedalekiej odległości od Łodzi – głównego ośrodka metropolitalnego regionu, dysponującego szeroką ofertą zatrudnienia, edukacji i usług wyższego rzędu. Dzięki temu Ozorków może pełnić rolę suburbium Łodzi, czyli miejscowości, w której mieszkańcy korzystają z dogodnych warunków do życia, a jednocześnie zachowują codzienną dostępność do funkcji metropolitalnych.

Miasto posiada korzystne powiązania transportowe z otoczeniem – szczególnie z Łodzią i Zgierzem. Przez Ozorków przebiega zelektryfikowana linia kolejowa nr 16 (Kutno – Łódź), na której funkcjonują regularne połączenia Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej. Przejazd do centrum Łodzi zajmuje ok. 30–40 minut, co sprawia, że Ozorków staje się realną alternatywą mieszkaniową dla osób pracujących lub uczących się w stolicy województwa. W sąsiedztwie miasta znajdują się także droga krajowa nr 91, droga

ekspresowa S14 oraz autostrada A2, które zwiększają dostępność drogową w skali regionu i kraju. Dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna stanowi jeden z kluczowych czynników przemawiających za lokalizowaniem nowej zabudowy mieszkaniowej właśnie w Ozorkowie.

Miasto posiada też specyficzne potrzeby wewnętrzne, które uzasadniają konieczność wyznaczania nowych terenów mieszkaniowych. Istniejące zasoby zabudowy – w dużej części przestarzałe technicznie i funkcjonalnie – nie zawsze odpowiadają współczesnym oczekiwaniom mieszkańców. Brakuje nowoczesnych, energooszczędnych budynków oraz dobrze zorganizowanych osiedli mieszkaniowych z dostępem do terenów rekreacyjnych i infrastruktury społecznej. Zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności, w tym młodych rodzin oraz osób powracających do miasta po okresie migracji, wymaga stworzenia atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty mieszkaniowej.

Dodatkowo, rozwój zabudowy mieszkaniowej może pełnić funkcję stymulującą – ożywiając lokalny rynek pracy, zwiększając popyt na usługi oraz poprawiając kondycję finansową miasta poprzez wyższe wpływy z podatków lokalnych. W kontekście demograficznego i ekonomicznego wzmocnienia Ozorkowa, wyznaczanie nowych terenów mieszkaniowych jest nie tylko uzasadnione, ale wręcz konieczne.

Podsumowując, rozwój nowej zabudowy mieszkaniowej w Ozorkowie powinien być traktowany jako jeden z kluczowych kierunków strategicznych. Konieczne jest sukcesywne planowanie i przygotowywanie terenów inwestycyjnych, które pozwolą na rozwój nowoczesnej, dobrze skomunikowanej i atrakcyjnej przestrzeni do życia – zarówno dla obecnych, jak i potencjalnych przyszłych mieszkańców miasta.

Ustalenia

1. intensyfikacja zabudowy w centrum i obszarach zurbanizowanych, dogęszczanie i uzupełnianie istniejącej zabudowy,
2. ograniczenie ekspansji zabudowy na tereny zielone i rolnicze, w tym poprzez wyznaczanie stref wolnych od zabudowy, które oddzielą miasto od terenów rolnych,
3. priorytet dla lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej w rejonach dobrze skomunikowanych,
4. zapewnienie ciągłości ścieżek rowerowych łączących osiedle z resztą miasta,
5. powiązanie układu drogowego osiedla z istniejącą siecią ulic w sposób usprawniający ruch,
6. zapewnienie w pobliżu obszarów mieszkaniowych terenów zielonych,
7. zapewnienie funkcjonalnego zróżnicowania układu przestrzennego, np. dopuszczanie nieuciążliwych usług w dzielnicach mieszkaniowych,
8. wzmocnienie przestrzeni publicznych w centrum poprzez poprawę jakości placów miejskich, strefy pieszej i infrastruktury rekreacyjnej,
9. zwiększanie obszarów miejskich skwerów i parków,
10. lokalizacja terenów przemysłowych i logistycznych przy głównych szlakach komunikacyjnych,

Rekomendacje

1. wprowadzenie podziału miasta na funkcjonalne jednostki osadnicze, które ułatwią planowanie przestrzenne,
2. sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów rozwoju mieszkaniowego oraz dla obszarów wolnych od zabudowy,

3. rekomendacja do POG: wyznaczanie obszarów uzupełnienia zabudowy na terenach przygotowanych pod względem wyposażenia w infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
4. rozważenie zasadności wskazania planie ogólnym miasta standardów dostępności do usług publicznych,
5. współpraca z deweloperami przy rozbudowie infrastruktury osiedlowej,
6. wymóg partycypacji deweloperów lub inwestorów w tworzeniu lub rozbudowie infrastruktury społecznej,
7. określenie minimalnych standardów zaopatrzenia w media i układu drogowego dla terenów przeznaczanych pod budownictwo mieszkaniowe,
8. tworzenie parków osiedlowych,
9. stosowanie koncepcji tzw. „miasta 15-minutowego”

4.3.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Handel wielkopowierzchniowy (hipermarkety, galerie handlowe) odgrywa istotną rolę w rozwoju miast, wpływając na układ przestrzenny, mobilność mieszkańców i lokalną gospodarkę. W Ozorkowie konieczne jest strategiczne podejście do jego lokalizacji, uwzględniające aspekty komunikacyjne, wpływ na lokalny handel oraz zgodność z wymogami prawnymi. Kluczowe znaczenie ma także zapewnienie spójności polityki przestrzennej z dokumentami planistycznymi miasta oraz ochrona wartościowych przestrzeni miejskich.

Ustalenia

1. konieczność respektowania regulacji prawnych w zakresie lokalizowania handlu wielkopowierzchniowego – lokalizowanie wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
2. konieczność wyznaczenia terenów pod ewentualny handel wielkopowierzchniowy w planie ogólnym gminy,
3. konieczność dokonania analizy urbanistycznej przed realizacją inwestycji, celem określenia wpływu na układ komunikacyjny i na obszary sąsiadujące z inwestycją,
4. lokalizacja przy głównych arteriach komunikacyjnych,
5. sytuowanie handlu wielkopowierzchniowego w rejonach już pełniących funkcje handlowe, aby uniknąć destabilizacji lokalnego handlu i tworzenia nowych osi komercyjnych w nieprzygotowanych miejscach,
6. obowiązek uwzględniania w planach nowych inwestycji dostosowania układu komunikacyjnego dla płynności transportu,
7. wymóg harmonijnego wkomponowania dużych obiektów handlowych w otoczenie (estetyka elewacji, tereny zielone),
8. obowiązek uwzględnienia elementów zieleni izolacyjnej wokół inwestycji.

Rekomendacje

1. potencjalne lokalizacje ewentualnych usług handlu wielkopowierzchniowego: rejon przemysłowo-usługowy przy DK91, obszary przy głównych trasach wylotowych

2. promowanie zintegrowanych centrów handlowych (parków handlowych), zamiast pojedynczych dużych marketów czy galerii handlowych.

4.3.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Planowanie przestrzenne Ozorkowa powinno uwzględniać lokalizację kluczowych inwestycji celu publicznego, które mają strategiczne znaczenie dla rozwoju miasta oraz poprawy jakości życia mieszkańców. Obejmuje to zarówno infrastrukturę transportową, społeczną, jak i środowiskową. Realizacja tych inwestycji wymaga odpowiednich rezerw terenowych oraz koordynacji planistycznej, tak aby w dokumentach planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego) zapewnić dla nich odpowiednie lokalizacje i uwarunkowania przestrzenne.

W szczególności Ozorków stoi przed wyzwaniami związanymi z poprawą dostępności komunikacyjnej, rozbudową infrastruktury społecznej oraz zagospodarowaniem terenów rekreacyjnych i środowiskowych. Do ważniejszych wyzwań zalicza się rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowej oraz inwestycje w ochronę środowiska i bezpieczeństwo wodne.

Poniżej przedstawiono konkretne ustalenia i rekomendacje dotyczące lokalizacji inwestycji celu publicznego w Ozorkowie.

Ustalenia

1. Unikanie lokalizacji inwestycji w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo, jak dolina Bzury czy parki,
2. konieczność zabezpieczenia rezerwy terenowej dawnego torowiska tramwajowego w granicach miasta celem rewitalizacji oraz terenów pod infrastrukturę towarzyszącą (np. Park&Ride),
3. zabezpieczenie w MPZP korytarzy pod poszerzenie głównych arterii oraz planowane ronda i skrzyżowania,
4. rezerwacja terenów pod obiekty infrastruktury społecznej, zwłaszcza w przypadku nowych planowanych osiedli mieszkaniowych,
5. zapewnienie lokalizacji nowoczesnego centrum kultury obejmującego bibliotekę, dom kultury oraz salę widowiskową w centralnej części miasta,
6. rezerwacja terenu pod rozbudowę kompleksu sportowego (stadionu, hali sportowej) oraz utworzenie terenów rekreacyjnych,
7. konieczność stworzenia „Zielonych Bulwarów Bzury” – pasa terenu rekreacyjnego z deptakami, ścieżkami rowerowymi i małą architekturą wzdłuż rzeki.

Rekomendacje

1. przebudowa głównych ciągów komunikacyjnych, w tym ul. Zgierskiej, Wyszyńskiego i Starzyńskiego, w celu poprawy płynności ruchu,
2. rezerwa terenu pod budowę zbiornika retencyjnego w celu poprawy retencji wód i ochrony przeciwpowodziowej miasta,
3. w planowaniu nowych osiedli uwzględnianie przestrzeni publicznych z funkcjami rekreacyjnymi (place zabaw, parki, skwery),
4. promowanie ekologicznych rozwiązań dla obiektów infrastruktury społecznej, np. zielone dachy, panele słoneczne czy systemy zbierania wody deszczowej.

4.3.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Efektywne planowanie systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej ma kluczowe znaczenie dla harmonijnego rozwoju Ozorkowa. Miasto musi dostosować się do nowych wyzwań związanych z rozwojem przestrzennym, wzrostem liczby mieszkańców na obrzeżach oraz rosnącymi oczekiwaniami mieszkańców w zakresie dostępności i jakości usług publicznych.

System komunikacji wymaga poprawy zarówno pod względem transportu indywidualnego, jak i zbiorowego. Należy skupić się na eliminacji „wąskich gardeł" w układzie drogowym, poprawie bezpieczeństwa oraz usprawnieniu połączeń Ozorkowa z Łodzią. Istotnym kierunkiem rozwoju jest także rozwój transportu publicznego, w tym wdrożenie alternatywnych rozwiązań dla dawnej linii tramwajowej nr 46. Istotnym kierunkiem rozwoju jest także rozwój transportu publicznego, w tym dogodne połączenia do Łodzi.

W zakresie infrastruktury technicznej priorytetem jest modernizacja i rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej oraz energetycznej, a także wdrażanie nowoczesnych i ekologicznych technologii (np. fotowoltaiki, inteligentnych sieci energetycznych).

Infrastruktura społeczna powinna odpowiadać na potrzeby mieszkańców, zapewniając równomierny dostęp do placówek edukacyjnych, zdrowotnych i kulturalnych, zwłaszcza na rozwijających się osiedlach peryferyjnych. Konieczna jest decentralizacja usług publicznych oraz integracja różnych funkcji w ramach jednego obiektu (np. szkoła łącząca funkcję biblioteki czy centrum kultury).

Poniżej przedstawiono kluczowe ustalenia i rekomendacje dla prowadzenia polityki przestrzennej w zakresie rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej w Ozorkowie.

Ustalenia

1. konieczność modernizacji i poprawy przepustowości układu drogowego, w tym budowy nowych rond i przebudowy kluczowych skrzyżowań,
2. konieczność stworzenia nowego węzła przesiadkowego w okolicach stacji kolejowej, integrującego transport autobusowy, kolejowy i system „Park&Ride",
3. w dokumentach planistycznych należy przewidzieć rozwój infrastruktury rowerowej, w tym budowę spójnych tras łączących osiedla mieszkaniowe z centrum i obszarami rekreacyjnymi,
4. konieczność rewitalizacji przestrzeni publicznych w centrum miasta poprzez poprawę jakości chodników, stworzenie deptaków i ograniczenie ruchu samochodowego w wybranych obszarach,
5. konieczność modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem podłączania nowych osiedli do sieci sanitarnej,
6. konieczność rozwoju systemów retencji wody, w tym budowy zbiorników retencyjnych w celu ochrony przed podtopieniami oraz poprawy bilansu wodnego,
7. uwzględnienie rozwoju infrastruktury gazowej, szczególnie na obszarach dotychczas nieuzbrojonych,
8. konieczność wdrażania inteligentnych systemów energetycznych, w tym montażu oświetlenia LED na ulicach oraz promowania energii odnawialnej w budynkach publicznych,
9. konieczność zapewnienia pełnego pokrycia miasta szybkim internetem światłowodowym i rozwijania sieci 5G w celu wsparcia nowoczesnych usług cyfrowych,

10. konieczność rozbudowy placówek edukacyjnych,
11. w dokumentach planistycznych należy uwzględnić możliwość budowy nowoczesnego centrum kultury integrującego funkcje biblioteki, domu kultury i sali widowiskowej,
12. konieczność rezerwacji terenów pod przyszłe placówki opieki senioralnej w związku ze starzejącą się populacją miasta.

Rekomendacje

1. optymalizacja tras autobusowych, zwłaszcza dla osiedli peryferyjnych,
2. kontynuowanie modernizacji systemów wodno-kanalizacyjnych i wdrażanie inteligentnych sieci wodociągowych,
3. rozwój zielonej infrastruktury miejskiej, w tym budowę zielonych dachów i ogrodów deszczowych w nowych inwestycjach,
4. wprowadzenie lokalnych programów wsparcia dla mieszkańców w zakresie wymiany źródeł ciepła na bardziej ekologiczne,
5. wprowadzenie modelu szkół wielofunkcyjnych, które poza edukacją mogłyby pełnić funkcje centrów społecznych i kulturalnych,
6. budowę nowych placówek opieki długoterminowej dla osób starszych w odpowiedzi na procesy demograficzne,
7. poprawa dostępności architektonicznej obiektów publicznych dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów.

4.3.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE) jest istotnym kierunkiem transformacji energetycznej, jednak ich lokalizacja wymaga świadomego planowania. W Ozorkowie, ze względu na specyfikę przestrzenną miasta i jego otoczenie, duże instalacje OZE (np. farmy fotowoltaiczne) powinny być sytuowane w sposób minimalizujący wpływ na mieszkańców, krajobraz i środowisko.

Ustalenia

1. zakaz lokalizacji farm wiatrowych,
2. lokalizowanie OZE na terenach przemysłowych i zdegradowanych, na obrzeżach miasta,
3. sytuowanie OZE w oddaleniu od zwartej zabudowy osiedlowej, szczególnie od terenów śródmiejskich i jednorodzinnych osiedli peryferyjnych,
4. zakaz lokalizacji dużych instalacji energetycznych w sąsiedztwie rzeki Bzury, terenów cennych przyrodniczo oraz obszarów zabytkowych, aby uniknąć negatywnego wpływu na panoramę miasta,
5. konieczność określenia w planach miejscowych maksymalnych parametrów zabudowy (wysokość urządzeń, wymagane pasy zieleni izolacyjnej, odległości od zabudowy mieszkaniowej).

Rekomendacje

1. uwzględnienie terenów o dobrym nasłonecznieniu i korzystnych warunkach wiatrowych, szczególnie na niezagospodarowanych terenach przy północnych i południowych granicach miasta,

2. lokalizacja urządzeń w pobliżu istniejących linii energetycznych, aby ułatwić podłączenie do sieci i uniknąć kosztownych inwestycji w infrastrukturę przesyłową,
3. promowanie agrofotowoltaiki jako formy zagospodarowania terenów rolniczych, umożliwiającej jednoczesne użytkowanie gruntów dla produkcji rolnej i energii,
4. monitorowanie wpływu funkcjonujących instalacji na otoczenie i dostosowywanie polityki przestrzennej w oparciu o doświadczenia z wdrażania OZE.

4.3.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Ozorków, jako miasto o przemysłowej przeszłości, stoi przed wyzwaniem harmonijnego łączenia rozwoju gospodarczego z ochroną środowiska i jakością życia mieszkańców. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko (np. zakłady przemysłowe o dużej emisji, składowiska odpadów, instalacje chemiczne) powinny być lokalizowane w sposób ograniczający ich negatywne skutki i wpisujący się w długofalową strategię zrównoważonego rozwoju miasta.

Ustalenia

1. lokalizowanie inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko w obrębie istniejących i planowanych terenów przemysłowych, z dala od osiedli mieszkaniowych,
2. konieczność tworzenia buforów ochronnych, np. pasów zieleni izolacyjnej lub stref usług nieuciążliwych między obszarami przemysłowymi a mieszkalnymi,
3. zakaz lokalizacji w pobliżu cennych przyrodniczo obszarów,
4. ochrona rzeki Bzury i jej doliny, terenów rekreacyjnych oraz korytarzy ekologicznych przed negatywnym wpływem inwestycji przemysłowych,
5. uwzględnienie kierunku dominujących wiatrów i lokalizowanie zakładów o wysokiej emisji w sposób niepowodujący przenoszenia zanieczyszczeń na centrum miasta i obszary mieszkaniowe,
6. lokalizowanie nowych przedsięwzięć w miejscach z istniejącą infrastrukturą przemysłową, obejmującą m.in. sieć dróg przystosowanych do transportu towarowego czy kanalizację przemysłową,
7. konieczność ochrony zasobów wodnych, w tym wód podziemnych poprzez lokalizowanie inwestycji mogących generować ścieki przemysłowe wyłącznie w miejscach, gdzie istnieje możliwość ich skutecznego oczyszczenia, np. poprzez dostęp do kanalizacji przemysłowej lub budowę pre-oczyszczalni,
8. konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami odrębnymi.

Rekomendacje

1. rozwój i modernizacja terenów przemysłowych na północno-wschodnich obrzeżach miasta, np. w pobliżu linii kolejowej i drogi krajowej nr 91, jako głównych lokalizacji dla nowych inwestycji przemysłowych,
2. utworzenie zorganizowanego parku przemysłowego/parków przemysłowych z pełną infrastrukturą, jak np. oczyszczalnia ścieków, system monitoringu środowiska, własne drogi dla ciężkiego transportu,
3. ograniczenie rozbudowy przemysłu w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów mieszkaniowych, np. poprzez wyznaczenie stref buforowych i określenie maksymalnych poziomów hałasu i emisji,

4. wdrażanie programów zachęcających do stosowania ekologicznych rozwiązań w przemyśle, np. systemów redukcji emisji czy odnawialnych źródeł energii.

4.3.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Chociaż Ozorków jest miastem, jego obrzeża obejmują użytki rolne i fragmenty lasów, które pełnią istotne funkcje gospodarcze, ekologiczne i krajobrazowe. Polityka przestrzenna powinna dążyć do ochrony najlepszych gleb przed niekontrolowaną urbanizacją oraz utrzymania istniejących lasów jako elementu systemu przyrodniczego i rekreacyjnego miasta.

Ustalenia

1. zachowanie wysokiej jakości gruntów rolnych i ograniczenie ich przekształcania na cele budowlane, szczególnie w rejonach, gdzie gleby charakteryzują się wysoką wartością produkcyjną,
2. urbanizacja terenów rolnych w sposób uporządkowany, przy kompensacji utraty funkcji ekologicznych poprzez wprowadzanie pasów zieleni, parków czy ogrodów społecznych,
3. ochrona krajobrazu rolniczego poprzez utrzymanie przydrożnych alei drzew, miedz, oczek wodnych i innych elementów charakterystycznych dla regionalnego krajobrazu,
4. bezwzględne zachowanie lasów w granicach miasta, zwłaszcza komunalnego kompleksu leśnego,
5. zwiększanie lesistości poprzez prowadzenie nasadzeń na terenach marginalnych i nieużytkach, szczególnie w rejonach peryferyjnych, aby wzmocnić zielony pierścień wokół miasta,
6. rozwój funkcji rekreacyjnej lasów poprzez wprowadzanie elementów małej infrastruktury (ścieżki edukacyjne, miejsca wypoczynku) w sposób nieingerujący w ekosystem.

Rekomendacje

1. koordynacja działań z gminą wiejską Ozorków – współpraca w zakresie ochrony terenów rolnych i rozwoju funkcji agroturystycznych na obszarach podmiejskich,
2. współpraca z Nadleśnictwem Grotniki, m.in. wdrażanie wspólnych programów zalesień i ochrony zasobów leśnych, w tym na terenach zrekultywowanych po działalności przemysłowej,
3. monitorowanie stanu środowiska na terenach rolnych i leśnych oraz bieżąca kontrola planowanych zmian w użytkowaniu gruntów.

4.3.10 Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Ozorków boryka się z problemem obszarów zdegradowanych – zarówno poprzemysłowych, jak i miejskich terenów wymagających odnowy. Rewitalizacja tych przestrzeni jest kluczowa dla poprawy jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej miasta. Strategia zagospodarowania powinna obejmować zarówno tereny wymagające renowacji architektonicznej i przestrzennej, jak i obszary poprzemysłowe, które mogą zostać przekształcone na nowe funkcje.

Ustalenia

1. wskazanie formalnych obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji – objęcie terenów zdegradowanych zapisami Gminnego Programu Rewitalizacji oraz za pomocą Specjalnej Strefy Rewitalizacji,
2. poprawa estetyki, funkcjonalności i atrakcyjności centrum miasta poprzez remonty elewacji, modernizację przestrzeni publicznych i dostosowanie do nowych funkcji,
3. przywrócenie nadbrzeży rzeki Bzury poprzez wprowadzenie funkcji rekreacyjnych i kulturalnych na terenach nadrzecznych, które obecnie są zaniedbane lub zdegradowane,
4. ochrona i adaptacja zabytków poprzemysłowych poprzez rozwijanie istniejących dobrych praktyk, takich jak kompleks Schlösserów, poprzez identyfikację kolejnych obiektów z potencjałem adaptacyjnym,
5. zagospodarowanie terenów poprzemysłowych, przekształcanie dawnych zakładów w tereny usługowe, mieszkaniowe lub innowacyjne parki biznesowe,
6. tworzenie nowych terenów zieleni na gruntach zdegradowanych, wykorzystanie części obszarów wymagających rekultywacji na parki, skwery i lasy miejskie.

Rekomendacje

1. opracowanie kompleksowego Gminnego Programu Rewitalizacji, który pozwoli na systemowe podejście do odnowy obszarów zdegradowanych,
2. działania informacyjne, doradcze i promujące dobre praktyki, celem zachęcenia właścicieli do podejmowania inicjatyw rewitalizacyjnych,
3. ochrona i rozwijanie wartości dziedzictwa architektonicznego, w tym wykorzystanie industrialnego charakteru Ozorkowa jako elementu tożsamości miejskiej.

4.3.11. Podsumowanie

Realizacja kompleksowej polityki przestrzennej Ozorkowa pozwoli na zrównoważony rozwój miasta, który harmonijnie połączy potrzeby gospodarcze, społeczne i środowiskowe. Wdrożenie przemyślanych działań w zakresie lokalizacji inwestycji handlowych, przemysłowych i energetycznych zapewni lepsze wykorzystanie potencjału terenów miejskich, jednocześnie minimalizując negatywny wpływ na mieszkańców i krajobraz. Odpowiednie planowanie przestrzenne przyczyni się do poprawy funkcjonalności miasta, ograniczając chaos urbanistyczny i konflikty między różnymi funkcjami terenów. Dzięki rewitalizacji zdegradowanych obszarów Ozorków zyska nową jakość przestrzeni publicznych, co nie tylko poprawi estetykę i komfort życia, ale także przyciągnie inwestorów i turystów, tworząc warunki dla dalszego rozwoju gospodarczego.

Skierowanie działań na ochronę terenów rolnych i leśnych pozwoli zachować cenne zasoby naturalne, które pełnią istotne funkcje ekologiczne, wspierają bioróżnorodność i przyczyniają się do poprawy jakości powietrza. Odpowiedzialna urbanizacja i stopniowe, kontrolowane przekształcanie wybranych terenów rolnych w obszary zabudowy zapewni zrównoważony rozwój miasta, bez niepotrzebnej degradacji gruntów o wysokiej wartości produkcyjnej. Jednocześnie konsekwentna polityka w zakresie kształtowania zieleni miejskiej, w tym rewitalizacja brzegów Bzury i tworzenie nowych terenów rekreacyjnych, poprawi komfort życia mieszkańców i wzmocni atrakcyjność Ozorkowa jako miasta przyjaznego do życia.

Dzięki świadomej lokalizacji odnawialnych źródeł energii oraz przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, miasto będzie mogło rozwijać się w sposób zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju. Wprowadzenie mechanizmów kontrolnych, takich jak pasy zieleni izolacyjnej i rygorystyczne normy środowiskowe, pozwoli ograniczyć uciążliwości związane z działalnością przemysłową i energetyczną. Inwestycje w nowoczesne rozwiązania, takie jak farmy fotowoltaiczne czy innowacyjne zagospodarowanie terenów poprzemysłowych, zwiększą efektywność gospodarczą miasta i przyczynią się do jego transformacji w nowoczesny ośrodek o wysokiej jakości przestrzeni i życia.

Realizacja tych działań sprawi, że Ozorków stanie się miastem bardziej funkcjonalnym, uporządkowanym i atrakcyjnym dla mieszkańców, przedsiębiorców i inwestorów. Poprawa jakości przestrzeni miejskiej, rozwój terenów zielonych, dbałość o krajobraz oraz świadoma polityka inwestycyjna pozwolą na podniesienie standardu życia oraz zapewnią trwały rozwój, który będzie uwzględniał zarówno potrzeby ekonomiczne, jak i ochronę dziedzictwa przyrodniczego oraz kulturowego. W dłuższej perspektywie wdrożenie zaplanowanych działań umocni pozycję Ozorkowa jako nowoczesnego, dobrze zaplanowanego i przyjaznego miasta, w którym równowaga między urbanizacją a ochroną środowiska stanie się fundamentem jego przyszłości.

4.4. Obszary strategicznej interwencji

4.4.1. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa

Miasto Ozorków zostało objęte terytorialnie zdefiniowanymi Obszarami Strategicznej Interwencji (OSI) w dokumentach strategicznych szczebla regionalnego i metropolitalnego. Włączenie Ozorkowa do poszczególnych OSI wynika z diagnozy jego sytuacji społeczno-gospodarczej, problemów rozwojowych oraz powiązań funkcjonalnych z Łodzią i otaczającym regionem. Poniżej omówiono poszczególne OSI dotyczące Ozorkowa – Miasto odzyskanych szans oraz Miejski Obszar Funkcjonalny Łodzi – wraz z uzasadnieniem ich delimitacji oraz planowanymi dla miasta przykładowymi kierunkami działań.

4.4.1.1. Miasto odzyskanych szans

Ozorków zalicza się do kategorii średnich miast tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze. Zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, na terenie województwa łódzkiego wyznaczono 9 takich miast, wśród których wymieniony jest Ozorków. Oznacza to, że na poziomie kraju dostrzeżono poważne zagrożenia dla dalszego rozwoju Ozorkowa – utratę części jego funkcji ekonomicznych, odpływ kapitału i ludzi oraz pogorszenie się szeregu wskaźników rozwoju. Włączenie Ozorkowa do OSI rozwoju miast tracących funkcje opiera się na wieloczynnikowych analizach, które wykazały m.in. osłabienie lokalnego rynku usług oraz zmniejszenie się roli miasta jako lokalnego centrum administracyjno-gospodarczego.

Status ten implikuje skierowanie do Ozorkowa dedykowanych działań naprawczych, aby zahamować negatywne trendy i stworzyć warunki do „odzyskania szans” rozwojowych. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 przewiduje, że interwencje w takich miastach jak Ozorków powinny koncentrować się na odbudowie ich bazy gospodarczej oraz wzmocnieniu roli miasta jako lokalnego ośrodka aktywności społecznej i gospodarczej, dlatego stworzono dla nich kategorię obszaru strategicznej interwencji „Miasta odzyskanych szans”. Oznacza to wspieranie nowych inwestycji i przedsiębiorczości (np. tworzenie stref aktywności gospodarczej, inkubatorów biznesu), likwidowanie barier

infrastrukturalnych ograniczających inwestycje, podnoszenie kwalifikacji mieszkańców pod kątem potrzeb rynku pracy oraz poprawę dostępu do wysokiej jakości usług publicznych. W przyjętych dokumentach założono, że wsparcie dla Ozorkowa będzie realizowane kompleksowo i komplementarnie względem działań podejmowanych na szczeblu krajowym. Obejmuje to projekty we wszystkich wymiarach rozwoju – gospodarczym, społecznym i przestrzennym – tak aby różnorodne interwencje wzajemnie się uzupełniały. Dla Ozorkowa może to oznaczać równoległą realizację inwestycji infrastrukturalnych (np. modernizacja dróg lokalnych, poprawa infrastruktury komunalnej), programów społecznych (np. zachęty dla młodych rodzin, oferta kulturalna dla mieszkańców) oraz inicjatyw proinwestycyjnych (promocja terenów inwestycyjnych, doradztwo dla MŚP). W rezultacie, dzięki skoordynowanej pomocy, Ozorków ma szansę stopniowo przywrócić utracone funkcje społeczno-gospodarcze i wzmocnić swoją pozycję w sieci osadniczej regionu.

4.4.1.2. Miejski Obszar Funkcjonalny Łodzi (Łódzki Obszar Metropolitalny)

Ozorków jest częścią Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi, czyli Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego (ŁOM), obejmującego łącznie 28 gmin z centrum w Łodzi. Miasto Ozorków zostało włączone do tego obszaru ze względu na bliskie położenie względem Łodzi i silne powiązania funkcjonalne (m.in. codzienne dojazdy mieszkańców do pracy i szkół w Łodzi). Ozorków, liczący około 18,5 tys. mieszkańców, należy do największych ośrodków ŁOM poza samą Łodzią – po Pabianicach (ok. 60 tys.) i Zgierzu ok. 53 tys.) i jest porównywalny wielkością z Aleksandrowem Łódzkim (nieco ponad 20 tys. Mieszkańców).

Jak wskazuje się w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego, dla Miejskich Obszarów Funkcjonalnych szczególnie istotna będzie realizacja zintegrowanych, kompleksowych projektów dotyczących m.in. rozwoju zrównoważonego transportu publicznego, zwiększania efektywności energetycznej, poprawy stanu środowiska przyrodniczego, szczególnie w zakresie jakości powietrza, wzrostu atrakcyjności osadniczej, wsparcia rozwoju kształcenia i szkolenia zawodowego oraz rozwoju kultury, turystyki i rekreacji.

Przynależność do Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego oznacza, że Ozorków uczestniczy we wspólnych inicjatywach tego obszaru i korzysta z instrumentów zintegrowanego rozwoju terytorialnego (ZIT). Celem ukierunkowanej interwencji na poziomie metropolitalnym jest m.in. wzmacnianie powiązań między Łodzią a okolicznymi gminami, aby wspólnie przezwyciężać bariery rozwojowe tych obszarów i zwiększać ich atrakcyjność osadniczą. W przypadku Ozorkowa priorytetem jest poprawa dostępności komunikacyjnej i integracja z systemem transportowym aglomeracji. Wzmacnianie infrastruktury transportowej i powiązań funkcjonalnych w ramach ŁOM ma pomóc Ozorkowowi lepiej wykorzystać potencjał wynikający z bliskości metropolii oraz zwiększyć dostęp mieszkańców do rynku pracy i usług zlokalizowanych w Łodzi.

4.4.2. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy

W trakcie prac nad dokumentem nie zdefiniowano szczególnych obszarów strategicznej interwencji kluczowych dla gminy. Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej Ozorkowa nie wskazała na konieczność wyróżnienia konkretnych obszarów wymagających priorytetowego wsparcia w ramach polityki rozwoju. Kierunki działań określone w strategii uwzględniają zrównoważony rozwój całego miasta, koncentrując się na poprawie jakości życia mieszkańców, wspieraniu przedsiębiorczości oraz modernizacji infrastruktury. W przyszłości, w zależności od zmieniających się uwarunkowań, możliwe

jest wyodrębnienie obszarów strategicznej interwencji w odpowiedzi na nowe wyzwania i potrzeby lokalnej społeczności.

Ryc. 8 Obszary strategicznej interwencji w województwie łódzkim

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

5. System realizacji strategii

Każdy dokument strategiczny, w tym również Strategia Rozwoju Gminy Miasto Ozorków, oprócz określenia obszarów priorytetowych, celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań, wymaga opracowania skutecznego systemu wdrażania i realizacji założeń strategii. Efektywność tego systemu opiera się na kilku kluczowych aspektach:

- Jasno określone podmioty odpowiedzialne za realizację strategii, w tym zarówno instytucje lokalne, jak i podmioty zewnętrzne, które będą zaangażowane w proces wdrażania oraz monitorowania postępów, zgodnie z ich kompetencjami i zakresem działania.

- Przejrzysty podział ról i zadań, obejmujący etapy przygotowania, realizacji oraz oceny postępów, co pozwoli na skuteczne zarządzanie procesem wdrażania strategii.
- Spójne zasady współpracy między podmiotami, które usprawnią koordynację działań i zwiększą efektywność realizacji poszczególnych inicjatyw.
- Wytyczne dotyczące dokumentów wykonawczych, które będą stanowić operacyjne podstawy realizacji strategii na poziomie programów sektorowych i planów działania.
- System monitorowania i ewaluacji, umożliwiający bieżącą ocenę postępów wdrażania strategii oraz jej dostosowanie do zmieniających się uwarunkowań, wraz z mechanizmami aktualizacji założeń w razie konieczności.

Opracowanie takiego systemu pozwoli na efektywne zarządzanie rozwojem Ozorkowa oraz skuteczną realizację wyznaczonych celów, zgodnie z długoterminową wizją miasta.

5.1. Realizacja Strategii Rozwoju

Za realizację Strategii Rozwoju Miasta Ozorkowa odpowiada Gmina Miasto Ozorków wraz z jej jednostkami organizacyjnymi oraz instytucjami i podmiotami zaangażowanymi w wdrażanie i monitorowanie działań. Podział odpowiedzialności opiera się na kompetencjach oraz strukturze organizacyjnej miasta, co umożliwia efektywne zarządzanie procesem realizacji strategii.

Kluczową rolę odgrywa współpraca międzysektorowa – skuteczna realizacja założeń strategii wymaga zaangażowania nie tylko władz lokalnych, ale także przedstawicieli biznesu, organizacji pozarządowych i mieszkańców. Tylko taki model partnerstwa pozwala na pełne wykorzystanie potencjału miasta i zwiększa szanse na osiągnięcie zamierzonych celów.

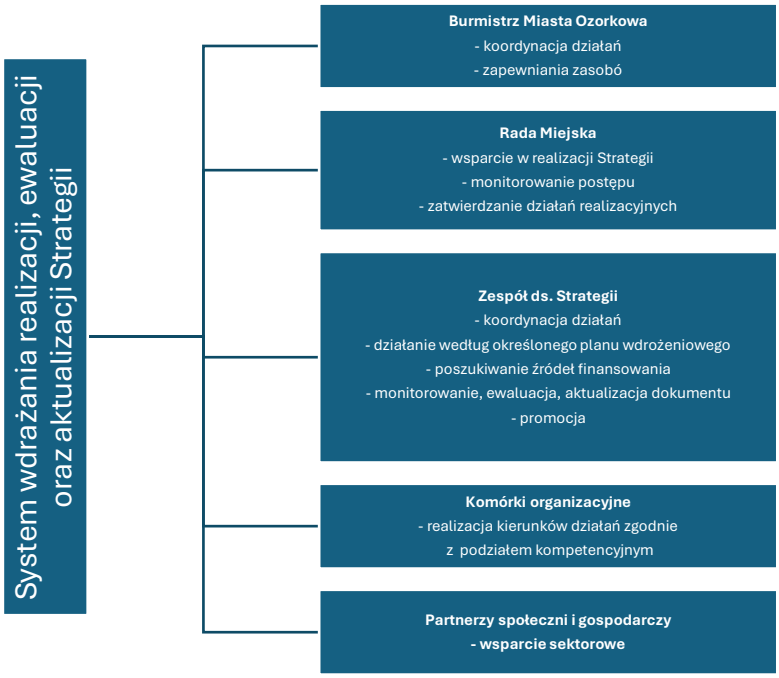
Strategia koncentruje się na rozwoju lokalnym w oparciu o społeczeństwo, gospodarkę, środowisko i zarządzanie, podkreślając znaczenie koordynacji działań i integracji zasobów. Aktywne uczestnictwo społeczności lokalnej oraz współpraca różnych sektorów stanowią fundament skutecznego wdrażania strategii i osiągania długoterminowych efektów.

Instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, realizacji, ewaluacji oraz aktualizacji Strategii tworzą:

- **Burmistrz Miasta Ozorkowa**; pełni funkcję organu wykonawczego, odpowiedzialnego za stymulowanie i koordynację wdrażania Strategii. Zapewnia zasoby finansowe, organizacyjne i administracyjne, które umożliwiają realizację celów i osiąganie założonych wskaźników.
- **Rada Miejska;** odgrywa rolę strategiczną, wspierając podejmowanie decyzji kluczowych dla wdrażania i ewaluacji założeń. Odpowiada za monitorowanie postępów, wprowadzanie niezbędnych korekt oraz zatwierdzanie najważniejszych działań realizacyjnych.
- **Zespół ds. Strategii**; składający się z naczelników wydziałów Urzędu Miasta oraz przedstawicieli instytucji oświatowych, kulturalnych, społecznych i gospodarczych, odpowiada za bieżącą koordynację i integrację działań. Jego zadania obejmują rozwój współpracy międzysektorowej, budowanie partnerstw, poszukiwanie źródeł finansowania oraz monitoring i ewaluację realizacji strategii. Zespół zostanie powołany po przyjęciu dokumentu przez Radę Miejską.
- **Komórki organizacyjne Urzędu Miasta i jednostki organizacyjne;** aktywnie uczestniczą w realizacji poszczególnych działań strategicznych, zapewniając ich spójność i efektywność.

- **Partnerzy społeczni i gospodarczy**, w tym organizacje pozarządowe, lokalne firmy oraz instytucje edukacyjne; odgrywają istotną rolę we współtworzeniu i wdrażaniu rozwiązań odpowiadających na potrzeby mieszkańców i przedsiębiorców.

Ryc. 9 Schemat wdrażania Strategii

Źródło: Opracowanie własne

W ramach przyjętego systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii każdemu z celów strategicznych przypisano trzy kluczowe grupy podmiotów, które gwarantują sprawną i skuteczną realizację założonych celów. Dla każdego celu strategicznego wyznaczono:

- **Głównego realizatora** odpowiedzialnego za bezpośrednie wdrażanie działań,
- **Podmioty wspierające**, które uczestniczą w realizacji działań, zapewniając dodatkowe zasoby i kompetencje,
- **Podmiot monitorujący** postęp realizacji.

Tabela 43 Podmioty realizujące, wspierające i monitorujące

Cel operacyjny	Podmiot realizujący	Podmiot wspierający	Podmiot monitorujący
Cel strategiczny I: Ozorków – miasto wysokiej jakości życia	Urząd Miejski w Ozorkowie	Organizacje pozarządowe Centrum Sportu i Rekreacji ,,Wodnik” Instytucje kultury Organizacje sportowe	Zespół ds. Strategii

		Miejska Przychodnia Zdrowia Dyrektorzy placówek oświatowych z terenu miasta	
Cel strategiczny II: Ozorków – rozwój biznesu i lokalnej przedsiębiorczości	Urząd Miejski w Ozorkowie	Dyrektorzy placówek oświatowych z terenu miasta Instytucje otoczeni biznesu Lokalni przedsiębiorcy Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna	Zespół ds. Strategii
Cel strategiczny III: Ozorków – przyjazna i zielono-niebieska przestrzeń	Urząd Miejski w Ozorkowie	Spółki i jednostki organizacyjne Miasta Organizacje pozarządowe	Zespół ds. Strategii
Cel strategiczny IV: Ozorków – sprawne zarządzanie	Urząd Miejski w Ozorkowie	Placówki oświatowe Instytucje kultury Spółki i jednostki organizacyjne Miasta Organizacje pozarządowe Mieszkańcy	Zespół ds. Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Aby zapewnić skuteczną realizację Strategii Rozwoju Miasta Ozorkowa, określono kluczowe zasady, które będą stanowiły fundament podejmowanych działań:

1. Partycypacja i dialog społeczny

Strategia opiera się na współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i społecznym, wspierając partnerstwa oraz aktywne zaangażowanie interesariuszy. Dążenie do otwartego dialogu gwarantuje możliwość zgłaszania opinii i postulatów przez mieszkańców, organizacje pozarządowe i przedstawicieli biznesu. Proces decyzyjny uwzględnia szerokie konsultacje społeczne, zapewniając równe traktowanie wszystkich uczestników debaty publicznej.

2. Transparentność i otwartość działań

Strategia stanowi dokument otwarty, jasno określający kierunki rozwoju Ozorkowa, wynikające z diagnozy społeczno-gospodarczej miasta. W procesie jej wdrażania kluczową rolę odgrywa przejrzysta komunikacja pomiędzy podmiotami odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych działań. Mieszkańcy i partnerzy społeczni będą na bieżąco informowani o podejmowanych decyzjach i planach, a wdrażane działania będą podlegały regularnym konsultacjom.

3. Zaangażowanie i współodpowiedzialność

Realizacja Strategii wymaga aktywnego udziału instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz mieszkańców. Kluczowe jest poczucie współodpowiedzialności za rozwój miasta i dążenie do osiągnięcia wspólnych celów. Elastyczne podejście, kreatywność i gotowość do współpracy pozwolą na efektywne reagowanie na zmieniające się uwarunkowania oraz skuteczne wdrażanie działań strategicznych.

Instrumenty realizacji Strategii

Strategia rozwoju Ozorkowa nie jest szczegółowym planem działań, lecz wyznacza kierunki rozwoju miasta, dążąc do wzmocnienia jego potencjału i eliminacji kluczowych barier rozwojowych. Jej skuteczna realizacja wymaga zastosowania odpowiednich instrumentów, które umożliwią przełożenie przyjętych intencji na konkretne działania. Narzędzia te powinny uwzględniać zarówno cele strategiczne, jak i strukturę funkcjonalno-przestrzenną miasta, zapewniając elastyczność w dostosowywaniu działań do zmieniających się warunków.

Instrumenty wdrażania strategii mogą mieć różnorodny charakter – mogą być wykorzystywane w ramach instytucji miejskich lub opierać się na szerokim udziale społecznym i współpracy z różnymi partnerami. Wśród kluczowych narzędzi znajdują się m.in. strategie sektorowe, plany rozwoju, programy wdrożeniowe, procedury administracyjne oraz programy inwestycyjne. Ważnym elementem są również regulacje prawne, takie jak uchwały Rady Miejskiej czy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które określają ramy polityki miejskiej.

Realizacja strategii opiera się także na instrumentach finansowych, takich jak budżet miasta, fundusze europejskie, granty dla organizacji pozarządowych czy mechanizmy wsparcia przedsiębiorczości. Nieodzowną rolę odgrywają również inicjatywy społeczne i konsultacje publiczne, umożliwiające mieszkańcom aktywny udział w kształtowaniu kierunków rozwoju Ozorkowa. Współpraca międzysektorowa, partnerstwa lokalne, krajowe i międzynarodowe, a także mechanizmy kontrolne i monitorujące pozwalają na efektywne wdrażanie strategii oraz jej bieżącą ewaluację. W miarę pojawiających się nowych wyzwań i możliwości katalog instrumentów może być aktualizowany i dostosowywany do dynamicznych potrzeb miasta.

5.2. System monitoringu, ewaluacji i aktualizacji Strategii

Efektywne wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy Miasta Ozorków wymaga stałego monitorowania i oceny realizowanych działań, co pozwala na bieżącą weryfikację skuteczności podejmowanych inicjatyw oraz dostosowywanie ich do zmieniających się warunków. System monitoringu ma na celu ocenę postępu w realizacji celów strategicznych i operacyjnych oraz analizę osiąganych rezultatów w kontekście

przyjętych wskaźników. Weryfikacja ta pozwoli na szybkie identyfikowanie wyzwań i podejmowanie działań korygujących.

Za prowadzenie monitoringu realizacji Strategii odpowiedzialny będzie Zespół ds. Strategii, we współpracy z jednostkami organizacyjnymi miasta. Proces ten będzie obejmował gromadzenie danych z różnych źródeł, w tym statystyk gminnych, raportów miejskich jednostek organizacyjnych, spółek komunalnych oraz danych z systemu statystyki publicznej, w szczególności z opracowań Głównego Urzędu Statystycznego. Sprawozdawczość w zakresie monitoringu realizacji strategii będzie opierać się na analizie wskaźnikowej, której wyniki zostaną opracowane w raporcie monitoringowym. Dane te będą dostarczane przez podmioty realizujące poszczególne działania w ramach strategii i stanowić będę uzupełnienie Raportu o stanie Gminy, który sporządzany jest corocznie.

Oprócz monitorowania bieżącej realizacji strategii, kluczowym elementem systemu zarządzania jej wdrażaniem będzie ewaluacja. Proces ten pozwoli na ocenę skuteczności strategii, określenie stopnia realizacji celów oraz sformułowanie rekomendacji dotyczących dalszych działań. Przewidziano trzy etapy ewaluacji:

1. Ewaluacja ex-ante – przeprowadzona na etapie opracowywania strategii, mająca na celu ocenę spójności przyjętych założeń oraz ich zgodności z uwarunkowaniami rozwojowymi miasta.
2. Ewaluacja on-going – realizowana w trakcie wdrażania strategii, służąca bieżącej ocenie skuteczności działań i dostosowaniu ich do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych.
3. Ewaluacja ex-post – przeprowadzona po zakończeniu okresu obowiązywania strategii, mająca na celu podsumowanie osiągniętych rezultatów, ocenę długoterminowego wpływu działań oraz wskazanie obszarów wymagających dalszych interwencji.

5.2.1. Ewaluacja ex-ante

Ewaluacja ex-ante to kluczowy element procesu opracowywania strategii rozwoju, który pozwala na weryfikację zasadności i skuteczności planowanych działań jeszcze przed ich wdrożeniem. Jej głównym celem jest poprawa jakości planowania strategicznego, co bezpośrednio przekłada się na lepsze zarządzanie rozwojem miasta oraz efektywność lokalnej polityki rozwojowej.

Ocena ex-ante Strategii Ozorkowa ma za zadanie sprawdzić, czy proponowane cele, kierunki działań oraz mechanizmy wdrażania są spójne, realistyczne i adekwatne do potrzeb lokalnej społeczności. Ewaluacja ta dostarcza również cennych rekomendacji, które mogą pomóc w udoskonaleniu projektu strategii jeszcze przed jej formalnym przyjęciem.

Można uznać, że ewaluacja ex-ante jest swoistym "testem jakości" strategii, który pozwala na wczesne wykrycie ewentualnych niedociągnięć i ich korektę. Dzięki temu dokument przyjęty przez organy stanowiące gminy jest bardziej dopracowany i lepiej dostosowany do specyficznych uwarunkowań Ozorkowa, co zwiększa szanse na skuteczną realizację przyjętych celów i założeń.

Na potrzeby ewaluacji Strategii Rozwoju Miasta Ozorkowa przyjęto cztery kluczowe kryteria oceny, które pozwolą na rzetelną analizę dokumentu oraz jego potencjalnej skuteczności w realizacji założonych celów:

- Trafność (relevance) – ocenia, na ile planowane cele i metody wdrażania odpowiadają rzeczywistym problemom i wyzwaniom Ozorkowa, które zostały zidentyfikowane w diagnozie.

Trafność pozwala określić, czy strategia rzeczywiście koncentruje się na najistotniejszych aspektach rozwoju miasta oraz czy przewidziane działania są adekwatne do jego specyficznych uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych.

- Przewidywana skuteczność (expected effectiveness) – pozwala określić, czy dobrane działania są odpowiednie do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz zakładanych rezultatów. W ramach tego kryterium ocenie podlega również system wdrażania strategii oraz dostępność zasobów niezbędnych do jej realizacji, takich jak środki finansowe, kadry administracyjne czy instrumenty prawne.
- Przewidywana efektywność (expected efficiency) – analizuje, czy relacja między nakładami (finansowymi, ludzkimi i administracyjnymi) a spodziewanymi efektami jest optymalna. W praktyce oznacza to ocenę, czy zaplanowane działania przyniosą oczekiwane rezultaty przy racjonalnym wykorzystaniu dostępnych zasobów i czy miasto uniknie zbędnych kosztów realizacji.
- Spójność (coherence) – bada, czy strategia jest logicznie uporządkowana i nie zawiera wewnętrznych sprzeczności (spójność wewnętrzna), a także czy pozostaje zgodna z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu – regionalnymi, krajowymi i unijnymi (spójność zewnętrzna). Zapewnienie harmonii między różnymi poziomami planowania rozwoju miasta pozwala na skuteczniejsze wykorzystanie dostępnych programów wsparcia oraz integrację działań podejmowanych w różnych sektorach polityki miejskiej.

5.2.2. Ewaluacja on-going

Ewaluacja on-going, czyli badanie przeprowadzane w trakcie wdrażania Strategii, zostanie zrealizowana w połowie okresu obowiązywania dokumentu strategicznego. Jej głównym celem jest ocena postępów w realizacji przyjętych celów strategicznych i kierunków działań, a także identyfikacja potencjalnych zagrożeń, które mogą wpłynąć na osiągnięcie zakładanych rezultatów.

Głównym źródłem danych dla ewaluacji on-going będą raporty o stanie Gminy, które stanowią kompleksowe podsumowanie działań władz samorządowych na rzecz realizacji polityk, strategii i programów sektorowych. Wykorzystane zostaną także dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego oraz analizy ilościowe i jakościowe, które pozwolą na ocenę stopnia osiągnięcia wyznaczonych wskaźników.

Podsumowaniem ewaluacji on-going będzie Raport, który dostarczy konkretnych rekomendacji dotyczących ewentualnej aktualizacji dokumentu strategicznego. W przypadku wykrycia istotnych rozbieżności między założeniami a rzeczywistą realizacją działań, raport może wskazać konieczność dostosowania strategii do zmieniających się uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych Ozorkowa.

5.2.3. Ewaluacja ex-post

Po zakończeniu okresu obowiązywania Strategii przeprowadzona zostanie ewaluacja ex-post, której wyniki zostaną opracowane w formie raportu końcowego. Dokument ten będzie zawierał analizę zrealizowanych działań, ocenę skuteczności wdrożonych rozwiązań oraz efektywności wydatkowania środków finansowych.

Głównym celem ewaluacji ex-post będzie ocena stopnia realizacji założonych celów i działań strategicznych. Weryfikacja ta zostanie przeprowadzona poprzez analizę osiągniętych wskaźników,

porównanie ich z wartościami docelowymi oraz identyfikację kluczowych czynników sukcesu i potencjalnych barier, które mogły wpłynąć na realizację strategii.

Przeprowadzenie ewaluacji ex-post zaplanowano na I kwartał 2033 roku, co umożliwi kompleksową analizę wyników oraz wyciągnięcie rekomendacji dla przyszłych działań strategicznych Ozorkowa. Wnioski z raportu końcowego będą podstawą do opracowania nowej strategii rozwoju miasta, bazującej na doświadczeniach i efektach dotychczasowej polityki rozwojowej.

5.2.4. Aktualizacja strategii

Strategia Rozwoju jest dokumentem strategicznym przyjmowanym na określony okres, wyznaczającym kierunki rozwoju lokalnego. Jej założenia, oparte na analizie danych historycznych oraz prognozach, mogą wymagać dostosowania w związku ze zmieniającymi się uwarunkowaniami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

W miarę upływu czasu mogą pojawić się nowe wyzwania oraz szanse rozwojowe, które nie były możliwe do przewidzenia na etapie opracowywania dokumentu. Jednocześnie sytuacja gospodarcza, społeczna i przestrzenna miasta może ulegać zmianom, wpływając na realizację przyjętych celów. Kluczowe znaczenie ma także dostępność środków finansowych, zarówno w ramach budżetu miasta, jak i funduszy zewnętrznych, które mogą warunkować zakres i tempo wdrażania działań strategicznych.

Uwzględniając powyższe czynniki, możliwe będzie podjęcie decyzji o aktualizacji Strategii, jeśli monitoring i ewaluacja wskażą na konieczność dostosowania założeń do nowych realiów. Procedura aktualizacji zostanie przeprowadzona wyłącznie w uzasadnionych przypadkach, gdy zmiany będą miały istotne znaczenie dla dalszego rozwoju Ozorkowa.

Koordynacją procesu aktualizacji zajmie się wyznaczony Zespół ds. Strategii. Każda aktualizacja będzie wymagała określenia jej zakresu oraz szczegółowego uzasadnienia wprowadzanych modyfikacji. Działania te będą realizowane w sposób transparentny, z uwzględnieniem konsultacji społecznych oraz analizy wpływu proponowanych zmian na dalszy rozwój miasta.

5.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Miasta Gminy Ozorków wyznacza cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań, stanowiąc ramy dla długoterminowego rozwoju miasta. Wdrażanie założeń strategii będzie realizowane poprzez różnorodne instrumenty, w tym plany i programy opracowywane zarówno na podstawie ustawowych obowiązków, jak i z inicjatywy władz samorządowych.

Poniżej przedstawiono kluczowe dokumenty obowiązujące lub planowane do opracowania w Ozorkowie, wraz z informacją o ich aktualnym statusie, zasadach ich opracowywania lub konieczności aktualizacji. Analiza tych dokumentów pozwoli na skuteczną koordynację działań strategicznych oraz zapewni efektywne wdrażanie przyjętych kierunków rozwoju.

Tabela 44 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Obszar tematyczny	Dokument na poziomie Miasta Ozorowa	Wytyczne
Planowanie przestrzenne	Plan ogólny (w przygotowaniu)	Przygotowanie planu ogólnego zgodnego z zapisami części przestrzennej Strategii.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Aktualizacja obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz tworzenie nowych, zgodnych z zapisami niniejszej Strategii.
	Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasta Ozorków (w planie)	Działania określone w ramach GPR muszą być zgodne z wyznaczonymi kierunkami działań w ramach niniejszej Strategii
Infrastruktura	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych, i kanalizacyjnych na lata 2024–2027	Perspektywa obowiązywania dokumentu wskazuje okres 2024-2027, co definiuje potrzebę aktualizacji bądź uchwalenia nowego Programu po roku 2027. Plan jest podstawowym dokumentem wyznaczającym kierunek działań inwestycyjnych Ozorkowskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o. o. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
Gospodarka komunalna	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Ozorków na lata 2022-2026	Perspektywa obowiązywania dokumentu wskazuje okres 2022-2026, co definiuje potrzebę aktualizacji bądź uchwalenia nowego Programu po roku 2026. Celem programu jest określenie założeń i wytycznych działania Gminy zabezpieczających racjonalne gospodarowaniem zasobem mieszkaniowym.
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Ozorków na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025	Perspektywa obowiązywania dokumentu wskazuje okres 2018-2025, co definiuje pilną potrzebę aktualizacji bądź

		uchwalenia nowego Programu po roku 2025. Program jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy.
	Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miasto Ozorków na lata 2023-2032	Zakres perspektywy czasowej obowiązywania niniejszej Strategii skorelowany z okresem obowiązywania Programu. Celem Programu jest usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy.
	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miasto Ozorków na lata 2015 – 2030	Perspektywa obowiązywania dokumentu wskazuje okres 2015-2030. Okres obowiązywania kończy się w 2030 roku, co definiuje potrzebę aktualizacji bądź uchwalenia nowego Programu. Celem dokumentu jest ocena stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe w gminie.
	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Ozorków	Perspektywa obowiązywania dokumentu wskazuje okres do 2027 roku, co definiuje potrzebę aktualizacji bądź uchwalenia nowego Programu po roku 2027. Celem Planu jest wskazanie, na podstawie analizy zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych w Gminie Ozorków, działań prowadzących do zmniejszenia zużycia energii, większego wykorzystania odnawialnych źródeł oraz ograniczenia emisji CO2,

		z uwzględnieniem ich efektywności ekonomiczno-ekologicznej.
Polityka społeczna	Program Ochrony Zdrowia Psychicznego Gminy Miasto Ozorków na lata 2023-2025	Perspektywa obowiązywania dokumentu wskazuje okres 2023-2025, co definiuje potrzebę aktualizacji bądź uchwalenia nowego Programu po roku 2025. Celem programu jest ustalenie priorytetowych dla Gminy działań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego służących ograniczeniu występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, zapewnieniu dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej oraz poprawie jakości życia mieszkańców miasta Ozorkowa z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich.
	Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Miasto Ozorków na lata 2024-2030	Dokument jest aktualny do roku 2030. Następnie będzie konieczna jest aktualizacja. Celem programu jest przeciwdziałanie przemocy domowej poprzez spójne działania wszystkich służb oraz podnoszenie świadomości społecznej.
	Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Miasto Ozorków na rok 2025	Program wymaga opracowania corocznie. Koncentruje się na promowaniu zdrowego i trzeźwego stylu życia, ograniczaniu nadużywania alkoholu i substancji psychoaktywnych, przeciwdziałaniu przemocy domowej, wsparciu osób uzależnionych i ich rodzin, edukacji profilaktycznej wśród dzieci i młodzieży, organizacji działań prozdrowotnych oraz

		ograniczeniu dostępności do substancji uzależniających.
	Strategia rozwiazywania problemów społecznych Gminy Miasto Ozorków na lata 2023-2028	Perspektywa obowiązywania dokumentu wskazuje okres 2023-2028, co definiuje potrzebę aktualizacji bądź uchwalenia nowego Programu po roku 2028. Strategia definiuje problemy społeczne na terenie Ozorkowa oraz wskazuje zadania do realizacji celów operacyjnych dążących do walki z problemami.
Rozwój lokalny	Program współpracy Gminy Miasto Ozorków z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na rok 2025	Program przyjmowany corocznie, wymaga aktualizacji i dostosowania przepisów do założeń strategicznych.
Finanse publiczne	Uchwała budżetowa	Uchwała przyjmowana corocznie. Odzwierciedla cele i kierunki działań określone w strategii, zintegrowana z wieloletnią prognozą finansową
	Wieloletnia prognoza finansowa	Dokument aktualny, zgodny z zapisami strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami.

Źródło: Opracowanie własne

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

6.1. Ramy finansowe

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Miasta Ozorków wymaga stabilnych i przewidywalnych ram finansowych, które pozwolą na wdrażanie zaplanowanych działań w sposób zrównoważony i efektywny. Analiza finansowa budżetu gminy w latach 2014–2023 pokazuje istotne tendencje, które mają wpływ na możliwości finansowania przedsięwzięć strategicznych.

W latach 2014–2018 budżet Ozorkowa wykazywał niewielkie nadwyżki, co świadczyło o dobrze zbilansowanej polityce finansowej. Od 2019 roku zauważalne stało się regularne występowanie deficytu budżetowego, szczególnie w latach 2020 i 2023, co było efektem m.in. realizacji dużych projektów

inwestycyjnych. Równocześnie zadłużenie gminy, choć przez większość analizowanego okresu pozostawało na niskim poziomie, zaczęło rosnąć w latach 2022–2023.

Pozytywnym trendem jest wzrost udziału dochodów własnych w budżecie gminy – z 54,35% w 2013 roku do 63,42% w 2023 roku. Wzrost ten świadczy o poprawie niezależności finansowej Ozorkowa. Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem stabilizował się na poziomie 10,38% w 2023 roku, co potwierdza ich znaczenie, choć nie dominującą rolę w budżecie miasta.

W kontekście wydatków majątkowych ich udział w wydatkach ogółem wynosił średnio poniżej 25%, co świadczy o zrównoważonym podejściu do inwestycji. Największy udział inwestycji w budżecie odnotowano w 2019 roku (19,32%), co wskazuje na okres wzmożonych działań rozwojowych i czynne wykorzystywanie środków zewnętrznych.

Wskaźnik relacji nadwyżki operacyjnej do dochodów bieżących w 2023 roku spadł do poziomu 0,8%, co sugeruje znaczne ograniczenie środków, które mogłyby zostać przeznaczone na inwestycje i regulowanie zobowiązań. Dalsze utrzymywanie tak niskiego poziomu nadwyżki operacyjnej może ograniczyć zdolność miasta do podejmowania nowych projektów i obsługi zadłużenia.

Tendencję spadkową wykazuje także wskaźnik relacji wyniku operacyjnego do dochodów własnych bieżących – z 13,6% w 2015 roku do 8,4% w 2023 roku. Ograniczenie tej nadwyżki zmniejsza elastyczność finansową gminy w kontekście realizacji inwestycji i może utrudniać realizację długoterminowych celów rozwojowych.

Racjonalizacja wydatków bieżących stanowi kluczowy element strategii finansowej Ozorkowa, pozwalając na zwiększenie efektywności zarządzania budżetem i wygospodarowanie środków na realizację inwestycji rozwojowych. Optymalizacja kosztów funkcjonowania administracji publicznej, digitalizacja procesów oraz lepsze zarządzanie gospodarką komunalną to jedne z głównych działań, które mogą przyczynić się do poprawy sytuacji finansowej miasta. Wdrożenie oszczędności w zużyciu energii i wody, termomodernizacja budynków publicznych oraz optymalizacja wydatków na transport i usługi społeczne pozwolą na ograniczenie kosztów operacyjnych. Skuteczna racjonalizacja wydatków umożliwi realizację priorytetowych inwestycji przy mniejszym obciążeniu budżetu oraz ograniczeniu konieczności zaciągania zobowiązań finansowych.

Równocześnie, kluczowym aspektem długoterminowej stabilności finansowej jest rozwój dochodów własnych Ozorkowa poprzez wzmacnianie bazy podatkowej i przyciąganie nowych inwestorów. Dynamiczny rozwój przedsiębiorczości w mieście może zostać osiągnięty poprzez aktywną promocję Ozorkowa jako miejsca przyjaznego biznesowi, poprawę warunków inwestycyjnych oraz efektywne zagospodarowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą. Zwiększenie dochodów własnych możliwe jest także poprzez efektywniejsze gospodarowanie mieniem komunalnym, optymalizację polityki podatkowej oraz rozwój sektora usługowego. Wspieranie sektora małych i średnich przedsiębiorstw, rozwój partnerstw publiczno-prywatnych oraz intensyfikacja działań na rzecz pozyskiwania inwestorów zewnętrznych przyczynią się do wzrostu wpływów do budżetu, co pozwoli na stabilne finansowanie rozwoju miasta i jego kluczowych projektów.

Ostrożna polityka zadłużeniowa Ozorkowa powinna koncentrować się na zachowaniu równowagi pomiędzy potrzebami inwestycyjnymi a zdolnością miasta do spłaty zobowiązań. Odpowiedzialne zarządzanie długiem wymaga unikania finansowania wydatków bieżących za pomocą kredytów, a zamiast tego priorytetowego traktowania inwestycji przynoszących długofalowe korzyści, takich jak rozwój

infrastruktury gospodarczej czy transportowej. Kluczowe będzie monitorowanie poziomu zadłużenia i dostosowywanie jego struktury do możliwości budżetowych miasta, a także korzystanie z alternatywnych źródeł finansowania, w tym funduszy unijnych i krajowych. Umiejętne zarządzanie zobowiązaniami pozwoli na realizację niezbędnych inwestycji przy jednoczesnym zapewnieniu stabilności finansowej i bezpieczeństwa budżetowego Ozorkowa w dłuższej perspektywie.

6.2. Źródła finansowania

Strategia Rozwoju Gminy Miasto Ozorków wyznacza cele strategiczne i operacyjne oraz określa kierunki działań w perspektywie do 2030 roku. Aby skutecznie realizować zaplanowane przedsięwzięcia, niezbędne jest nie tylko odpowiednie zaplecze organizacyjne, infrastrukturalne i kadrowe, ale przede wszystkim zapewnienie stabilnych źródeł finansowania. Kluczowym wyzwaniem dla samorządu pozostaje zabezpieczenie środków niezbędnych do realizacji inwestycji i projektów rozwojowych w kontekście ograniczonych zasobów budżetowych oraz rosnącej liczby zadań gminy.

Budżet miasta, choć stanowi podstawowe źródło finansowania działań, nie jest wystarczający w stosunku do potrzeb i ambitnych zamierzeń strategicznych. W związku z tym kluczowe staje się pozyskiwanie środków zewnętrznych, zarówno krajowych, jak i unijnych, które umożliwią skuteczne wdrażanie projektów inwestycyjnych oraz realizację działań społecznych, gospodarczych i środowiskowych.

Efektywna polityka finansowa Ozorkowa będzie opierać się na maksymalnym wykorzystaniu dostępnych instrumentów wsparcia, co pozwoli na realizację kluczowych inicjatyw przy jednoczesnym utrzymaniu stabilności budżetowej miasta. Uwzględniając założony horyzont czasowy strategii, konieczne jest wskazanie potencjalnych źródeł finansowania, które będą stanowiły fundament dla rozwoju Ozorkowa w kolejnych latach.

Istotnym narzędziem wzmacniającym możliwości finansowe Ozorkowa w kontekście realizacji strategii w nadchodzących latach może być partnerstwo publiczno-prywatne. Wykorzystanie tego mechanizmu, obok innych dostępnych źródeł finansowania, pozwoli na efektywne wdrażanie działań określonych w Strategii Rozwoju Miasta Ozorków 2032. Niemniej jednak podstawowym źródłem finansowania kierunków wskazanych w dokumencie będą dochody własne budżetu miasta, pochodzące głównie z udziału w podatkach dochodowych od osób fizycznych i prawnych, a także z podatku od nieruchomości.

Realizacja założeń strategii będzie odbywać się w ramach bieżącej działalności Urzędu Miasta Ozorków oraz podległych mu jednostek organizacyjnych. Jednocześnie nie wyklucza się współpracy z gminami sąsiednimi, powiatem zgierskim, województwem łódzkim, spółkami komunalnymi, instytucjami edukacyjnymi oraz organizacjami zrzeszającymi samorządy, których Ozorków jest lub może stać się członkiem. Kooperacja ta może obejmować zarówno aspekty organizacyjne i finansowe, jak i wspólne działania na rzecz realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych oraz projektów społecznych i gospodarczych.

Kluczowym źródłem finansowania działań rozwojowych Ozorkowa będzie także możliwość pozyskiwania środków w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego (ZIT ŁOM). Fundusze dostępne w ramach tego mechanizmu umożliwią realizację projektów infrastrukturalnych, gospodarczych i społecznych, które wpisują się w szersze strategie rozwoju regionu łódzkiego. Skuteczne wykorzystanie środków ZIT ŁOM pozwoli na lepszą integrację Ozorkowa z

otoczeniem metropolitalnym, poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta.

Dzięki synergii różnych podmiotów oraz umiejętnemu wykorzystaniu dostępnych instrumentów finansowych, Ozorków będzie mógł skutecznie wdrażać kluczowe projekty rozwojowe, przy jednoczesnym zachowaniu stabilności finansowej i równoważeniu lokalnego budżetu.

Inne potencjalne źródła finansowania:

- dochody własne gminy,
- finansowanie ze szczebla samorządowego, w tym wsparcie budżetowe powiatu oraz województwa,
- środki budżetu państwa, przeznaczone na realizację programów krajowych oraz wsparcie inwestycji lokalnych,
- fundusze celowe, np. finansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, i innych,
- fundusze europejskie, pochodzące z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, programów Wspólnej Polityki Rolnej oraz inicjatyw wspólnotowych,
- inne mechanizmy wsparcia, m.in. fundusze Europejskiej Współpracy Terytorialnej (Interreg), Europejski Fundusz Sąsiedztwa, środki z Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) i Funduszy Norweskich, środki z Polsko-Szwajcarskiego Programu Współpracy,
- środki sektora prywatnego, obejmujące inwestycje realizowane w formule partnerstwa publiczno-prywatnego oraz wsparcie pochodzące z organizacji pozarządowych i fundacji,
- instrumenty dłużne i finansowe, w tym kredyty bankowe, pożyczki oraz alternatywne źródła finansowania dostępne dla jednostek samorządu terytorialnego.

7. Spis tabel

Tabela 1 Wnioski – sytuacja demograficzna 11
Tabela 2 Wnioski – edukacja i oświata 12
Tabela 3 Wnioski – kultura 13
Tabela 4 Wnioski - sport i rekreacja 14
Tabela 5 Wnioski - zdrowie 15
Tabela 6 Wnioski - pomoc społeczna 16
Tabela 7 Wnioski - bezpieczeństwo 17
Tabela 8 Wnioski - aktywność społeczne i obywatelska 17
Tabela 9 Analiza SWOT w wymiarze społecznym 20
Tabela 10 Wnioski - podmioty gospodarcze i rynek pracy 22
Tabela 11 Wnioski - tereny inwestycyjne 22
Tabela 12 Wnioski - rolnictwo 23
Tabela 13 Analiza SWOT w wymiarze gospodarczym 25
Tabela 14 Wnioski - środowisko 27
Tabela 15 Wnioski - transport i mobilność 29
Tabela 16 Wnioski - zagospodarowanie przestrzenne 31
Tabela 17 Analiza SWOT w wymiarze środowiskowo-przestrzennym 34
Tabela 18 Cele i kierunki działań 39
Tabela 19 Rezultaty i wskaźniki - cel I.1. 43
Tabela 20 Wskaźniki - cel I.1. 43
Tabela 21 Rezultaty i wskaźniki - cel I.2. 45
Tabela 22 Wskaźniki - cel I.2. 45
Tabela 23 Rezultaty i wskaźniki - cel I.3. 47
Tabela 24 Wskaźniki - cel I.3. 47
Tabela 25 Rezultaty i wskaźniki - cel I.4. 48
Tabela 26 Wskaźniki - cel I.4. 49
Tabela 27 Rezultaty i wskaźniki - cel I.5. 50
Tabela 28 Wskaźniki - cel I.5. 50
Tabela 29 Rezultaty i wskaźniki - cel II.1. 52
Tabela 30 Wskaźniki - cel II.1 52
Tabela 31 Rezultaty i wskaźniki - cel II.2. 53
Tabela 32 Wskaźniki - cel II.2. 53
Tabela 33 Rezultaty i wskaźniki - cel III.1. 54
Tabela 34 Wskaźniki - cel III.1. 55
Tabela 35 Rezultaty i wskaźniki - cel III.2. 56
Tabela 36 Wskaźniki - cel III.2. 57
Tabela 37 Rezultaty i wskaźniki - cel III.3. 58
Tabela 38 Wskaźniki - cel III.3. 58
Tabela 39 Rezultaty i wskaźniki - cel III.4. 60
Tabela 40 Wskaźniki - cel III.4. 60
Tabela 41 Rezultaty i wskaźniki - cel IV.1. 61
Tabela 42 Wskaźniki - cel IV.1. 62

Tabela 43 Podmioty realizujące, wspierające i monitorujące 109
Tabela 44 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych 115

8. Spis rycin

Ryc. 1 Łódzki Obszar Metropolitarny 8
Ryc. 2 Elementy struktury osadniczej wraz z podstawowymi elementami układu komunikacyjnego miasta Ozorków 68
Ryc. 3 Powiązania przyrodnicze miasta Ozorków 73
Ryc. 4 Główne elementy sieci transportowej miasta Ozorków 79
Ryc. 5 Główne elementy infrastruktury społecznej Ozorkowa 85
Ryc. 6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Ozorkowa 90
Ryc. 7 Obszary w Ozorkowie objęte ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego 91
Ryc. 8 Obszary strategicznej interwencji w województwie łódzkim 107
Ryc. 9 Schemat wdrażania Strategii 109